

Libellus, quo demonstratur: cicutam non solum usu interno tutissime exhiberi, sed et esse simul remedium valde utile in multis morbis, qui hucusque curatu impossibiles dicebantur / Juxta exemplar Vindobonense.

Contributors

Störck, Anton, Freiherr von, 1731-1803.

Publication/Creation

London : J. Nourse, 1760.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/xtx3xvag>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

ANTONII STÖRCK,
LIBELLUS
DE
CICUTA.

163.96

-2-

ANTONII STÖRCK,

LIBELLUS

DE

ELICUT. A.

U₃

h

LONDON
ANTONII STÖRCK,
MEDICI VIENNENSIS ET IN NOSOCOMIO CIVICO
PAZMARIANO PHYSICI ORDINARII,
LIBELLUS,

QUO DEMONSTRATUR :

C I C U T A M

NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIME EXHIBERI,
SED ET ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN
MULTIS MORBIS, QUI HUCUSQUE CURATU
IMPOSSIBILES DICEBANTUR.

JUXTA EXEMPLAR VINDOBONENSE.

LONDINI,
Apud JOHANNEM NOURSE.
MDCCLX.

ANTONIO STÖCK

MEDICI TITULUS ET IN NOBILISSIMO CIVICO
TAMARITANO MUNICIPIO ORDINARIUS

LIBELLUS

QUO DEMONSTRATUR

CICUTAM

NON SOLUM USU INTERNO TUTISSIMI EXIMIERI
SED ET ESSE SIMUL REMEDIUM VALDE UTILE IN
MULTIS MORBIS QUI INCEPITUS CURANTUR

INVENTUM A

PER THEOPHILUM STÖCK

1707

APUD JOHANNEM STÖCK

IN VINDOBONA

SACRÆ CÆSAREÆ, REGIÆ,
APOSTOLICÆ,
MAJESTATI,
MARIÆ THERESIÆ,
AUGUSTISSIMÆ ROMANORUM
IMPERATRICI,
HUNGARIÆ, BOHEMIÆ, DALMATIÆ,
CROATIÆ, SCLAVONIÆ, &c. &c.
REGINÆ,
ARCHIDUCI AUSTRIÆ, &c. &c.
DOMINÆ,
SUÆ CLEMENTISSIMÆ

ANTONIUS STÖRCK.

SACRE CHURCH, LONDON

ALCOHOLIC

MAYESTAT

MARIA THERESIA

AUGUSTINUS ROMANORUM

IMPERATRICE

HUNGARIE, BOHEMIE, DALMATIE,

CROATIE, SLOVONIE, &c. &c.

R. B. G. I. N. E.

ARCHIDUCI AUSTRIAE, &c. &c.

D. O. M. I. N. E.

SUE CLEMENSIS

ANTONIUS STÖCK.

AUGUSTISSIMA ROMANORUM
IMPERATRIX!

DOMINA CLEMENTISSIMA!

*Quamvis omnes scientiæ & artes,
TUO favore & infinita TUA
clementia restauratæ, mira cum in-
dustria atque ineffabili contentione hac
in antiquissima Universitate Viennensi
ornentur & excolantur, nemo tamen
est, qui dubitat, scientiam medicam ex
his omnibus maxime eminere, vigere,
florere.*

*Nec mirum ! etenim non modo sum-
mi in hac scientia Professores indefesso
suo diurno, nocturnoque labore ea om-
nia*

nia excogitant, tentant, & perficiunt,
quæ ad discipulos in omnibus medicinæ
principiis erudiendos, & in vera ac
unica Hippocratica praxi firmos red-
dendos apta & necessaria arbitrantur;
sed & ipsi, ex his Scholis nati, practici,
magistrorum exempla sequentes, quo-
cunque possibili studio, & sedula obser-
vatione salubri huic scientiæ amplifi-
candæ insudant.

Ego propterea anno præterito, facta
in meo nosocomio, observata congesti, &
in publicum edidi.

Gaudebam tunc vehementer, dum
vidi, hæc a Viris in arte gravissimis
comprobari, & laudibus, non meritis,
effferri.

Unde eo magis incitatus, pro hoc
quoque anno, jam multum allaboravi,
collegi.

Ante

*Ante omnia autem credidi commu-
nicanda esse experimenta nova, quæ
circa usum Cicutæ institui.*

*Hæc igitur, fidelissimo calamo ad-
umbrata, in exiguum opusculum re-
degi.*

*Quoniam autem prævideo, magnam
inde in humanum genus utilitatem pro-
manaturam, ausus fui, hunc novum
laborem ad SACRATISSIMÆ
TUÆ MAJESTATIS pedes bu-
millime deponere, TIBI dedicare,
consecrare.*

*Etenim multiplici experientia con-
victi sumus omnes, TE ea, quæ in
re litteraria bona & salubria sunt,
benignissime semper recipere, TE ea
sustinere, & immensa TUA benevo-
lencia propagare.*

Et

*Et profecto! extra omne dubium
est, fore: ut hoc opusculum, GLO-
RIOSISSIMO TUO NOMINE
præmunitum, alios quoque medicos ad
ulteriora experimenta debitis cum cau-
telis capienda & prosequenda impellat.*

*Quæ autem deinceps meum ingeni-
um ad sublevandas aut tollendas ægro-
rum Calamitates conferre poterit, ea
(si DEO placuerit) maxima semper
fervore, & summa industria præstare
enitar.*

C A P U T I.

Ariæ inter Medicos & Botanicos
ortæ sunt lites de cicuta, quam
ego ad extractum faciendum
adhiberem.

Descriptionem ex *Morisono*
dedi, fatis claram.

Hinc tantum paucis nunc adnoto, meam
cicutam esse *cicutam majorem, vulgarem, ma-
culatam, fætentem,*

Linnaeus eam habet sub nomine *conii* semi-
nibus striatis. Vide species plant. pag. 243.
N. 1.

Mathiolus eam describit pag. 772.

C. Bauchin. pag. 160. *Tabern* p. 1170.

Cicutariam majorem, vulgarem, eam vocat
Clausius hist. 2. p. 200.

Ad extractum faciendum optime colligi-
tur, antequam pandantur flores.

Radix autem ad extractum non adhibetur,
verum reliqua tota planta.

Succus expressus in vase terreo, vitrate,
lento igne, & sæpius agitando coquitur ad
spissi extracti consistentiam.

Rogo autem, ne pharmacopœiæ nimium
sint solliciti in depurando hoc succo; amo enim
potius, ut sit crassum, fere pulposum extractum.

Ex decocto herbæ ficcæ potest quidem parari extractum, dum ex recenti haberi non potest.

Verum longe minus efficax est.

Doleo summopere centenas aliquot libras extracti cicutæ, ex herba ficca parati, me inficio, Vienna in alias regiones esse transmissas; etenim effectus neque adeo bonus, neque ita velox esse potest, ut ab extracto ex succo, recenter expresso, parato.

Hæc herba omnibus Pharmacopœiis erat suspecta, virosa; hinc sub initium nolebant sufficientem, quam petii, copiam, parare.

Dum vero viderunt pilulas in omnes regiones desiderari, defecit eis herba recens.

CAPUT II.

CASUS PRIMUS.

ANcilla, 22. annorum, a primis suæ ætatis annis scirrhis glandularum circa aures & maxillam tumoribus laboravit; quinquennio autem abhinc oriebatur tumor magnus, qui se ex gena sinistra per totum ejusdem lateris collum usque ad claviculam extendit, & semper lapidis instar durus & indolens fuit.

Ultimo triennio hicce tumor mole caput viri sensim adæquavit. Glandulæ subaxillares quoque induratae sunt. Præterea dextrum colli latus quindecim scirrhi, quorum minimus ovo gallinaceo par erat, occuparunt, mamma utraque scirrhusa quoque facta est.

Quamvis

Quamvis hæc fœmina esset valde defœdata, luem tamen veneream contraxit.

Deferebatur ideo ad nostrum nosocomium.

Decoctis antivenereis, & purgantibus, dulci mercurio mistis, morbum tunc aggressus fui, unde quædam luis venereæ symptomata mitiora fiebant.

Quum autem hæc cura nimium tarda mihi videbatur, dedi mercurium sublimatum corrosivum, in spiritu frumenti solutum, præter decoctum saturatum & copiosum radicis bardanæ.

Hac ratione morbus venereus spatio quinque septimanarum optime curatus est.

Verum circa tumores scirrhosos nil mutatum fuit, nisi quod in mamma dextra major dolor adverteretur.

Curata igitur lue venerea ad scirrhos dissolvendos volui transcendere, ast fœmina noluit amplius in nosocomio morari, firmissime persuasa, quod nullum foret medicamentum, quod tumores adeo magnos & annosos solveret.

Quapropter dimittebatur. Verum vitæ lubricæ assueta sibi sufficienter cavere non potuit, unde in crimine deprehensa, ad carceres ducebatur.

Incidit tunc in febrem continuam, & denuo ad nostrum nosocomium translata est.

Sumtis remediis antiphlogisticis intra quindecim dies ex hoc morbo convaluit.

Amavit postea potius remanere in nosocomio, quam iterum ad carceres deduci.

Hinc optimam nactus sum occasionem cicutæ vires experiundi.

Externe in principio nil addidici, ut vi-
rem, an usu solo interno in hos pertinaces
tumores cicuta quid posset.

Propinavi mane & vesperi pilulas quatuor,
quarum quælibet habuit pondere grana duo.

Post quinque dies, jam omnes tumores
erant magis mobiles, & tumor magnus ex la-
tere colli sinistro tangebatur multo mollior.

Vidi igitur, cicutam solo usu interno esse
admodum efficacem, & præstare talia, quæ a
fortissimis mercurialibus nequaquam poterant
effici.

Ut tamen curationem facerem celeriore,
externe omnes tumores emplastro de cicuta
texi, & huic imposui cataplasma ex herba ci-
cutæ paratum, auxique dosin pilularum.

Decimo die tumor magnus erat multo
minor, mollior, idem in utraque mamma
vidi.

Reliqui autem scirrhi, quamvis molliores,
minores tamen facti non sunt, & erant in
superficie inflammati, dolentes.

Decimo septimo die tumor in parte colli
sinistra erat multo minor, mamma utraque
mollis, mobilis, reliqui plurimi scirrhi in
suppurationem abire cœperunt.

Ægra sumsit sex pilulas mane & totidem
vesperi, quarum quælibet habuit grana qua-
tuor.

Vigesimo quarto die quidam scirrhi jam-
erant in pus soluti, cutis tamen arte non scin-
debatur, quoniam rupturæ erat proxima.

Colli tumor & mammæ erant multo mi-
nores.

Sequentibus

Sequentibus diebus, quidam tumores rupti sunt, & fuderunt pus bonum, copiosum; nihilominus emplastrum de cicuta & cataplasma sedulo applicata sunt.

Trigesimo sexto die in aliquibus locis omnis tumor abfuit, & quibusdam in partibus cutis rupta jam iterum cœpit coalescere, collum & mammarum scirrhusi tumores $\frac{2}{3}$ erant diminuti.

Dedi dein quater per diem pilulas quinque, granorum quatuor, nec amplius auxi dosin.

Et hac ratione usu emplastri, & cataplasomatis de cicuta, & usu extracti cicutæ spatio trium fere mensium hæc fœmina integre curata fuit. Collum & mammæ redierunt ad statum naturalem, & fœmina, antehac turpis & difformis, sat formosa facta est.

Menses debito tempore & sufficienti copia semper fluxerunt, & iis fluentibus medicamenta cum euphoria continuata sunt.

Bis toto curationis tempore datum est purgans antiphlogisticum, quoniam alvus erat segnis.

Usu extracti cicutæ nullæ prorsus in corpore turbationes observatæ sunt, ægra semper appetiit, robusta fuit, nec de ullo dolore conquereretur.

Lætabar multum, dum vidi morbum adeo rebellem & pertinacem sola cicuta facillime esse curatum.

Et quum toto curationis tempore hæc ægra honeste & pie se gessit, promisitque talis vitæ perpetuam continuationem, feci, ut adhuc in

nosocomio sui criminis absolveretur, & donaretur libertate.

CASUS SECUNDUS.

Fœmina, 36. annorum, ad nostrum nosocomium suscipitur propter mammæ sinistræ tumorem ingentem, & duritiem valde dolentem.

Dum mammam bene consideravi, inveni eam capite infantis multo majorem, duram, immobilem, in tubera livida, submollia, & admodum dolentia elevatam; venæ erant varicosæ, & brachium sinistrum tumuit, & præ dolore non potuit moveri.

Externe tunc mollissima lintamina applicui, ut omnis affricus evitaretur; interno pro remedio dedi extracti cicutæ mane & vesperti grana duodecim præter infusum hederæ terrestris.

Quarto die, quo hæc ægra his remediis utebatur; mamma tota fuit mollior, ast tubera erant majora, & ichorem fudarunt. Dolores præterea fuerunt magni, & noctes debebant opio pacari.

Septimo die eadem erant symptomata, dedi tunc mane & vesperti extracti cicutæ grana octodecim.

Nono die tria mammæ tubera rupta sunt, & exiit materies subfusca, copiosa, foetens, & mammæ moles concidit. & dolores remiserunt.

Undecimo die copiosus ichor foetidus effluxit,

it, dolores autem erant mites, color mammæ rutilus, nullus aderat livor.

Dedi mane & vesperi scrupulum unum extracti cicutæ.

Decimo quarto die ulcera dederunt copiosissimum ichorem; mammæ moles fuit minor, ægræ autem vires multum diminutæ sunt, subinde advertebatur horror per totum corpus, & subsequēbatur pulsus celerior, sitis & calor.

Diminui igitur dosin extracti, & tantum grana decem mane & totidem vesperi exhibui; verum dedi præterea corticis Peruviani selecti drachmam unam omni trihorio diei.

Decimo sexto die horrores erant minus frequentes; ichoris loco prodiit pus, vires autem manserunt adhuc debiles, & ægra sitivit. Iisdem remediis adhucdum continuavi.

Vigesimo primo die nullus amplius horror advertēbatur, vires auctæ sunt, & rediit appetitus, pus ex mamma profluens erat bonum, mammæ color fuit fere naturalis. Tumor autem superstes erat adhuc valde durus, nequaquam vero dolens.

Eadem ratione adhuc per sex dies continuavi, verum omnia manserunt in eodem statu.

Unde vigesimo septimo die dedi iterum mane & vesperi grana octodecim extracti cicutæ, & bis per diem drachmam unam corticis Peruviani, externe autem tunc applicui cataplasma ex lacte & cicuta paratum, & mammæ cavitates linteis carptis, infuso cicutæ madidis, repletæ sunt.

Trigesimo sexto die vires erant bonæ, color mammæ naturalis, in ulcere pus bonum, appetitus magnus, somnus tranquillus. Abstini a cortice Peruviano, & sola cicuta iterum usus fui. Dedi mane & vesperi scrupulum unum extracti cum aliquot uncis infusi flor. samb. fol. veron. heder. terrest.

Quinquagesimo die moles mammæ fuit multo minor, pus bonum, dolor autem erat subinde adeo acutus, ut noctes, dato licet opio, inquietæ fuerint.

Verum observavi post magnos tales dolores copiosissimum serum ex ulcere fluxisse, & tumoris molem esse imminutam.

Dedi tunc drachmam extracti cicutæ per diem, externis fomentis ex cicuta sedulo continuavi.

Sexagesimo quarto die mammæ ulcus copiosissimum serum fudit, labia autem, quæ hucusque erant valde rebellia, crassa, callosa, reflexa, cœperunt emolliri, fundi, & partim pure consumi, vires manserunt bonæ.

Auxi extracti dosin, & exhibui quotidie grana octoginta.

Mammæ ulcus copiosissimo sero semper stilavit, pus autem bonum tunc visum non est; verum neque fœtor observabatur.

Septuagesimo die ægra siccitatem pectoris & tussiculam inanem conquerebatur, mammæ autem & labiorum moles multo minor fuit, dolores per vices erant admodum vehementes, & vires iterum decrescebant, & aderat ingens fœtor.

Denuo igitur ad corticem Peruvianum confugi, & dedi quotidie unciam dimidiam corticis, & drachmam dimidiam extracti cicutæ.

Præterea jussi, ægra biberet copiosum serum lactis aut decoctum saturatum radicis althææ & glycyrrhizæ.

Labia texti emplastro de cicuta, ulcus autem implevi infuso leni cicutæ, cujus libræ uni addebant drachmæ duæ aceti lithargyrii.

Vires sensim iterum auctæ sunt, tussicula desuit, nimius ichoris fluxus minuebatur, & pus in ulcere bonum comparuit, dolores autem subinde erant vehementes, & somnus debebat opio conciliari.

Octogesimo quarto die ægra sat bene se habuit, labia ulceris erant minora, mobilia, doloris expertia, ulcus mammæ mundum, durities minor, dolores exigui, vires sufficientes, appetitus bonus.

Dedi tunc scrupulos duos extracti cicutæ per diem & drachmas duas corticis Peruviani præter copiosum serum lactis, & decoctum emolliens; externa remedia non sunt mutata.

Nonagesimo die mammæ moles fuit multo minor, labia læte rubebant, & erant flaccida, ulcus dedit pus bonum.

A cortice Peruviano tunc abstinui, & dedi drachmam integram extracti cicutæ.

Centesimo die omnia iterum erant meliora, pus bonum, vires sufficientes, noctes tranquillæ.

Dedi dein scrupulos quatuor extracti cicutæ, & reliqua omnia sedulo continuata sunt.

Centesimo decimo quarto die labia erant
fordida

fordida, copiosum serum ex ulcere fluxit; verum mammæ moles fuit minor, dolores pauci, vires bonæ.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti cicutæ per diem, toti autem ulceri & labiis imposui cataplasma ex cicuta paratum.

Intra quatuor dies ex labiis magna frustra ceciderunt, ulcus dedit copiosissimum ichorem, unde mammæ & labiorum tumor citissime diminutus fuit.

Verum ægræ vires prosternebantur, & nova iterum febricula orta est, & sæpius advertebantur horripilationes.

Hinc dedi iterum corticis Peruviani unciam dimidiam per diem, & scrupulum unum extracti cicutæ; labiis imposui emplastrum de cicuta, & ulcera replevi linteis carptis infuso leni cicutæ & aceto lythargyrii madidis. Præterea serum lactis copiosum, & decoctum radicis althææ & glycyrrhizæ datum est.

Centesimo trigesimo die paucum ex ulcere serum prodiit, pus autem bonum aderat & copiosum, labia erant parva, rutila, indolentia, vires meliores.

Eadem tamen corticis dosi continuavi, cicutæ autem extracti drachmam dimidiam exhibui, remedia externa adhuc eadem adhibebantur.

Centesimo trigesimo sexto die omnia erant meliora, vires bonæ, noctes tranquillæ.

Corticis Peruviani dosin tunc diminui, & dedi drachmas duas, extracti autem cicutæ dedi drachmam unam cum copioso sero lactis, externa remedia continuata sunt.

Centesimo quadragesimo secundo die ægra bene habuit, labia fundebantur, & mera spongiosa substantia videbatur supereffe.

Reliqui tunc corticem Peruvianum, & solo extracto cicutæ, & copioso sero lactis usus sum, externe eadem remedia applicui.

Centesimo quinquagesimo die omnia iterum erant meliora, minora, pus in ulcere bonum, vires bonæ; dedi scrupulos quatuor per diem de extracto cicutæ, & externe cataplasma ex sola cicuta applicui.

Centesimo sexagesimo die labia fuerunt exigua, fere cuti æqualia, durities fere omnis evanuit, vires constabant, dolores vix observabantur.

Dedi drachmam unam & dimidiam extracti quotidie, & cataplasma ex cicuta sedulo apposui per diem, noctu autem emplastrum de cicuta.

Centesimo septuagesimo die ulcus erat planum, omnis enim tumor, omnis durities abiit, labia erant penitus consumpta.

Per triduum adhuc applicui cataplasma ex cicuta, & eandem extracti dosin continuavi.

Dein vero, quum omne durum esset consumptum, & quoniam copiosum serum ex ulcere, quamvis puro, fluxit, externe tantum applicui lintea carpta lenissimo infuso cicutæ madida, interne autem dedi ter de die drachmam dimidiam corticis Peruviani, & mane ac vesperi grana sex extracti cicutæ, jussi præterea, ut copiosum serum lactis ægra biberet.

Glandulæ subaxillares, quæ etiam erant scirrhusæ, eodem fere tempore evanuerunt, tria tantum supererant tubercula, pîso fere æqualia.

Brachium, quod prius præ dolore moveri non poterat, jam erat satis mobile, & vires bonæ.

Sexto die cœpit ex margine ulceris cuticula alba prodire, quæ sese sensim versus centrum extendit, promisitque ulceris consolidationem.

Decimo quarto die usu eorundem tum externorum quam internorum remediorum, ulcus tenui cuticula jam fere clausum erat; verum hæc cuticula hinc inde iterum rumpebatur, & exstillavit serum acre.

Dedi igitur purgans ex rhei drachma dimidia, ex scammonii granis octo, & ex quindecim granis salis polychresti.

Alvus inde sexies copiose mota est, & ægra bene habuit.

Altero a purgatione die eandem iterum dosin corticis Peruviani, & extracti cicutæ exhibui; & externe adhuc lenissimum cicutæ infusum applicui.

Nata est firmior cuticula, quæ tamen hinc inde adhuc erodebatur a materie acri transfundente.

Hinc post octiduum idem purgans ægræ iterum datum fuit.

Dein vero corticem Peruvianum & cicutæ extractum in eadem dosi continuavi, & externe applicui unguentum nutritum.

Spatio viginti dierum firma nata est cicatrix & mammæ nullum supererat vestigium, atque

atque omnes, qui hanc fœminam viderunt, credebant mammam fuisse resectam.

Abstinui dein ab omni medicamento, & fœminam per 14. dies in nosocomio retinui, ut viderem, an denuo malum reverteretur.

Verum ægra optime movit brachium, & ulcus mansit firmissime clausum.

Dedi dein adhuc idem purgans, & post tres dies sanissimam dimisi.

Dum mihi egit gratias, rogavit simul, ut darem licentiam me adeundi, dum quid in mamma adverteret; concessi hoc facillime, verum jam sex menses præterlapsi sunt, & fœmina non rediit.

Dominus *Haffner*, egregius mei nosocomii Chirurgus, summa cum sedulitate, attentione, & experientia huic fœminæ succurrit, & remediis externis secundum rationem, & symptomata optime applicatis, plurimum ad curationem contulit.

CASUS TERTIUS.

HOMO, 27. annorum, a longo tempore fœdum cancrosum ulcus in regione lumbali sinistra habuit, hoc ulcus repfit continuo in latum & profundum, & jam cœpit lumborum vertebrae arrodere. Præterea fungi cancriosi undequaque propullularunt.

Postquam diversi & optimi chirurgi remedia maxime convenientia incassum tentassent, æger nostrum nosocomium accessit.

Doc-

Doctissimus Chirurgus *Haffner* remediis primo lenioribus, dein causticis, tandem ferro & igne conabatur fungosum cancrum consumere, ulcus depurare, & claudere.

Ego remedia, sanguinis massam depurantia, quæ maxime conducerent, præscripsi.

Subinde per unum alterumve diem quidquam nobis videbamus proficere; verum mox prius malum rediit, & quandoque fuit deterius.

Unde omnia frustra tentari vidimus.

Cortex Peruvianus, qui alias mira præstitit in ulceribus putridis, magna dosi & longo tempore datus, nil effecit.

Quapropter cataplasma ex cicuta externe apposuit Dominus *Haffner*, & ego jussi, æger assumeret mane & vesperi grana novem extracti cicutæ, & copiosum decoctum hordei, vel serum lactis biberet.

Æger antehac erat macilentus, debilis, & cachecticus, & circa vespertas habuit horrorem, febrem, & dein sudorem copiosum, defatigantem.

Verum nunc intra aliquos dies cœpit appetere, quiete dormire, & in ulcere pus bonum comparuit.

Octavo die jussi drachmam dimidiam extracti cicutæ assumeret, externe cataplasma sedulo renovatum est.

Duodecimo die ulcus erat purum, fungi cancrofi mobiles, flaccidi, nullo modo dolentes, circa vertebra quædam ossium fragmenta separabantur.

Decimo

Decimo septimo die nulla amplius ad vespertas horripilatio observabatur, æger bene dormivit, nec sudavit, & vires quotidie auctæ sunt, in ulcere erat pus laudabile, e fungis circa ulceris margines copiosum serum fluxit.

Vigesimo die ex vertebriis arrosiis plurima granula ossea separata sunt; hinc inde in ulcere incipiebat formari cicatrix, quoniam autem fungi erant flaccidi, nullo modo dolentes, & quoniam nimis lente consumebantur, & hac ratione ulceris consolidationem impediverunt, Dominus *Haffner* eos cultro rescidit.

Æger nullum inde dolorem sentiebat; medicamenta interna externaque continuata sunt.

Vigesimo quinto die undequaque ex ulceris margine nascebatur cuticula, & hac ratione ulcus in sanationem vergebat, color aderat læte ruber, pus bonum, paucum.

Vires ægri erant bonæ, appetitus bonus, noctes tranquillæ, alvus liberrima.

Externa internaque remedia continuata sunt.

Trigesimo die ulcus jam fere totum erat clausum, nec ulli amplius fungi crescebant, æger optime habuit.

Quadragesimo die ulcus firmam habuit cicatricem, & æger sanus videbatur.

Nihilominus adhuc per quatuordecim dies mane & vesperi dedi grana sex extracti cicutæ, & multum serum lactis, ut
hac

hac ratione omne acre & cancrosum ex sanguine separaretur.

Postea dedi purgans, & hominem sanum dimisi.

CASUS QUARTUS.

Fœmina, 36. annorum, ulcus fœdum in tibia dextra a pluribus annis habuit, adhibita remedia interna externaque ulcus quidem subinde fere sanarunt; dum autem proximum erat consolidationi, subito iterum ruptum est; copiosus & acerrimus ichor effluxit, & crevit caro fungosa.

Balnea diversissima mineralia prodesse quandoque videbantur; verum mox iterum prius malum rediit.

In nostro nosocomio diversa tentavimus, quæ acre sanguinis corrigerent, externe carnes fungosas consumerent, & dein ulcus consolidarent.

Verum nullum habebamus successum.

Nam licet ulcus uno alterove die integre clausum esset, nulla tamen firma cicatrix inducebatur, unde brevi iterum ortus est pruritus, & transudavit ichor, propullularunt carnes fungosæ & ulcus in pejus ivit.

Adhibebatur igitur solum infusum cicutæ pro fomento externo, & noctu ulcus emplastro de cicuta tegebatur, interne præter serum lactis datum est nihil.

Contigit tunc, ut carnes fungosæ sponte
sepa-

separatæ fuerint, dein ulcus intra viginti octo dies firmissima cicatrice obductum fuit, & pes poterat optime moveri.

Datum tunc est purgans, & relinquebatur fœmina adhuc per octiduum in nosocomio absque omni medicamento; cum dein ulcus optime clausum videretur, ex nosocomio dimissa fuit.

CASUS QUINTUS.

VIR, 62. annorum, annosum & fœdum ulcus habuit in regione abdominis dextra, quod erat unam spithamam longum, & septem pollices latum, profundumque adeo, ut fere in cavum abdominis penetrarit.

Ad thoracem sinistrum fere æque magnum ulcus fuit, quod copiosum, fœtens, & acre ferum fudit, & costas arrosit.

Dato purgante Dominus *Haffner* fomentum ex cicuta applicuit in utroque ulcere.

Quoniam æger simul tussi laboravit, datum ei est decoctum ex radice & foliis althææ, cui addebatur oxymel simplex, & stibium diaphoreticum non ablutum.

Intra paucos dies utrumque ulcus longe purius fuit, & bonum pus comparuit, & æger, antea debilis, videbatur recuperare vires.

Circa decimum diem ex costis cariosis multa fragmenta separabantur, & ex ulceris margine cœpit nasci cuticula alba.

Ulcus abdominis fuit minus profundum, & dedit bonum pus.

Decimo quarto die præbui iterum purgans; dein cum eodem decocto althææ continuavi.

Decimo septimo die utrumque ulcus longe purius, & minus latum fuit, ex costis semper quædam fragmenta separata sunt.

Trigesimo secundo die ulcus thoracis erat clausum, & tussis fere omnis cessavit; ulcus abdominis vero erat adhuc satis magnum.

Id tamen quoque circa quinquagesimum diem solo usu externo cicutæ sanatum est.

Dabatur dein adhuc purgans, & bonus senex sanus ex nosocomio dimittebatur.

Narravit tunc, quod per decem circiter annos hæc ulcera habuerit, quod fere omnes suos redditus in sanationem consumserit, quod tentata innumera remedia prorsus nil juverint, & quod sub finem, omnibus fere viribus exhaustus, ut ultimos finiret dies, esset ad nosocomium translatus.

C A S U S S E X T U S.

Fœmina, 28. annorum, quatuor annis mammam sinistram gessit magnam, lapidis instar duram.

Circa aëris & tempestatis mutationes vehementes in hac parte dolores sensit, quum autem hi dolores semper sponte cessarunt, & quum color mammæ mansit naturalis, nec tumor motum brachii impedivit, nullum applicuit remedium, neque ulli homini hanc mammam ostendit.

Deni-

Denique sub finem mensis Februarii 1760. morbo acuto afficiebatur, unde ad nostrum nosocomium translata est.

Intra viginti sex dies ex hoc morbo sat gravi cœpit convalescere.

Dum vero e lecto surrexit, & ambulavit, sensit dolorem continuum, rodentem, lancinantem in mamma dextra; cum tamen hicce dolor non erat adeo vehemens, cum per plures dies celavit.

Dein vero præ nimia doloris vehementia non potuit dormire, & amisit appetitum ac vires; monstravit propterea mammam Domino *Haffner*, & is me hac de re monuit.

Invenimus mammam durissimam, purpuream, nigris & lividis striis variegatam, intumuit simul brachium ejusdem lateris; dolores erant enormes, rodentes, lancinantes, venæ erant nigræ, varicosæ.

Pulsus celer, parvus; cor continuo palpitavit.

Externe illico applicuimus fomentum ex cicuta, pro interno autem remedio dedi emulsum leniter nitrosum, opiatum.

Eadem nocte mitigabatur dolor & sequebatur somnus sat tranquillius trium horarum.

Post somnum erant dolores iterum ingentes, & ex usu fomenti nil adhuc huc in mamma mutatum fuit.

Ut alvus solveretur injectum est enema, & dein continuabatur emulsum paregoricum, nitrosum.

Nox insequens fuit longe tranquillior, &
B 2 dolores

dolores in mamma videbantur admodum mites, neque tamen color, neque durities, neque tumor mutatus fuit.

Tertio die quoniam pulsus sat bonus deprehensus est, dabantur mane & vesperi grana octo extracti cicutæ, superbibendo aliquot uncias decocti althææ.

Sera autem vespera, ut nox esset tranquilla, datum est remedium paregoricum.

Nox tota erat quieta, & ægra somno multum reficiebatur.

Mane dolores fuerunt exigui, mamma erat mollior, & melius tulit rudiorum adtactum.

Brachium autem præ dolore & tumore nequaquam poterat moveri.

Duodecimo die jam nullæ amplius striæ nigræ, aut lividæ aderant; venæ varicosæ erant vix non in statum naturalem contractæ, dolores fuerunt pauci, & tumor brachii quoque diminutus est.

Data tunc sunt grana decem extracti cicutæ mane & vesperi, fomentum ex cicuta sedulo applicatum est, vespertinum autem paregoricum omittebatur, quoniam ægra, a doloribus minus vexata, jam sponte cœpit dormire.

Vigesimo die color mammæ fuit fere naturalis; verum durities erat ingens, neque mamma erat mobilis, accreta videbatur; brachii tumor fuit multum imminutus, & ægra potuit digitos & manum citra dolores movere.

Dedi tunc extracti cicutæ grana triginta duo per diem, & fomentum sedulo continuatum

tum est, noctu tegebatur mamma emplastro de cicuta.

Vigesimo tertio die mamma iterum rubuit, aderant ingentes dolores, qui ab eo tempore sese insinuabant, quo appositum est noctu emplastrum de cicuta.

Removi igitur emplastrum, & solo iterum fomento & cicutæ extracto usus sum: vesperi dedi paregoricum, ut nox esset quieta.

Trigesimo die mamma iterum habuit colorem naturalem, dolores fuerunt exigui.

Dedi per diem quadraginta grana extracti cicutæ, & fomentum continuatum est.

Quadragesimo die brachium totum detumuit, & sat bene poterat moveri; mamma fuit minor, mollior, & mobilior.

Quinquagesimo die omnia iterum in mamma erant meliora; verum fœmina a cibis abhorruit, & oris amarorem conquerebatur, & crura paulisper intumuerunt; concessi propterea, ut ab extracto cicutæ per aliquot dies abstineret, jussique, ut infusum florum sambuci copiosum biberet, fomentum autem ex cicuta continuatum est.

Quinquagesimo quarto die dedi purgans ex rheo, pauco scammonio, & sale polychresto.

Alvus inde quater mota est, & altero die viguit appetitus, & crurum tumor fere omnis disparuit; mamma fuit mobilis, nec doluit ab adtactu, per vices tantum advertebantur lancinantes & vagæ punctiones.

Fumo leniter aromatico feci dein crura fri-

cari; ad mammam vero fomentum ex cicuta sedulo appositum est.

Sexagesimo die, quoniam ægra optime habuit, & crura erant naturalia, & appetitus bonus, dedi iterum extracti cicutæ mane & vesperi grana sex, & copiosum infusum florum sambuci.

Sexagesimo sexto die mamma in multa minora tubercula divisa videbatur, nec ullus aderat dolor.

Dedi tunc mane & vesperi grana decem extracti cicutæ, fomentum sedulo continuatum est.

Octogesimo die mammæ moles fuit admodum exigua, brachium potuit citra omnem dolorem moveri, ægra sufficientes vires & bonum appetitum habuit, noctu quiete dormivit.

Nonagesimo primo die pauca adhuc in mamma durities supererat, quæ in omnem partem poterat volvi; ægra autem ob continuam fomenti applicationem jam erat impatiens, neque ingratum odorem amplius poterat ferre, hinc illud removi, & ejus loco emplastrum de cicuta applicui, dedique mane & vesperi grana quindecim extracti cicutæ.

Emplastrum jam nolos dolores excitavit; omnia quotidie in melius mutata sunt, & centesimo vigesimo quinto die mamma erat flaccida, pendula, nec minima tangebatur durities.

Discessit tunc hæc ægra ex nosocomio; jussi autem, ut aliquamdiu adhuc pilulis de
cicuta

cicuta in parva dosi uteretur, ut hac ratione malum tam facile non rediret.

CASUS SEPTIMUS.

Virgo, 21. annorum, cancrum apertum in mamma sinistra habuit, præterea tussivit frequenter, & conquerebator in thorace sinistro continuum ardorem & dolorem erodentem.

Tota sanguinis massa erat corrupta, & ægra simul scabie laboravit, & erat penitus emaciata, & vespertino tempore quotidie sensit horrorem, & dein calorem, tandem sudorem fœtidum.

Ulcus copioso ichore fœtente manavit.

Pessimis his in circumstantiis tentavi cicutam, & statim dedi mane & vesperi octo grana extracti cicutæ, externe fomentum ex eadem cicuta applicui, præterea autem debebat ægra copiosum ferem lectis aut lac purum, dupla aquæ copia dilutum, bibere.

Spacio duodecim dierum ægra melius habuit, minus tussivit, exacerbationes vespertinæ & sudores nocturni fere cessarunt, vires auctæ sunt, in ulcere cancroso tenue pus comparuit, fluxus ichorosus imminutus est, nec advertebatur fœtor.

Verum mansit in thorace ardor & dolor erodens.

Dedi tunc quater per diem grana octo extracti cicutæ, & reliquis remediis continuavi.

Trigesimo die mammæ moles fuit multo minor, vires satis bonæ, ulcus purum, appetitus

titus magnus, somnus autem, ob continuum ardorem sub mamma, erat sine opio turbatus, anxius.

Scabies incipiebat exficari, & ægra potuit extra lectum esse.

Exhibui scrupulos duos extracti per diem.

Quadragesimo sexto die ægra sat bene habuit, mammæ moles fuit multo minor, & ulcus cœpit diminui.

Remansit autem ardor & dolor erodens in thorace sinistro, quamvis is per vices admodum exiguus fuerit.

Sexagesimo die mammæ durities fere tota evanuit, & ulcus fuit multo minus, purum.

Dedi tunc drachmam unam extracti cicutæ per diem, & reliqua continuata sunt.

Octogesimo die omnis durities disparuit, & ulcus erat fere integre clausum.

Ardor autem & dolor erodens in thorace sinistro per vices erant admodum sævi, & propterea noctes quandoque turbatæ sunt.

Vires erant utcunque bonæ; scabies integre disparuit, faciei color fuit fere naturalis; verum ægra mansit macilenta.

Octogesimo quarto die sanatum erat ulcus, ægra extra lectum ambulavit, appetiit, & quandoque sine opio placidissime dormivit.

Comparuit tunc fluxus menstruus, qui jam per quinque menses filuit; lætabatur propterea hæc ægra, & speravit non absque ratione, ardorem & dolorem erodentem in thorace sinistro nunc cessaturum, quoniam is incepit, dum sanguis menstruus retinebatur.

Fluxus

Fluxus per binos dies continuavit; tertio autem die sistebatur, & tunc ardor & dolor erodens in thorace sinistro illico auctus est, & ægra iterum pejus habuit.

Quarto die ad inferiorem mammæ marginem ortum est tuberculum purpureum, & valde dolens.

Dominus *Haffner*, ut dolores mitigaret, applicuit cataplasma emollientissimum.

Quoniam autem ægra magnam habuit sitim, & validam febrim, & pulsum durum, vena ipsi secta est, & data sunt decocta resolventia, antiphlogistica.

Paucum inde levamen sequebatur.

Sexto die ruptum est tuberculum & effluxit copiosus & acerrimus ichor.

Stylo tunc inducto in aperturam invenit chirurgus finum, qui sub musculo pectorali replit fere usque ad superiorem mammæ marginem, ibique advertebatur costa arrosa; hinc, quum vires adhuc satis bonæ essent, finum totum partesque omnes superjacentes chirurgus percidit, ut videret, quousque costa esset corrupta.

Facta hac sectione ægra breve animi deliquium passa est, unde vulnus ligabatur, & omnia in diem posterum relinquebantur.

Vespero aderat ingens febris, & magnus dolor; ideo remedia antiphlogistica & emulsa paregorica ægræ data sunt, & nox fiebat satis quieta.

Altero a sectione die Dominus *Haffner* aperto iterum vulnere invenit plures costas arrosas,

rosas, & aperturam aliam, quæ in pectoris cavum penetravit, & per quam tussiendo ichor foetidus expellebatur.

Injectum tunc est in cavum pectoris decoctum hordei cum pauco melle rosaceo, ut ulcus mundaretur, & ut separatio impuri a sano fieret.

Emulsis nitrosis, paregoricis continuatum fuit, & ægra sat bene se habuit.

Circa vespervas autem quotidie orta est febricula, & noctu sequebatur sudor.

Quinto die quoniam apertura in cavum pectoris admodum parva erat, Dominus *Haffner* eam dilatavit, ut illud, quod in cavo continebatur, posset facilius effluere, & elui.

Octavo die quædam fragmenta ossea post injectionem ex vulnere prodierunt, unde certum erat costas interius esse quoque cariosas.

Multum igitur corticem Peruvianum ægræ dedi, præter decoctum lignorum, & lac vaccinum.

Tentavimus tunc injectiones magis detergentes, balsamicas.

Verum has ægra non tulit, orta est febris major, & multus dolor, atque materies ex vulnere prodiens valde foetuit.

Hinc ab his abstinencebatur, & solum decoctum hordei cum melle iterum injectum fuit.

Separabantur subinde quædam ossea fragmenta, quæ post magnam tussim per aperturam cum multo foetido ichore propellebantur.

Nihilominus ardor & dolor erodens nequaquam fiebant mitiores, imo in anteriore thorace

race sese magis extenderunt, & fœmina, licet magna corticis Peruviani dosi quotidie uteretur, debilis fuit, & febris vespertina aucta est.

Post longum igitur usum, dum vidimus hæc remedia parum juvare, conclusimus ego & Dominus *Haffner* in cavum pectoris injicere infusum cicutæ, & cortici Peruviano jungere cicutæ extractum.

Altero die jam materies ex cavo pectoris prodiens non amplius adeo fœtuit, & dolor ardorque paulisper imminuti sunt.

Post paucos dies videbantur vires augeri, & appetitus; & ægra noctu sat tranquille dormivit.

Dabatur quotidie uncia dimidia corticis Peruviani, & extracti cicutæ scrupulus unus præter copiosum serum lactis.

Lene ab initio fiebat infusum cicutæ pro injectione, quoniam autem vidimus id nec pulmones irritare, nec augere anxietates, & bonum præstare effectum, id saturatum dein adhibuimus.

Spatio quatuordecim dierum multa fragmenta ossea cum materie tenui, purulenta, ex cavo pectoris prodierunt, ægra multo melius se habuit, potuit extra lectum esse, & fere semper absque opio quiete dormivit.

Attamen sensim ab adeo magna corticis dosi abhorruit, unde drachmam dimidiam dedi quotidie extracti cicutæ, & tantum drachmas duas corticis Peruviani.

His remediis, & copiosissimo sero lactis, & injectione, quæ bis quotidie fiebat cum saturato cicutæ infuso, hanc ægram per binos & dimidium

dimidium menses conservavimus, & jam liquam curationis spem in sinu fovebamus.

Contigit autem tunc, ut ægra in pleuritidem pessimam & fere lethalem incideret.

Nihilominus tamen Eruditissimus Dom. *Collin*, qui tunc nosocomii curam gessit, debitis venæ sectionibus, applicatis cataplasmatibus & præscriptis optimis remediis, effecit, ut dolor punctorius cessarit, & morbus sputis fuerit optime judicatus.

Et ægra post hunc morbum iterum vires mediocres recuperavit, materies tamen ex cavo pectoris prodiens multum fœtuit, & ichorosa fuit.

Nequaquam tunc cortex Peruvianus, neque cicutæ extractum, neque ejusdem infusum profuit; pessima febris vespertina iterum supervenit & sudor nocturnus miseram ægram ita defatigavit, ut, intra septem septimanas, tota extenuata obierit.

Sectione anatomica invenimus pleuram in cavo pectoris sinistro fere consumtam, & costas plurimas in tenues lamellas corrosas.

Pulmo ejusdem lateris hinc inde quoque erat exesus.

Certo! si hoc ulcus externa in pectoris superficie fuisset, ubi manus chirurgica potuisset accedere, aptisque fomentis mali progressum impedire, & separationem cariosi adjuvare, hæc ægra & a pessimo cancro, & ab ulcere fœdissimo, fuisset optime curata.

In homine, 23. annorum, ex empyemate in cavo sinistro pectoris jam morituro, me suadente,

suadente, Dominus *Haffner* lato vulnere puri exitum pandit, educitque puris tenuis, foetidi, libras quinque & dimidiam.

Anceps erat & audax consilium, verum, quoniam æger jam fere suffocatus morti fuit proximus, licuit tale quid tentare, quoniam sæpius vidimus audaci operatione nos hominum dies longiores & minus acerbos reddidisse.

Educto pure æger pessime habuit, extrema fiebant frigida, evanuit pulsus, facies erat tota collapsa & sudore gelido, crasso, madida.

Doluimus finistrum operationis eventum, nil tamen negleximus, quod adhuc ægro profuturum videbatur.

Spiritu cornu cervi nares, tempora, frontemque bene perfricuimus; dedimus deglutendam unciam unam vini Austriaci & guttas sex spiritus cornu cervi; videbatur tunc anima redire, & deprehensus est ad carpum pulsus tremulus.

Æger cœpit oculos aperire & anhelare.

Dedimus dein jusculi carniū aliquot uncias, & ægrum ad quietem disposuimus.

Verum mansit is anxius, & post horæ quadrantem æruginosa vomuit, & tunc denuo eum moriturum credebamus.

Sopito autem per remedium paregoricum vomitu, lenis somnus sequebatur.

Qui, quamvis nec diu duraverit, nec fuerit tranquillus, ægrum tamen aliquantulum refecit.

Altero die æger cœpit loqui, & oblata patienter assumsit.

Domi-

Dominus *Haffner* cavum pectoris decocto hordei & melle rosaceo bene eluit, ego autem præscripsi remedia, tunc indicata.

Intra quatuor dies æger iterum tantas vires habuit, ut se ipsum in omnem partem citra animi deliquium potuerit movere.

Dominus *Haffner* stylo in pectus penetravit, & advertit costas multas esse cariosas, tentavit propterea diversas balsamicas, detergentes, & vulnerariae injectiones; nullam autem magis utilem invenit, quam eam, quæ infuso cicutæ facta fuit, hæc enim pus laudabile fecit.

Vires ægri auctæ sunt, rediit appetitus.

Nocturnus sudor & vespertina febricula aptis remediis mitigabantur, integre vero fisti non poterant.

Curationem perfectam sperare nunquam potuimus; verum erat nobis satis, dum hominem, jam fere mortuum, operatione audaci e mortis faucibus detraximus, & dedimus ei vitam longiorem & minus molestantem.

Injectione ex saturato infuso cicutæ, & remediis balsamicis, interno usu adhibitis, & paregoricis, & diæta lactea in septimum mensem hunc ægrum sat commode conservavimus, tunc autem tempore versus autumnum vergente cœpit iterum fortius tussire, febricula vespertina aucta est, & intra triginta & unum dies contabuit.

Pulmo reperiebatur plurimum exesus, & costæ cariosæ.

Mirum! quod saturatum infusum cicutæ in cavum pectoris, & ad nudum pulmonem
in-

injectum, nullas turbas, nullas anxietates, &c. excitaverit.

Patet inde cicutæ virus adeo tetrum non esse.

Atque ideo hunc casum hic inserui, quoniam cum priori quid commune habet.

CASUS OCTAVUS.

HOMO, 27. annorum, a sex circiter annis gessit tuberculum ad linguæ radicem, quod per vices multo dolore afficiebatur, & deglutitionem fecit difficilem, subinde tamen nullus ibidem dolor observatus est.

Hoc tuberculum sensim accrevit in nucis avellanæ magnitudinem; fuit totum lividum, & acutissime semper doluit.

Demum ruptum est, & effluxit ichor acerri-
mus, foetidus, & oriebatur ulcus foedum, latum.

Deglutitio fuit admodum difficilis.

Quidam chirurgi & medici credebant ulcus esse venereum; hinc remediis antivenereis curam inchoabant.

Decocta plurima, varia purgantia, mercurio mista, tandem spiritum frumenti, in quo mercurius sublimatus solvebatur, æger longo tempore incasum assumsit; imo malum auctum est.

Demum salivatione miser penitus extenuatus fuit sine morbi emendatione.

Quum hæc remedia maxime heroica nil effecerunt, æger fato relinquebatur; datum ipsi est testimonium, quod curari non possit, quodque deberet in domum incurabilium suscipi.

Æger

Æger tamen undique adhuc auxilium quæsit, & fere omnium chirurgorum portas pulsavit; verum vix non ab omnibus sine ope est dimissus.

Demum venit ad Dominum *Haffner*, chirurgum mei nosocomii; is, re bene considerata, statim cogitavit cicutam hoc in ægro esse adhibendam.

Unde hunc hominem altero die, dum ad nosocomium veni, mihi ostendit.

Feci illico, ut ipsi lectus pararetur, eumque in nosocomio retinui.

Erat autem totus emaciatus, vesperi habebat horripilationes, dein calores; tandem sudore copiosissimo maduit, & somnus fuit anxius, inquietus.

Ulcus fœdissimum fere totam linguæ radicem exesit, ex ejus margine & fundo variae fungosæ excrescentiæ propullularunt, quæ omnes erant exulceratæ, & fœdissimum ichorem fuderunt.

Dolor aderat continuus, ardens; & deglutitio fuit fere impossibilis, ulcus in profundum & latum continuo serpsit, æger non poterat distincte loqui.

Uvula, tonsillæ, & totæ fauces jam quoque afficiebantur, nam vidimus sat profundas erosiones, quæ acri humore stillare cœperunt.

Æger sæpius tussivit, & ex faucibus usque ad ventriculum magnum ac continuo prurientem ardorem conquestus est.

Ex ore prodiit fœtor deterrimus, qui nobis insipientibus sæpius nauseam & horrorem excitavit.

Status

Status sane hujus ægri erat maxima commiseratione dignus.

Eruditissimus Dominus *Collin*, medicus, qui mecum tunc nosocomium adivit hunc quoque ægrum vidit; dubitavimus certo, an in casu adeo inveterato & desperato cicuta quidquam posset præstare.

Interim tamen præter hanc nullum nobis supererat remedium, quod jam non fuisset tentatum.

Prima erat indicatio, ut ulcus sordidum purgaretur.

Rogavi propterea Dominum *Haffner*, ut leni manu ope syringæ aliquoties per diem infusum cicutæ, melle rosarum mistum, ad fauces & ulcus injiceret, & hac ratione sensim fordes & acrimonias ablueret.

Pro medicamento dedi misturam sequentem :

℞ Extract. cicut. gr. x.
mucilag. gum. traga. dr. ℞
Syrup. diacod.
unc. j.
aq. flor. samb. unc. v.

m. f. *Sumat æger omni biborio cochleare unum.*

Potus ordinarius erat serum lactis, cibus autem jusculum cum pane, panatella, hordeum mundum, &c.

Prima nocte æger jam longe tranquillius dormivit.

Altero mane ulcus nec ita foetuit, nec adeo sordidum fuit.

Verum loquendi & deglutiendi difficultas æque magna mansit.

Iisdem remediis internis externisque continuatum est.

Tertio die ardor in faucibus & per totum œsophagum multum remisit, ulcus erat longe purius, nec ullus fere fœtor observabatur.

Eandem adhuc misturam præbui, extractum cicutæ solummodo auxi, & scrupulum integrum immiscui.

Sexto die jam potuit solidiora citra multum dolorem deglutire, ulcus cancrosum fuit satis purum, faucium ulcera jam incipiebant levi cicatricula obduci, & ardor per œsophagum vix amplius percipiebatur.

Iisdem remediis continuatum est.

Undecima die circa vesperras fere nullæ aderant horripilationes, nec multus calor, & nocturnus sudor vix non penitus desit.

Ulcus cancrosum ichoris loco pus exhibuit, nec aderat multus dolor dum æger solida deglutivit, levissimus tantum fœtor advertēbatur; æger longe distinctius loquebatur, vires habuit multo majores & bonum appetitum, faucium ulcera jam plurima erant clausa, & subinde tantum levis in œsophago ardor perceptus est.

Iisdem medicamentis continuatum fuit.

Decimo quinto die ulcus cancrosum optimum habuit colorem, fungosæ excreſcentiæ erant multo minores, nec amplius ichorem plorant, & ex ulceris ambitu tenuissima & albicans nascebatur cuticula, quæ spem primam veræ curationis adtulit, & ostendit cancro serpenti limites esse positos.

Fauces erant sanatæ, abfuit in œsophago
omnis

omnis ardor, æger habuit bonas vires, nec pejora observabantur symptomata circa vespas, nec fudor nocturnus.

Exhibui tunc quotidie mane pilulas octo, granorum duorum, de extracto cicutæ, & totidem vesperi, & desuper feci hauriri copiosum serum lactis, injectiones ad ulcus continuabantur.

Die vigesimo omnia iterum erant meliora, ulcus cœpit longe minus fieri, excrescentiæ fungosæ plurimæ sponte separabantur, nullus aderat fœtor, nec ichor, sed pus bonum.

Noctes fuerunt quietæ, vires auctæ sunt, & viguit appetitus.

Die trigesimo ulcus fuit sat purum, plurimæ excrescentiæ jam erant separatæ, reliquæ autem, superstites, erant flaccidæ, pallidæ, nec ex adtactu dolore afficiebantur; æger vinum purum bibit absque dolore in ulcere.

Dedi tunc per diem scrupulos duos extracti cicutæ, & copiosum serum lactis, & infuso cicutæ ulcus sæpius per diem ablutum est.

Trigesimo quarto die famem ingentem habuit æger, & propterea oblata avidissime sine debita masticatione abligurivit.

Onerabatur inde ventriculus, & postero die aderant nausea, horror, continuus vomendi conatus, præcordiorum anxietas, vertigo, labii inferioris tremulus motus, calor magnus, pulsus inæqualis robore & celeritate, respiratio brevis, anhelosa, facies tumida, livida.

Dolebam tunc summopere spem curationis hac ratione esse diminutam, & ægrum in summum vitæ periculum conjectum.

Maxime urgens indicatio erat, ut ventriculus ab onere suo liberetur; dedi igitur grana viginti pulveris radice ypecacuanhæ, & granum unum tartari emetici.

Vix dato pulvere; sequebatur illico vomitus materie crudæ, incoctæ; vomitum potu copioso aquæ tepidæ faciliorem reddidi.

Æger hac ratione sexies vomuit cibos avidè deglutitos, multumque serum flavum, quod acidum spiravit.

Post vomitum mala symptomata fere omnia evanuerunt, solo tenui jusculo eo die æger nutriebatur, vesperi datum est paregoricum.

Nox fuit tranquilla.

Mane pulsus æqualis, lentus, parvus deprehendebatur, nec æger quidquam præter debilitatem conquestus est.

Ulcus tunc iterum erat sordidum, magis doluit, nec tamen deglutitio inde multum læsa est; solo infuso cicutæ & melle rosarum sæpius per diem lenissima injectione abluebantur sordes.

Grato julapio, diætâ convenienti, paucò vino, & paregorico vespertino vires tunc reficere conabar.

Die trigesimo nono æger sat bene se habuit, & ipse rogavit, ut pilulæ de cicuta denuo darentur.

Dedi tunc per diem scrupulos duos extracti de cicuta, & copiosum serum lactis; ad prandium concessi vinum.

Res quotidie iterum in melius mutata est, & ulcus optimam curationis spem præ se tulit.

Quoniam

Quoniam omnia tunc secundum vota procedebant, non auxi amplius, dosin extracti, lenes injectiones ad ulcus, quæ solo infuso cicutaë fiebant, sedulo & sæpius per diem repetitæ sunt.

Quinquagesimo die pauca adhuc aderant fungosæ, flaccidæ, pendulæ excrescentiæ, quæ ulceris consolidationem retardarunt.

Has Dominus *Haffner* absque ægri dolore refecuit forfice. Sectione nullus prodibat sanguis.

Injectiones diligenter peractæ sunt, quoniam magnum levamen & egregiam opem ægro adtulerunt.

Loquela fuit liberrima, deglutitio bona, vires integræ, somnus optimus, appetitus magnus, alvus naturalis, urina copiosa, bene colorata.

Iisdem strenue continuatum est, & sexagesimo octavo die ulcus erat cicatrice obductum.

Ab injectionibus tunc abstinébatur, verum extractum cicutaë eadem dosi adhuc per quatuordecim dies datum est.

Dum autem videbamus firmissimam esse cicatricem, & hominem esse integre sanum, sensim omne remedium seposuimus, & concessimus, ut in aërem liberum se conferret, & ea ederet, quibus antea fuerat assuetus.

Eum tamen sanissimum adhuc per quatuor septimanas in nosocomio retinuimus.

Dein autem ipse petiit, ut dimitteretur.

Dominus *Collin* toto curationis tempore

hunc ægrum vidit, & mecum observavit.

Magno nobis sæpe solatio fuit, dum vidimus hunc hominem ab omnibus desertum, & pro incurabili habitum, ope cicutæ non tantum a vespertina febre, a sudore nocturno, a tabe & cachexia esse liberatum, sed & a pessimo cancro curatum, & optime restitutum.

Post aliquot septimanas ex relatis audivi eum iniisse matrimonium.

CASUS NONUS.

VIR, 42. annorum, a pluribus annis habuit dolorem vagum arthriticum, noctu hicce dolor calore lecti multum augebatur.

Longo tempore diversissima decocta aliaque remedia interna & externa adhibuit, nec ullum inde levamen sentiebat.

Neque balnea sulphurea aliaque diversissimi generis, longo tempore adhibita, quidquam profuerunt.

Tandem materies vaga figebatur ad humerum dextrum, & ad coxendicem ejusdem lateris.

Unde pedi & brachio mobilitas demebatur, minuta est ejus lateris sensibilitas, & accessit macies.

Varia iterum interne externeque tentata nihil juverunt, imo auxerunt dolores, & videbantur malum reddere pejus.

Neque vis electrica, per trimestre spatium applicata, in hoc homine quidquam mutavit.

Æstate præterita, dum ruri degebam, me accessit, narravitque mali historiam.

Cau-

Causam & veram morbi originem ignoravit.

Quoniam ego multis in ægris vidi cicutam contra dolores rheumaticos, & arthriticos vagos & fixos, multum valuisse, credidi eam & in hoc casu statim esse adhibendam.

Dedi tunc mane & vesperi quinque pilulas, granorum duorum, & copiosum decoctum radicis bardanæ.

Post octiduum rediit, & conquerebatur majores ad humerum & coxendicem dolores, & ingratam per totum brachium & pedem formicationem.

Cæteroquin nil mutatum est.

Suasi tunc, ut mane octo pilulas de cicuta fumeret, & totidem vesperi, utque decoctum bardanæ continuaret.

Decimo quarto die dolores erant minores, verum in toto latere affecto, ut & in pede & brachio, percipiebatur sudor pruriens, fœtens, & oriebantur pustulæ albicantes, pellucidæ, acri sero plenæ.

Sensibilitas jam longe major advertebatur.

Appetitus fuit bonus, vires sat magnæ, fluxit urina copiosa, quæ prodeundo ardorem in urethra excitavit; alvus fuit naturalis.

Tunc æger per diem cœpit viginti pilulas fumere, & continuavit decoctum radicis bardanæ.

Vigesimo quarto die carnes in brachio videbantur redire, & jam quædam advertebatur mobilitas.

Reliqua erant in priori statu, pustulæ autem semper copiosiores comparuerunt, nec desuit pruritus.

Trigesimo sexto die æger per universum corpus ingratum ardorem & pruritus conquerebatur, & oriebantur ex ruptis pustulis crustæ crassæ, & vera scabies superveniebat.

Verum pes & brachium erant longe mobilia, sat robusta, optime sensibilia.

Curavi totum corpus infuso cicutæ, quod lacte fiebat, bis quotidie lavari.

Intra paucos dies crustæ plurimæ ceciderunt, pustulæ autem hinc inde longe frequentiores comparuerunt, & pruritus augebatur.

Quinquagesimo die jam poterat moveri brachium in omnem partem, pes autem ægro videbatur adhucdum gravis, cæteroquin autem erat mobilis, flexilis, & omni in loco aderant optima sensationis signa.

Dedi tunc per diem drachmam integram extracti cicutæ, & loco decocti bardanæ exhibui serum lactis, præterea tamen infuso cicutæ, lacte facto, corpus quotidie bis lavabatur.

Spatio octidui omnis pruritus cessavit, disparuerunt pustulæ & omnes crustæ, & æger coepit optime convalescere.

Sexagesimo nono die æger potuit ambulare, & brachium in omnem partem movere, neque ex itinere unius & dimidiæ horæ multum defatigabatur.

Sensim tunc iterum cicutæ dosin minui, feri lactis vero ingentem quotidie copiam bibere ægrum iussi, corpus non amplius lavabatur.

Octogesimo die sanissimus me iterum accessit, egitque gratias.

CASUS

CASUS DECIMUS.

VIRGO, 18. annorum, spina ventosa jam a septem annis ad tarsum pedis dextri & ad cubitum brachii dextri laboravit; tentat aremedia, alias in similibus morbis maxime laudata, nil profuerunt.

Decoctis lignorum copiosissimis per multos menses usa est, & eliciebatur inde copiosus sudor, malum sub initium videbatur levare; dein vero tussi sicca vexabatur ægra, cœpitque debilitari & emaciari, & malum iterum pejus factum est.

Data sunt remedia antiscorbutica, & multum ferum lactis, & ulcera inde fere sanata sunt.

Verum, dum maxima curationis spes erat, ortus est novus circa partes affectas dolor, cœpit iterum ichor acerrimus effluere, & orta sunt denuo ulcera fœdissima.

Mercurius sublimatus corrosivus in spiritu frumenti solutus, qui alias similibus in morbis optimos effectus præstat, hic nil effecit.

Dedi igitur extractum cicutæ & copiosum decoctum hordei crudi cum pauco lacte.

Exterius ad ulcera & tumores solum emplastrum Diapompholygos applicui, ut certus essem de effectu, quem cicuta interne data in simili morbo haberet.

Intra quatuor dies ulcera alias fœda & fœtida jam puriora erant, & pus bonum esse cœpit, & dolores multo mitiores fuerunt, & somnus fuit tranquillior, & appetitus major.

Sexto,

Sexto, septimo, octavo, & nono die copiosum serum acre ex ulceribus exstillavit.

Duodecimo die videbantur ossei tumores multo minores, & color profunde ruber cœpit in naturalem mutari.

Decimo quinto die ex ulcere in tarso pedis dextri tria ossium fragmenta separata sunt.

Decimo septimo die ulcus ad tarsum pedis dextri erat purum, & ex margine incipiebat nasci cuticula, quæ sanationem promisit, tumor ossium affectorum circa hoc ulcus fuit multo minor.

Verum ad cubitum brachii dextri ulcus & tumor vix mutatus deprehendebatur, & aderat multus dolor, effluxit copiosum serum, motus tamen articulationis videbatur paulo facilior.

Applicui igitur fomentum ex cicuta, ulceri autem in tarso imposui emplastrum de cicuta.

Vigesimo quarto die tumor circa articulationem cubitus dextri fuit multo minor; & ulcus purum, effluxitque serum copiosum, & mategranulosa ex ossibus separabatur.

Ulcus ad tarsum pedis dextri multo minus fuit, tumor fere totus concidit, & omnia brevem sanationem promiserunt.

Trigesimo quarto die ex osse humeri circa articulationem cubitus dextri longum & magnum osseum fragmentum secessit.

Tumor circa articulationem multum diminutus est, & ægra jam facile flexit brachium, & ori cibos admovit.

Ex

Ex ulcere ad tarsum pedis dextri multum iterum serum fluxit, & prodierunt valde exigua ossium fragmenta, & ægra majorem dolorem conquesta.

Interim vires auctæ sunt, appetitus viguit, & ægra fuit alacrior, pinguior.

Quadragesimo octavo die ulcus in pedis tarso erat penitus clausum, nec ullus fere tumor amplius advertebatur, nec dolor.

Circa articulationem cubitus brachii dextri omnia erant quoque meliora.

Dedi tunc ægræ purgans, quod octo vicibus alvum copiosam, subflavam movit.

Altero a purgante die ægra quievit, & nil assumsit.

Sequentibus autem diebus iterum dedi cicutæ extractum, & copiosum serum lactis.

Quinquagesimo sexto die ægra multo melius se habuit, brachium potuit flectere, & in omnem partem movere.

Ulcus in tarso mansit firmiter clausum.

Septuagesimo secundo die omnia, quæ alias tuebant, ad statum naturalem redierunt, & ulcus circa cubitum brachii dextri erat fere consolidatum.

Quoniam articulationis motus fuit satis liber, nec ossa amplius tumuerunt, credidi tunc non amplius necesse esse, ut hæ partes undequaque fomento involverentur, ulcus tantum linteis carptis infuso cicutæ madidis Dominus *Haffner* replevit, deligavit.

Nonagesimo die coaluit ulcus ad cubitum,
nec

nec ex nata cicatrice brachii flexilitas impedi-
batur.

Per duodecim dies adhuc præbui hæc ægræ
cicutam, & copiosum serum lactis; dein dedi
purgans, & quoniam videmus hanc esse inte-
gre sanam, & ulcera esse optime sanata, di-
misimus eam a nosocomio.

CASUS UNDECIMUS.

HOMO, 35. annorum, fœdissima ulcera
serpentina ad tarsum utriusque pedis, &
intra scapulas, a binis annis habuit.

Præterea corpus totum pustulis prurientibus,
& acerrimo fero plenis, erat obsitum.

Ulcera ichorem acerrimum plorarunt con-
tinuo, partes vicinas arrosere, & omnia ad ossa
usque & tendines consumserunt.

Variis usus remediis & balneis nullum fere
levamen percipit, aut, si ulcera videbantur sa-
nationi proxima, mox iterum in pessimum
statum mutata sunt.

Æger inde debilitatus est, cœpit extenuari,
& incidit in sudores nocturnos.

Demum me in consilium vocavit, & quum
multiplici experientia edoctus fui cicutam san-
guinis acrimoniam corrigere, & ulcera similia
sanare, præscripsi pilulas de extracto cicutæ, &
decoctum radicis bardanæ.

Spatio octo dierum pruritus per universon
corpus fere omnis cessavit, & plurimæ pustulæ
evanuerunt, neque ulcera adeo copiosum icho-
rem dederunt.

Vigesimo die æger fuit multo robustior, sudor nocturnus non amplius advertebatur, & ex margine ulceris nascebatur alba cuticula, quæ cicatricem formaret.

Dedi tunc purgans antiphlogisticum.

Dein iussi, ut æger cicutæ extractum & decoctum bardanæ iterum continuaret.

Jam sumsit quotidie drachmam dimidiam extracti cicutæ.

Trigesimo sexto die æger sat bene valuit, & ulcera erant fere clausa.

Tendines nudi antea in ulceribus comparuerunt, nascente tamen cicatrice eorum motus non fuit impeditus.

Quadragesimo octavo die ulcera erant cicatrice tenui obducta; hæc ut firmior fieret, applicui unguentum nutritum.

Dedi iterum purgans antiphlogisticum.

Sexagesimo die ulcera videbantur firmissime consolidata, & homo erat optime sanus.

Suasi tamen, ut mediocri dosi cicutam adhuc per tres septimanas fumeret, & biberet desuper infusum florum sambuci; dein præscripsi iterum purgans, ut hac ratione & sanguis & primæ viæ ab omni acri & crudo essent liberæ.

Ex usu cicutæ hicce homo longe meliorem in facie colorem obtinuit, muscoli omnes alias flaccidi nunc erant firmi, fortes, & totus homo fiebat ex pinguedine quadratus.

CASUS DUODECIMUS.

FABER ferrarius foedissimo morbo cutaneo, qui ab elephantiasi non multum abludebat, jam a decem annis laboravit.

Omniū fere medicorum, chirurgorum, balneatorum, & argyrtarum opem imploravit, remedia maxime heroica longo tempore assumsit, & balnea diversa mineralia & vaporum applicuit; verum vix unquam levabatur, potuit tamen suos labores peragere.

Neque foeda hæc scabies in facie aut manibus comparuit, sed iis tantum in partibus quæ veste tegebantur.

Unde potuit cum aliis ejus focis conversari, nunquam tamen in eodem lecto cum iis decubuit.

Quum autem, tentatis fortissimis medicamentis, vidit, malum nequaquam emendari, noluit amplius consilium medicum petere, & reliquit rem soli naturæ, & omnia, quæ palato arrisere, comedit, strenue bibit, neque tempestatis vicissitudines evitavit.

Pejus inde non habuit.

Contigit autem, ut, hyeme præterlapsa, frigori subito expositus in pleuritidem inciderit.

Translatus est propterea ad nostrum nosocomium.

Vena debebat iteratis vicibus secari, verum cutis erat adeo dura & tenax, ut chirurgus non potuerit penetrare nisi magna vi & multa adtentione.

San-

Sanguis vena missus erat vere pleuriticus.

Decoctis emollientibus, expectorantibus, mellitis, nitrosis, morbus sat gravis spatio quatuordecim dierum spuito judicabatur.

Decimo octavo die dedi purgans, & tunc homo videbatur iterum sanissimus.

Malum tamen cutaneum acuto hoc morbo nequaquam mutatum est.

Putavi tunc cicutam hoc in morbo pertinacissimo esse tentandam.

Suasi igitur, ut adhuc maneret in nosocomio, promissique sanationem.

Exhibui illico grana decem extracti cicutæ tempore matutino, & totidem vesperi, & simul dabatur copiosum decoctum radice bardanæ & glycyrrhizæ.

Præterea autem bis quotidie lotum est totum corpus anatica parte aquæ & lactis tepidi, in cujus mensuris duabus solvebatur uncia una saponis veneti.

Spacio decem dierum multæ squamæ ceciderunt, rugæ fuerunt molliores, & lenissima advertebatur transpiratio.

Cutis, antea aspera, rugosa, foedissime squamosa, dura, cornea fere, & insensibilis, nunc ex adtactu paulo rudiori doluit.

Undecimo die jam cœpit dimidiam drachmam extracti cicutæ spatio viginti quatuor horarum exhibere, decoctum bardanæ, glycyrrhizæ, & lotiones continuatæ sunt.

Decimo septimo die fere omnes squamæ jam erant separatæ, & rugæ cutis sensim applanatæ sunt.

Æger

Æger autem vagos calores & anxietates conquerebatur, pulsus tamen fuit æqualis, non febrilis; vires bonæ, appetitus magnus, urina prodiit copiosa, acris; & alvus quotidie ter vel quater sponte fluxit fœtida, biliosa.

Æger e levi adtactu iis in partibus, ubi squamæ hæserunt, ardorem & dolorem percepit.

Eadem dosi & iisdem medicamentis, tunc adhuc iussi, pergeret.

Vigesimo sexto die corripiebatur horripilatione, dein calore & magna fiti, sequebaturque valida febris.

Oculi rubuerunt, lingua fuit sicca, urina flammea, & cutis totius corporis levi phlogosi tendebatur, nec minimum adtactum tulit citra magnum dolorem & ardorem.

Abstinui illico ab usu cicutæ, & dedi copiosum rob sambuci, nitrum, & decoctum hordei crudi.

Alvus inde aliquoties mota est, neque vires ægri multum diminutæ sunt; symptomata sensim omnia remiserunt, & trigesimo quinto die cutis habuit colorem fere naturalem, rediit appetitus, & pulsus fuit æqualis, lentus.

Diæta molli tunc vires ægri restauravi, pro medicamento & potu ordinario dedi infusum florum sambuci, quod sero lactis fiebat.

Quadragesimo nono die cutis tota fuit fere naturalis; verum mansit semper magis sensibilis, quam alias esse solet.

Vires

Vires tunc æger bonas habuit, optime appetiit, quiete dormivit, urina prodiit optime colorata, & alvus bene cocta.

Quum autem in cute variæ pustulæ comparuerunt, quæ pruritum excitarunt, & ruptæ fuderunt serum acre, credidi, ad sanguinem magis depurandum, cicuta adhucdum utendum esse.

Feci igitur, ut æger mane & vesperi assumeret grana decem de extracto cicutæ, & biberet copiosum serum lactis.

Quorum usu spatium quatuordecim dierum integre sanatus fuit.

Epidermis tamen mansit admodum tenuis, & rumpebatur a minimo adtritu.

Verum hoc incommodum sustulit balneum Badenense, quo hicce homo per tres septimanas utebatur.

Post hujus usum optime sanus, & habens cutim, & epidermidem penitus naturalem, me accessit, gratias acturus.

CASUS DECIMUS TERTIUS.

Fœmina, 42. annorum, sanissima alias, septem abhinc annis (causam ignorat) cœpit fluore albo continuo laborare, & ab eo tempore nil sanguinis menstrui amplius comparuit.

Materies ex utero prodiens sub initium lenta, mucosa, subalbida fuit, in hypogastrio autem advertēbatur tensio, & dolor punctorius, vagus.

Præterea urina subinde tenesimo retenta, aut difficilis reddita est.

Ufu balneorum & variorum remediorum spatio novem mensium hic fluxus suppressus fuit.

Verum mansit in hypogastrio tensio, & dolor punctorius, & sæpius observatus est urinæ tenesmus, & vagi calores frequenter caput turbant, supervenerunt leves leipothymia, & fere quotidie versus vespertas spinam dorsi horror perrepfit.

His symptomatibus solo decocto althææ medebatur ægra.

Per integrum fere quinquennium malum fuit satis mite, ægra habuit vires, & poterat suos labores peragere.

Dein autem erodentes orti sunt dolores, hypogastrium tensum ex minimo adtactu valde doluit, & demum retenta est urina, & alvus.

Enematibus emollientissimis & similibus fomentis tandem cœpit urina prodire acris, turbida, & alvus dura, nigra, globosa.

Levamen inde habuit ægra, recuperavit iterum suas vires, & potuit extra lectum esse.

Externo adtactu deprehendebatur in medio hypogastrio tumor durus, in quo continuus percipiebatur dolor ardens, erodens, pungens.

Atque ideo hæc fœmina balneo emollientissimo quotidie per binas horas insedit, & octavo die, quo hoc balneo utebatur, prodiit ichor subfuscus, acer, fœtidus, & dolores ardoreque inde levabantur.

Simili balneo adhuc per quatuordecim dies usa est, & multo melius inde se habuit; etenim hypogastrium sat rudem adtactum sine dolore

dolore tulit, & ægra potuit ambulare absque molestia.

Verum fluxus ichoris acerrimi semper factus est copiosior, & erosa est uteri vagina, & vulva.

Hinc remedia externa internaque applicata fuerunt.

Per aliquot dies ægra subinde sibi levata videbatur, & fluxus fuit admodum mitis.

Dein autem aucti sunt iterum dolores, supervenit febris, retenta est urina; hinc enematibus & fomentis urinæ viæ iterum debebant liberari, & inde ichoris fluxus copiosior fuit.

Sensim ægra debilitata est, cœpit vespertino tempore horripilationes conqueri, dein calores, & noctu copiose sudavit.

Tentata quæcunque nil juverunt: imo dolores semper fiebant magis vivaces, pertinaciores, & materies magis fœtuit, & fuit acerrima.

A medicis relicta demum ad nosocomium venit, tota emaciata, cachectica.

Tentavi omnia remedia, quæ in similibus casibus profuisse alias vidi.

Præterea decoctis demulcentibus & diætâ molli conabar involvere acrimoniam.

Vires videbantur paulisper augeri, & mens fieri alacrior; verum febris vespertina & sudor nocturnus continuarunt.

Neque imminuti sunt dolores, neque fluxus mitior redditus.

Hinc, quum adverti me remediis usitatis actum agere, transivi ad usum cicutæ.

Dedi autem simul decoctum saturatum radicis althææ, & leni infuso cicutæ, quod lacte factum est; curabam sæpius per diem vulvam, & uteri vaginam elui.

Intra paucos dies magna fiebat mutatio, remiserunt dolores, febris vespertina erat mitior, somnus magis tranquillius, sudor minus copiosus, neque materies, utero effluens, adeo fœtuit.

Decimo octavo die jam dedi nycthemeri spatio viginti quatuor grana de extracto cicutæ.

Symptomata omnia fere quotidie in melius mutata sunt; dolores tamen subinde adeo vivi fuerunt, ut opio debuerint sopiri.

Trigesimo die dolores erant enormes, urentes; accessit febris, sitis, & multum imminutæ sunt vires.

Removi illico extractum cicutæ, non tamen sicutam propterea damnavi.

Venam ægræ secui, & solum decoctum emollientissimum cum nitro & melle exhibui.

Externe applicabatur cataplasma emolliens.

Dum hæc febris accessit, filuit omnis fluxus uteri, urina reddebatur difficilior, non tamen penitus retenta est.

Sanguis, e vena missus, fuit spissus, phlogisticus.

Mala hæc symptomata absque omni fere remissione in quartum diem durarunt, ægra sæpius sensit horrores.

Quarto die debilis admodum fuit ægra,
pulsus.

pulsus sæpius intermisit, observabantur frequentes caloris colorisque in facie mutationes.

Demum versus vespervas, prægresso magno horrore, & sudore frigido & levi animi defectu, mucus prodiit ex utero, mistus striis sanguineis, & advertebatur magnus fœtor.

Hinc omnes gangrænam lethalem adesse clamitarunt.

Verum post mediam horam prodiit multum pus, & ægra se levatam sensit, & nox fuit quieta, & bono somno dein reficiebatur.

Altero mane eam inveni alacrem, & pulsum habuit naturalem, puris fluxus mediocris continuavit.

Solum iterum radicis althææ decoctum tunc sine nitro exhibui, verum junxi simul pilulas ex olibano, mastiche, sarcocollo, & mucilage gummi tragacanthæ confectas.

Dolores circa uteri regionem pauci fuerunt, neque ulla amplius durities tactu observata fuit.

His solis medicamentis, & diæta molli, spatio duodecim dierum puris fluxus integre curatus fuit, & auctæ sunt vires.

Quum tamen, cessante puris fluxu, per vices adhuc ichoris stillicidium animadvertebatur, & ægra subinde dolores pungentes, vagos, in utero conquesta est, pilulas balsamicas seposui, & earum loco dedi extractum cicutæ.

Cujus efficacia dein intra tres septimanas ægra integre sana fuit.

Etenim fuit torosa, robusta, agilis, nil conquerebatur, uteri omnis fluxus siluit, urina
D 3 prodiit

prodiit sine molestia, appetitus fuit bonus, somnus tranquillus, reficiens.

CASUS DECIMUS QUARTUS.

F Oemina, 48. annorum, a quindecim circiter annis fluorem album habuit, & quamvis remedia, ab optimis artis magistris præscripta, longissimo tempore assumerit, malum tamen aut mansit in eodem statu, aut in pejus mutatum fuit.

Dum vidit idem esse, five adhiberet medicamenta, five ea negligeret (imo ex usu medicamentorum subinde debilitata est, & pejus habuit) mutavit consilium, & morbum soli naturæ commisit.

Per undecim annos fuit sine remedio, dein vero fluxus menstruus retentus fuit, qui antehac & debito tempore, & sufficienti copia, semper comparuit.

Orti tunc sunt acutissimi in utero dolores, & simul advertebatur continuus ardor; materies effluens, antea benigna, lenta, mucosa, nunc tenuis fuit & viridescens, & foetuit.

Multorum medicorum opem tunc ægra imploravit, adivit chirurgos, consuluit vetulas; ast medicamenta potius molestiæ, quam levamini, fuerunt.

Misera sensim in pessimum statum redacta fuit.

Dolores & ardores aderant continui, & hi versus vespervas aucti sunt; præter ichorem putridissimum effluxit subinde sanguis foetidus, dissolutus; & prodierunt frustra fibrosa, corrupta,

corrupta, subnigra; vagina uteri & vulva sensim exulceratæ & exæsæ sunt, & ægra emaciata vix se erectam potuit sustinere.

His in miseriis eam ad nosocomium suscepimus.

Rogavit Dominum *Haffner*, ut partes genitales, quantum possibile esset, digitis & oculis lustraret.

Invenit tunc vulvam exesam, vaginam exulceratam, & os uteri erat sat durum, dolens, & fortiori pressione prodiit sanies.

Consului, ut bis quotidie injectiones in vaginam fierent ex leni infuso cicutæ cum pauco melle rosarum, & sexta parte lactis.

Præterea copiosum decoctum involvens, demulcens, emolliens, mistum cum tertia parte lactis recentis, datum est.

Spatio sex dierum fœtor multum emendatus fuit, & ægra videbatur aliquantulum refici.

Dedi tunc præter decoctum demulcens extractum cicutæ, & injectiones in vaginam fuerunt continuatæ.

Omnia symptomata sensim in melius mutata sunt, ichoris loco tandem effluxit mucus subpurulentus, dein nil amplius comparuit.

Et spatio undecim septimanarum fœmina integram sanitatem recuperavit.

Ultra drachmam dimidiam extracti cicutæ non opus fuit dare per diem, quoniam hæc dosis sufficienter omni symptomati ivit obviam.

Ab injectionibus tunc cessatum est, dum incipiebat materies benigna comparere.

Abluta tamen aliquoties per diem sunt pudenda, ne & illud benignum intra plicas stagnans acrimoniam contraheret.

CASUS DECIMUS QUINTUS.

Fœmina, 52. annorum, a longo tempore dolore continuo rodente in utero vexabatur.

Fluore simul albo laboravit, qui sensim adeo malignus factus est, ut materies effluens non tantum partes genitales corroderet, sed & ipsa linteamina, quibus excipiebatur, brevi reddiderit friabilia.

Fœtor præterea tantus fuit, ut & maritus eam fugerit, & omnes fœminæ, quibus alias familiariter utebatur, evitarint ejus consortium.

Postquam plurimam bonorum suorum partem frustra in sui curationem consumpsit, meum tandem auxilium quæsit.

Jussi, ut serum lactis biberet, & ablueret partes circa pudenda leni infuso cicutæ, & lacte, addito paucis melle rosarum.

Quoniam autem conquerebatur noctes esse maxime inquietas ob enormes in utero ardores, præscripsi pulverem ex drachma dimidia lapidum cancrorum & ex grano uno opii, ut quotidie, cubitum itura, similem pulverem sumeret.

Somnus inde longior & tranquillior factus est, & augebatur appetitus; imo & vires majores videbantur, & mens alacrior.

Cæte-

Cæteroquin autem nil mutatum fuit.

Exhibui tunc præter serum lactis extractum cicutæ, & vespertinos pulveres continuavi.

Spatio quatuordecim dierum dolores adeo mitigati erant, ut paregorico vespertino opus non amplius fuerit, materies utero prodiens non amplius ita fœtuit, nec adeo acris fuit.

Urina autem retinebatur.

Abstinui tunc per aliquot dies ab extracto cicutæ & dedi misturam sequentem ;

R. Lap. canc. unc. j.

vin. Austriac. Montan.

lib. j.

m. f. *sumat ægra quater per diem cochleare unum.*

Hæc mistura egregios effectus præstitit : etenim urina prodiit liberrime, & ex utero propellebatur multa materies acris, ichorosa, cum magno ægræ levamine ; interim tamen dolores iterum aucti sunt.

Hinc dein ad usum cicutæ denuo erat transfundendum.

Dedi quotidie grana viginti extracti cicutæ & copiosum decoctum radicis althææ, vel serum lactis.

Dolores hinc mitigabantur & vires auctæ sunt, atque prodiit materies mucosa, raro fœtida.

Nihilominus post tres circiter septimanas circa urinæ vias iterum tenesmi observabantur.

Unde extracti cicutæ loco iterum dedi misturam priorem ex vino & cancrorum lapidibus.

Et

Et hæc magnum denuo levamen adtulit.

Hac ratione cogebat sæpius cicutæ usum interrompere, & fere omni decimo quarto die dedi misturam, qua absumpta, extractum cicutæ iterum continuavi.

Effectum est inde, ut miserrima hæc ægra spatio sex mensium integre fuerit sanata.

Et jam a novem mensibus optimam sanitatem habet.

Hoc tempore bacchanali ventriculum solito plus oneravit, unde me accessit rogatura, ut darem ei medicamentum.

Verum consului, ut a cibis per unum alterumve diem diem abstineret.

Aderat tunc Doctissimus Dominus *Collin*, & ostendi ei hanc fœminam ex periculosissimo morbo optime curatam.

Fœmina ipsa mali historiam me melius explicuit, nec sufficienter potuit laudare pilulas, quæ sibi salutem adtulerunt.

Narravit, quod ab omnibus ob fœtorem, ex utero prodeuntem, contempta fuerit; quod proprius maritus, propriæ proles, eam, quasi peste affectam, fugerint.

Quod, tabe fere consumpta, nil nisi ossa & pellem gesserit; quod abhorrerit a cibis, & sudore nocturno fere diffluxerit.

Nunc autem dedit videnda torosa brachia & furas optime repleta & firmas, dixitque, quod jam marito plurimum complaceret.

CASUS DECIMUS SEXTUS.

V Irgo, octodecim annorum, mammam utramque lapidis instar duram a triennio fere habuit.

Pallida præterea fuit, flaccida, tota cachectica, neque unquam ei menses adhuc fluxere; cordis palpitationem conquerebatur, & a paulo fortiori ingressu semper anhelavit, & fere suffocata est.

Mamma utraque striis lividis erat variegata, advertebaturque perfrequenter dolor acute punctorius, vagus.

Glandulæ subaxillares & inguinales quoque erant tumidæ, induratae.

Dedi illico ter quotidie tres pilulas, granorum duorum, de extracto cicutæ, & qualibet vice feci desuper hauriri infusi melissæ & florum sambuci vascula duo.

Externe nil applicui.

Quinto die nil adhuc erat mutatum.

Exhibui igitur ter quotidie pilulas quatuor & idem infusum continuavi.

Octavo die striæ lividæ in utraque mamma disparuerunt, dolores autem vagi, pungentes, erant longe frequentiores, vires auctæ sunt.

Decimo die jam dabantur quindecim pilulæ per diem.

Duodecimo die prodiit ex utero materies copiosa, alba, glutinosa, & omnes durities tunc molliores videbantur, & respiratio fuit levior, nec cordis palpitatio adeo frequens.

Eadem pilularum dosi in vigesimum diem continuavi, & erant tunc omnia meliora; tumores

mores multo minores, mamma utraque mobilis & pro parte pendula.

Color faciei, antea ex flavo viridis, nunc in subroseum mutabatur; functiones omnes incipiebant restaurari.

Quotidie ex utero copiosus mucus prodiit, qui subinde acer fuit, & in vagina ardorem excitavit, subinde autem adeo blande exstilla-uit, ut ægra nil adverterit.

Data jam sunt octodecim pilulæ per diem.

Trigesimo die mammæ ambæ jam erant fere naturales, & glandulæ subaxillares multo minores; nullum dolorem ægra conquerebatur, mens fuit longe hilarior.

Fluxus autem uterinus nec amplius copiosus, nec frequens fuit.

Pilularum dosis non amplius aucta est, & continuabatur infusum florum sambuci & herbæ melissæ.

Quinquagesimo die nil in mammis repertum est, sub axillis erant adhuc quædam tubercula, pisis æqualia; fluxus muci ex utero penitus desiit; viguit appetitus.

Per tres adhuc septimanas dedi mediocrem cicutæ dosin, & infusum ruthæ.

Comparuit dein citra omnem dolorem fluxus menstruus, prodiitque sanguis sanissimus per quinque dies, nec advertebatur cordis palpita-tio, nec a fortiori ingressu respiratio inhibita fuit.

Unde optima videbatur adesse sanitas, atque ideo nil amplius medicamenti datum fuit.

CASUS DECIMUS SEPTIMUS.

HOMO, 30. annorum, biennio abhinc febre validissima intermittente, quotidiana, afficiebatur.

Chirurgus hanc illico suppressit cortice Peruviano.

Gravis inde fiebat respiratio, delebatur appetitus; hypochondrium finistrum tensum erat, nec citra dolorem ad tactum tulit; lateri dextro æger non potuit incumbere. Demum ortus est tumor durus, qui fere totum abdominis cavum finistrum occupavit.

Præterea per totum corpus sensim compa-
ruerunt furunculi foedissimi, subcærulei, qui
profunde intra cutim & panniculum adiposum
penetrabant; quidam, ex affricu rupti, san-
guinem putridum, nigrum fundebant, & bre-
vi caro fungosa ibi loci propullulavit.

His omnibus miseriis adhuc supervenit fe-
bris tertiana.

Medici, qui hujus ægri curam gerebant,
ex hac tertiana salutem sperarunt.

Hinc remediis salinis solventibus & amari-
cantibus febris conatum facilitare intendebant.

Verum hæc omnia nil juverunt, febris ad-
eo vehemens fuit, ut æger vires plurimas
amiserit, imo sensim extrema intumuerunt,
& merito timebatur hydrops.

Delatus tandem est ad nostrum nosoco-
mium.

Remediis leniter diureticis, sapone Vene-
to, rheo, conservis antiscorbuticis, &c. tumo-
rem quidem extremorum dissipavi, rediitque
appetitus,

appetitus; verum febris violentia semper augebatur, & paroxyfmi adeo sunt protracti, ut fere quilibet per viginti quinque horas duraverit.

Sub paroxyfmo ægrum semper tuffis prehendit, quæ adeo valida fuit, ut tandem sanguis rutilus proruperit.

Cessante tamen paroxyfmo, nec aderat tuffis, nec respiratio fuit difficilis.

Tuffis sub paroxyfmo nullis remediis potuit mitigari, ardor inde summus in pectore ortus est.

Accessit demum summa macies, & vires omnes conciderunt, sudor nocturnus consumptionem minitabatur.

Quare febris necessario debebat diminui.

Junxi igitur confervis antiscorbuticis orticem Peruvianum selectissimum, cujus usu, spatio quinque dierum, febris admodum mitis facta est; sudor nocturnus fere desiit, nec vires adeo debiles videbantur, & ægrum subinde tranquillus somnus occupavit, refecit; tuffis fuit longe minus molesta, & potuit opiatibus & mucilaginosi compesci.

Similibus itaque remediis per aliquot septimanas continuavi, & subinde ea admiscui, quæ ad tumorem dissipandum & ad furunculos curandos conferrent.

Verum tumor in abdomine sinistro & furunculi per totum corpus semper manserunt in eodem statu, nec febris sopita fuit.

Quin imo pedes livido tumore inflabantur,

tur, & copiosiores majoresque furunculi ibi comparuerunt.

Decocta plurima, quæ alias ad massam sanguineam corrigendam optima fuerunt, hic nil mutarunt.

His denique junxi leviora antivenerea, mercurialia.

Et cum hæc æger facile tulerit, nec inde quidquam in melius & pejus fuisset perversum, dedi sensim acriora, & sub finem exhibui præter copiosissima decocta mercurium sublimatum corrosivum, solutum in spiritu frumenti.

Tulit & hunc æger citra ullum incommodum.

Verum largus ejus usus per integrum mensem nil profuit.

Tentatis jam diversissimis remediis, præter cicutam fere nil supererat, quod in hoc morbo fuisset indicatum.

Dedi igitur statim in principio mane decem grana & totidem vesperi, præter copiosum decoctum hordei crudi.

Tertio die, quo æger cicutæ utebatur, febris paroxysmum vix percepit.

Cætera vero in eodem statu permanserunt.

Septimo die æger habuit vires longe majores, febris penitus siluit; augebatur appetitus, flaccidus circa articulos & in facie tumor totus disparuit.

Dedi jam drachmam dimidiam quotidie extracti cicutæ.

Duodecimo die cœpit prodire urina crassa, ex nigo rubra, fœtida; & quidam ex furunculis

culis exsiccabantur, quidam vero rupti fuderunt lividum liquorem.

Tumor in cavo abdominis sinistro videbatur tactu mollior, mobilior; æger tamen lateri dextro nondum potuit incumbere.

Noctes fuerunt admodum quietæ.

Dedi tunc purgans antiphlogisticum.

Decimo quinto die dabantur jam mane & vesperi grana viginti extracti cicutæ.

Vigesimo die pedes antea lividi & tumidi obtinuerunt colorem & molem naturalem, plurimi furunculi exsiccabantur.

Hinc inde tamen iterum novi, verum admodum parvi & læte rubentes, proruperunt.

Urina continuavit esse crassa, ex nigro rubicunda.

Toti abdomini sinistro imposui tunc emplastrum de cicuta.

Vigesimo quinto die æger assumsit haustum antiphlogisticum purgantem.

Et data tunc quotidie est drachma integra extracti cicutæ.

Trigesimo primo die jam plurimi furunculi exsiccati ex cute separabantur; verum omni in loco remansit magna sensibilitas, & ex minimo affricu cutis rupta est, & fudit acre serum.

Urina tunc prodiit minus crassa, subfusca.

Trigesimo quinto die dedi purgans antiphlogisticum.

Quadragesimo die quinque tantum furunculi admodum exigui, & fere aridi, supererant.

Tumor

Tumor in abdomine fuit minor, mollior.

Quinquagesimo tertio die furunculi omnes disparuerunt, & nisi tumor in abdomine fuisset, homo hicce optime sanus potuisset dimitti.

Datum tunc iterum est purgans antiphlogisticum.

Et, quum dein vires integras habuit, feci, ut ad suum consuetum laborem (erat enim faber lignarius) rediret.

Iussi præterea, ut quotidie pilulas triginta, granorum duorum, fumeret, biberetque decoctum copiosum radicis bardanæ, & continuo applicaret emplastrum de cicuta.

Post sex septimanas jam citra molestiam potuit in latere dextro dormire; tumor jam admodum parvus fuit.

Decima septimana tumor fere totus disparuit.

Finito tertio mense homo integre sanus fuit.

Dedi tunc iterum haustum purgantem, & dein non amplius putavi necesse esse, ut quidquam assumeret.

CASUS DECIMUS OCTAVUS.

JUvenis, 17. annorum, ex Hungaria huc adveniens, febre violentissima laborat; gerit præterea in hypochondrio sinistro ingentem tumorem, durum, immobilem, & est simul ictericus, & toto corpore tumet.

Per tres integras septimanas varia adhibui remedia, verum nullum ægro levamen adtuli.

Confugi igitur ad extractum cicutæ, & præbui

bui mane & vesperi grana octo & saturatum infusum foliorum trifolii fibrini.

Post octiduum febris jam longe mitior fuit, vires augebantur; tumor per universum corpus erat mollis, minor, rugosus; urina, alias crassa fusca, nunc fuit citrina; hypochondrium dextrum, quod ex minimo adtactu doluit, jam potuit premi fortiter; appetitus increvit.

Dedi tunc lene purgans ex rheo & sale polychresto.

Altero a purgante die exhibui mane grana decem extracti cicutæ, & totidem vesperi, & infusum trifolii fibrini continuatum est.

Decimo octavo die æger vix amplius febris accessum sensit, totum corpus & præsertim extrema jam plurimum detumuerunt, icterus fuit levis; appetitus bonus, urina fere naturalis; tumor in hypochondrio sinistro mollior.

Dedi tunc drachmam dimidiam quotidie de extracto cicutæ, & ad hypochondrium sinistrum applicui emplastrum de cicuta.

Trigesimo die juvenis fuit robustus, febris penitus filuit; levissima adhuc icteri vestigia supererant; dolor ex articulis, & omnis tumor evanuit.

Dedi iterum purgans ex rheo & sale polychresto.

Dein, ut eodem infuso & eadem extracti cicutæ dosi adhuc continuaret, jussi.

Quadragesimo primo die nullum amplius icteri vestigium erat videndum, vires bonæ fuerunt.

Verum in tumore hypochondrii sinistri
magna

magna in melius mutatio observata non fuit.

Iussi igitur, ut de extracto cicutæ fumeret quotidie grana quadraginta, & mane ac vespri probe fricaret hypochondrium finistrum anatica parte unguenti de althæa & florum calendulæ, addita pauca camphora, & ut in libero aëre corpus bene exerceret.

Hac ratione spatio duorum & dimidii mensium tumor in hypochondrio penitus disparuit, & juvenis perfecte sanus castra adivit.

Omni decimo quarto die dedi lene purgans tempore curationis.

CASUS DECIMUS NONUS.

HOMO, 34. annorum, glandulas colli scirrhasas, & adeo magnas ab aliquot annis habuit, ut harum glandularum moles utraque ex parte colli caput humanum superarit.

Monstruosum erat videre hunc hominem, quia tria difformia capita gessit.

Omnes hæ glandulæ, in unam massam concretæ, firmissime cohærebant.

Sub axillas erant quoque ingentes tumores, qui brachiorum motum valde dolentem & ferre impossibilem reddiderunt.

Ex anteriore thoracis parte massa scirrhasa sese a collo usque ad costarum limbos extendit.

Ichorosa hinc inde ulcera hos scirrhasos arrosferunt.

Aliis in plagis foedissima fungosa carcinomata nata sunt.

Præterea innumeri sinus & fistulæ detegebantur.

Tussis immanis ægrum vexavit, sudor nocturnus & vires & carnes consumpsit, respiratio fuit anhelosa, appetitus deletus; pedes, brachia, facies, & totus reliquus corporis habitus tumore œdematoso turguit.

Veræ consumptionis manifesta signa aderant.

Varii medici penetrantissimis tam vegetabilibus quam mineralibus remediis hoc malum debellare conati fuerunt; verum eorum opera incassum fuit; imo æger inde pejus habuit.

Feci igitur hominem totum fere consumptum, anhelantem, tumidumque transferri ad meum nosocomium.

Dominus *Haffner*, quamvis multos periculosissime decumbentes sola cicuta sæpius sanari viderit, hoc tamen in casu spem omnem deposuit.

Ego ipse, ut verum fatear, hominem properdito habui, nam febris depascens, sudor nocturnus, tussis continua & defatigans, vires penitus prostratæ, tumor totius corporis, humorum cachexia, respiratio anxia, certam fere mortem præfagiebant.

Interim tamen rogavi Dominum *Haffner*, ut externe fomentum de cicuta applicaret, ut sinus & fistulas leni cicutæ infuso, addito pauco rosarum melle, sæpius per diem elueret.

Ego interim præscripsi medicamenta expectorantia, & quæ vires simul augerent.

Solo fomento ulcera longe puriora facta sunt, & tumores emolliebantur.

Spatio duodecim dierum æger habuit vires paulo

paulo majores; liberius respiravit, & noctes fuerunt magis quietæ.

Hinc cicutam interne quoque exhibui.

Pro potu ordinario dedi decoctum hordei, cui quarta pars lactis admiscebatur.

Ufu cicutæ sputa liberrime prodierunt, & spatio quatuordecim circiter dierum totus corporis habitus detumuit; urina copiose fluxit; minuebatur febris vespertina, & sudor nocturnus; colli indurationes, ulcera, fistulæ, & finus longe in meliori statu inveniebantur, & æger jam potuit extra lectum esse.

Magnus & celer hujus remedii in hoc desperato subiecto effectus nobis adtulit gaudium, & addidit animum, ut in applicatione tam internorum quam externorum remediorum alacriter pergeremus.

Antequam mensis spatium, quo æger cicutam assumfit, præterlapsum fuisset, color faciei jam fuit naturalis; viguit appetitus, sinit febris vespertina, neque ullus sudor amplius observatus est; vires fuerunt satis bonæ; colli tumores longe minores, molliores; in ulceribus optimum erat pus.

Doctissimus Dominus *Collin* simul mecum hujus ægri curam gessit; Dominus *Haffner* suis fomentis & injectionibus sedulo per diem continuavit, noctu autem applicuit emplastrum de cicuta.

Sesqui mensis spatio tumores colli jam fere dimidio minores fuerunt; æger potuit collum citra magnam molestiam in omnem partem flectere.

Respiratio fuit libera, nec audiebatur tussis, æger & pinguis & robustus factus est.

Jam tunc dedimus quotidie drachmam integram extracti cicutæ.

Sub initium tertii mensis æger quotidie drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ absumsit.

Hac dosi per tres menses continuavimus, & hoc tempore omnes tumores sunt dissipati, & ulcera cicatrice obducta; & sinus ac fistulæ coaluerunt, rediitque collum totum ad statum naturalem; homo fuit alacer, pinguis, fortis, nec ullum ab hac dosi unquam incommodum vidimus.

Igitur ope cicutæ id effectum est, quod nemo antea speravit.

CASUS VIGESIMUS.

Virgo, 25. annorum, mammam dextram a decem annis habuit duram.

Hicce tumor sese sensim infra axillam extendit; accessit demum color lividus, intumuerunt venæ, pars affecta noctu diuque dolore excruciabatur, brachium tumuit, & fuit immobile.

Ego vocatus ad hanc ægram statim exhibui extractum cicutæ, externe autem nil applicui.

Spatio quinque dierum color lividus in læte rubrum mutatus fuit, & dolores erant multo mitiores.

Decimo tertio die mammæ color fuit fere naturalis, venæ adhuc erant turgidæ, durities autem multo mollior, mobilior; brachium quoque minus tumuit, & poterat aliquantulum moveri.

Decimo

Decimo sexto die menses proruperunt, tunc autem ægra observavit sanguinem longe puriorem fluxisse, neque tantas ut antea molestias præcessisse.

Etenim dum menses imminebant semper vomitu molestissimo, dolore atrocissimo colico, & ingratissima ad os sacrum & ad inguina tensione vexabatur; imo pectoris anxietas, cordis palpitationes, vertigines & dolentes urinæ tenesmi ægram alias semper plurimum debilitarunt, hac autem vice nil tale contigit.

Fluente sanguine menstruo venæ mammæ affectæ detumuerunt, mamma multo minor, mollior, mobiliorque fiebat, & divisa est in plures moleculas.

Brachium sat libere moveri potuit, & totus in brachio tumor evanuit.

Vigesimo quarto die fluxus mensium cessavit, ægra bene habuit, nil doloris advertit, vires erant bonæ, & moleculæ in mamma affecta in crassiores fibras divisæ sunt.

Dedi tunc lene purgans.

Trigesimo sexto die parvæ tantum moleculæ & quædam fibrosæ indurationes in mamma supererant; ægra optime habuit; color faciei antea luridus & cachecticus nunc roseus fiebat, & totus corporis habitus longe robustior, firmior, & ad labores aptior.

Quadragesimo tertio die prodierunt menses citra omnem molestiam.

Quinquagesimo die nil fere insoliti amplius in mamma deprehensum est, brachium potuit liberrime moveri, nullus amplius dolor observabatur.

Dedi tunc lene purgans.

Octo-

Octogesimo die fœmina erat sanissima, & inveniebatur mamma penitus naturalis.

Dedi tunc iterum purgans, & postea putavi non amplius necesse esse, ut cicuta adhuc daretur.

Mediocris extracti cicutæ dosis in curanda hac fœmina suffecit.

Primis quatuor septimanis tantum dedi tres pilulas mane, & tres vesperi; reliquo autem tempore ascendi ad quatuor, tandem ad quinque pro dosi.

Pilula quælibet habuit grana duo.

Externe nil applicatum fuit.

Nec datum est quoddam decoctum, quod solutionem potuisset faciliorem reddere, verum qualibet vice jusculum carnis bubulæ sumptis pilulis bibebatur.

Hemicranîæ dolentissimæ hæc ægra erat alias perfrequenter subjecta, ab eo autem tempore quo cicutam sumsit, nil advertit.

Levis igitur cicutæ dosis plura mala integerime abstulit, fugavit.

CASUS VIGESIMUS PRIMUS.

VEtula, septuaginta trium annorum, debilissima, emaciata, ulcus fœdissimum cancriforme habuit circa parotidem sinistram.

Hoc ulcus egit fistulas & sinus, qui intra musculus colli & intra tegumenta capitis profunde penetrarunt.

Dominus *Haffner* externe applicuit fomentum de cicuta, & sinus ac fistulas ejusdem herbæ infuso sæpius per diem eluit.

Interno usu dedi cicutam & multum lac,
Spa-

Spatio viginti dierum omne cancrosum, fungosum, corruptumve, ex ulcere separatum est; multi sinus jam coaluerunt; ægra majores vires habuit.

Sed tunc a lacte abhorruit; concessi igitur paucum vinum, carnem vitulinam, multum cremorem ex hordeo mundo, vel oryzam mol-liter coctam.

Omnia quotidie in melius mutata sunt, & sexta septimana, qua ægra utebatur cicuta, omnes fistulæ sinusque inveniebantur clausi, & ulcus erat firma cicatrice obductum.

Externe tum nil amplius adpositum est, interne tamen adhuc mane & vesperi per quatuordecim dies dedi pilulas duas.

Vetulam tunc sanam & hilarem ex nosocomio dimisimus.

CASUS VIGESIMUS SECUNDUS.

Fœmina, 44. annorum, sana alias, jam trigesimo secundo suæ ætatis anno cœpit mensibus carere.

Præter tensionem in inguine sinistro nil incommodi sensit.

Balneis diversisque remediis usa est incassum.

Et post binos annos advertit in hypogastrio sinistro duritiem, quæ ad tactu nequaquam dolebat, verum poterat hinc inde volvi.

Hæc intra breve spatium ita increvit, ut duos pugnos viriles magnitudine adæquaverit.

Et, dum ægra lateri dextro incumbibat, excitavit dolorem, tensionem, & anxietates.

Balneis iterum emollientissimis usa est, & assumfit

assumfit medicamenta ab optimis in arte medicis præscripta, externe applicatum est emplastrum & unguentum.

Subinde mollior videbatur tumor & minor, paulo post autem iterum lapidis instar durus erat, & tendebatur totum ventris sinistri latus.

Dum ægra vidit nullum medicamentum prodesse, rem sibi reliquit.

Ventrem autem semper fasciis ligavit, ne tumor volubilis eam in ambulando decumbendoque impediret.

Mense Februario 1761, in peripneumoniam incidit, unde ad nostrum nosocomium translata fuit.

Remediis antiphlogisticis, emollientibus, & expectorantibus intra viginti quinque dies peripneumonia sputis optime soluta fuit, & ægra convaluit.

Post hunc morbum cœpit in hypogastrio, ubi hicce tumor latuit, dolor oriri, qui per vices sat violentus fuit, subinde autem fere evanuit.

Narravit hæc fœmina totam historiam paulo superius descriptam.

Dominus *Haffner* & ego tumorem hunc examinavimus, & concludebamus esse scirrhum ovarii sinistri.

Quum autem tot jam remediis, longo tempore & usu non interrupto assumtis, nil mutatum fuit, illico dedimus cicutam & decoctum saturatum radicis althææ, externe autem nil apposuimus.

Primis diebus statim dolor in parte affecta cessavit,

CASUS VIGESIMUS TERTIUS. 75

cessavit, caput autem fiebat grave, idque quasi torculari compressum ægræ videbatur.

Dedi tunc lene purgans, unde caput multum levabatur.

Dein iterum in usu cicutæ continuatum est.

Fœmina sensim optime habuit; auctus est appetitus; increverunt vires; somnus fuit maxime tranquillus.

Decimo quinto die, quo cicutam dedimus, jam tumor nobis mollior videbatur, & ex utero prodixit mucus albus, lentus, viscidus, inodorus.

Spatio unius mensis tumor jam dimidio minor fuit & mollis, continuavit autem ex utero prodire mucus.

Observabatur tunc, quod mucus prodiens magnum subinde circa uterum & pudenda ardorem excitaverit.

Mense secundo fere elapso, nil amplius tactu poterat distingui, fœmina nil conquerebatur, & potuit in omne latus decumbere.

Muci fluxus ex utero fuit minus copiosus, & materies longe tenuior.

Intra paucos dein dies penitus cessavit, & fœmina videbatur sanissima.

Nihilominus feci, ut adhuc continuaret per quatuordecim dies cicutam, ne aliquid remaneret, quod fors recidivæ anam præberet.

CASUS VIGESIMUS TERTIUS.

INfans, trium annorum, pessima rachitide laborat, facie & toto corpore tumet, & est debilis.

Tentatis multis remediis, quæ alias in hoc morbo

morbo salutaria sunt, nil profui, unde infanti cicutam dedi.

Incipiebam a grano uno mane & uno vesperi.

Quarto die jam quatuor grana per diem exhibui, infans coepit melius appetere.

Octavo die dedi sex grana per diem, & infans videbatur robustior, pedibus sese sustinuit.

Dofin tunc non amplius auxi, quoniam omnia quotidie meliora facta sunt, & infans, alias morosus, piger, meticulosus, spatio unius mensis erat agilis, jucundus, & optime comedit, & tumor articulorum ad minimum $\frac{2}{3}$ minor fuit.

Color faciei cachecticus in naturalem & rubicantem transivit.

Tertio mense fere finito, infans optime sanus fuit; solus ambulavit; bene dormivit, fiebat pinguis, & post curationem omnia vestimenta erant ei nimis angusta & brevia. Hinc usu cicutæ infans multum increvit, nec unquam malum symptomata observatum est.

CASUS VIGESIMUS QUARTUS.

PUella, quatuor annorum, rachitica, a tribus mensibus utitur cicuta, & jam fere curata est.

CASUS VIGESIMUS QUINTUS.

VIrgo, octodecim annorum, jam a quadriennio post meridiem semper vomuit omnia fere ingesta, unde fiebat cachectica, & fere contabuit.

Remedia ab aliis medicis & a me data levamen quidem subinde attulerunt, verum post paucos dies idem malum revertebatur.

Ægra dolorem & pondus in epigastrio conquerebatur,

querebatur, tactu percipiebatur quædam tensio, nulla autem durities.

Tentavi tamen cicutam, & spatio quatuordecim dierum vomitus fuit minus frequens; auctæ sunt vires.

Tertia septimana jam vomitus penitus cessavit, verum oriebantur post meridiem anxietates, & noctes fiebant inquietæ.

Dedi tunc haustum purgantem. Ægra magnum inde levamen habuit.

Postea iterum continuavi cicutam, & sub finem mensis secundi aderat optima sanitas, aderant vires optimæ.

Menses, qui alias pauci erant, inceperuntque semper cum multo dolore ad os sacrum & in ventre, nunc copiose & liberrime fluxerunt.

CASUS VIGESIMUS SEXTUS.

Fœmina, 23. annorum, ingentem tumorem lymphaticum circa totum genu dextrum habuit.

Nec fomenta usitata, nec emplastra nec unguenta, nec remedia interna profuerunt.

Solo autem usu cicutæ, interno externoque, intra tres septimanas totus tumor dispulsus est.

Bis hoc tempore datum est purgans.

Cicuta in hac fœmina copiosissimam urinam promovit.

CASUS VIGESIMUS SEPTIMUS.

Operarius, qui ab anni fere spatio cataractam in oculo sinistro habuit, solo usu cicutæ & decocto radicis bardanæ spatio trium & dimidii mensium curatus est.

Omni

Omni decimo quarto die datum fuit purgans.

Per sex septimanas quotidie drachmam unam & dimidiam extracti cicutæ assumsit.

Ultimo autem mense drachmas duas.

Ufu cicutæ hicce homo non tantum visum recuperavit integerrimum, verum & longe robustior factus est, & liberabatur simul a suis doloribus rheumaticis, quibus per totum corpus jam ab octo annis ad omnem temporis mutationem excruciabatur.

CASUS VIGESIMUS OCTAVUS.

Virgo 25. ann. post morbum acutum subito privatur visu & afficitur vera amaurosi.

Vidi sæpissime mercurium sublimatum in spiritu frumenti solutum præter decocta resolventia simili in casu profuisse.

Hunc igitur huic ægræ præbui, ejusque usum satis largum per duos fere menses continuavi, verum fructum inde nullum adverti.

Quoniam vero observavi sæpius cicutam ibi penetrare, ubi sublimatus non potest, hanc vocavi in usum.

Statim a scrupulo seu viginti granis per diem incepti.

Post tres septimanas frequentes vertigines & scintillationes ægra conquerebatur, & sibi videbatur quandoque lucem & colores distinguere.

Verum lucida talia intervalla mox iterum evanuerunt, & caput inde factum est vertiginosum.

Dedi tunc purgans.

Ver-

Versus finem secundi mensis ægra jam obscure potuit quædam videre, neque a scintillatione neque a vertigine adeo frequenter afficiebatur.

Sub initium tertii mensis jam duas drachmas quotidie de extracto cicutæ absumsit, & visus fiebat multo melior.

Hac dosi in quintum mensem ægra continuavit, & tunc potuit omnia videre, distinguere.

Quamvis larga dosi & longo tempore sumferit cicutam, nil unquam inde mali conquesta est, imo augebatur appetitus; increverunt vires, & omnes actiones, alias languidæ, restaurabantur.

Menses debito tempore, & debita copia, semper habuit.

CASUS VIGESIMUS NONUS.

VIR, quinquagenarius, a trigesimo septimo ætatis suæ anno podagra laboravit; topi inde non tantum circa pedum articulationes, verum & in manibus & circa genua orti sunt, & materies calcaria partes vicinas arrosit, pedum manumque motus erat admodum difficilis, & genua penitus rigida; ad omnes aëris tempestatisque mutationes dirissimi dolores has partes occuparunt, & coge-batur tunc per plures dies æger lecto inhærere.

Nec balnea, nec remedia interna externave, quibus æger hucusque utebatur, profuere.

Dedi cicutam & serum lactis, externe nil applicui.

Spatio quinque septimanarum & omnes topi

phi soluti sunt, & rediit membris mobilitas, nec aëris mutatio magnos dolores amplius produxit.

Feci tamen, ut æger adhuc mediocri dosi cicutam per aliquot septimanas continuaret, & copiosum hauriret serum lactis.

Diffipatis autem tophis & materia podagrica, conquerebatur per plures dies ingratam & ad minimum motum valde dolentem sensibilitatem circa articulos & loca, quæ a materie cretacea & tophis alias obsidebantur.

Iussi igitur, quoniam tempus vernale erat, ut balnea Rodaunensia adiret.

Rediit inde pinguis, totus quadratus, robustus, sanus, & omnem aëris injuriam citra dolorem tulit.

CASUS TRIGESIMUS.

Fœmina, sexagenaria, a viginti aliquot annis pessima podagra afficiebatur, quæ sensim per totum corpus dispersa fuit, & occupavit omnes articulos excitavitque tophos & cretaceos tumores.

Nunquam hæc ægra per integras quatuor septimanas a dolore libera fuit, isque fuit semper tantus, ut ægra nec pedem nec manum potuerit movere, nec cibos ori adferre, sæpius præ nimia doloris acerbitate sibi mortem optavit.

Dedi cicutam & infusum florum sambuci, & quarta septimana, qua his utebatur, non tantum potuit ambulare in cubili, sed exivit extra domum, & alios invisit.

Brevi dein omnes tophi & tumores
dissi-

diffipati sunt integre ; manus antea ob tumores cretaceos diffformes jam erant iterum tenerrimæ, molles, naturales, pulchræ.

Vires auctæ sunt, & omnes actiones restauratæ.

Nonus mensis jam fere finitus est, quo hæc foemina ab omni dolore immunis & sana vivit.

CASUS TRIGESIMUS PRIMUS.

VIR, quadragenarius, ab octo annis semper tempore verno & autumnali circa pedum articulos advertit tumorem durum, & adeo dolentem, ut orta esset febris, & æger debuerit lecto decumbere.

Lecti tamen tepore & remediis diluentibus spatio quatuordecim dierum vel quandoque trium septimanarum morbus totus iterum dissipatus est, & vir sanus potuit dein labores suos perficere.

Tempore verno 1760, quo dolores circa pedum articulos iterum debuissent oriri, advertebatur levis tantum & obtusa tensio, æger sibi suum morbum imminere credidit.

Verum hæc tensio altero die disparuit subito, & tunc dolor acute punctorius pleuram sinistram occupavit, finxitque morbum vere inflammatorium.

Iteratæ venæ sectiones & remedia in hisce morbis usitata febris quidem impetum diminuerunt, verum dolor mansit æque vivus.

Sanguis e vena missus semper gessit crustam crassam, mucosam, tenacem, variegatam.

Epispastica, vesicantia, aliaque pedibus applicata, ut dolorem a thorace versus loca consueta revellerent, nil juverunt.

Febris tandem penitus desiit, licet dolor manserit continuus & vehemens.

Quoniam autem, consideratis omnibus symptomatibus, constabat morbum hunc adeo pertinacem a materie, quæ alias pedes invasit, productum fuisse, & quoniam multiplici experientia didici in similibus morbis ad dissolvendam materiem serosam, acrem, spissam, tenacem, cicutam multum valere, eam tunc adhibui præter decoctum saturatum radicis althææ.

Externe nec ad pedes, nec ad locum dolentem, quidquam applicui.

Tertio die minuebatur dolor punctorius, & articuli pedum sudarunt, & afficiebantur obtuso dolore.

Quinto die cœpit æger sputa reddere, & dolor fuit longe mitior, circa pedum articulos autem nec dolor nec tumor advertebatur.

Duodecimo die æger jam lectum deseruit, & vix amplius sensit dolorem, sputa glutinosa continuarunt copiose prodire.

Decimo tertio die nox fuit anxiosa, æger fuit debilis, & occupavit ingens dolor dilacerans totum ejus corpus. & omnia membra; tandem sequebatur sudor tenax, foetidus, largus, & postero mane æger optime habuit, fuit agilis, appetiit, & vires erant bonæ.

Infuso florum sambuci, quod sero lactis parabatur, & parva cicutæ dosi, ut per tres
adhuc

adhuc septimanas hicce vir uteretur, suasi; rediit dein ad me sanissimus, robustus, vegetus, & egit gratias.

CASUS TRIGESIMUS SECUNDUS.

Fœmina, 23. annorum, a quatriennio in utraque mamma durum & pugno viri majorem tumorem gessit, nec unquam his in partibus sensit dolorem.

Ante decem menses nupsit & gravida facta est.

Quarto graviditatis mense intumuerunt ambæ mammæ, dolor in iis magnus oriebatur, & color naturalis in profunde rubrum abiit.

Omnes, qui has mammas viderunt, optimæ fœminæ cancrum pessimum præfagiebant.

Tandem me accessit, horrui ab initio, & nolui dare cicutam, quoniam eam in gravidis nondum tentavi.

Verum tamen, quum & innumeris experimentis novi nullas inde in corpore turbas excitari, & infantes cicutam impune ferre, incepti a leni dosi.

Brevi magnus sequebatur effectus, prodiit urina crassa, albicans, mucosa, flocculenta.

Quarto die jam mammarum color fuit naturalis, tumor minor, mollior.

Auxi dein cicutæ dosin & spatio unius mensis jam drachmam dimidiam quotidie dedi, nec dein opus fuit, ut plus darem, nam quotidie magna in melius mutatio observabatur,

& octavo graviditatis mense mammæ ambæ fuerunt penitus naturales.

Sub usu cicutæ hæc fœmina longe sanior fuit quam antea, liberata est a frequenti vomitu & a continua cephalalgia, quibus ante usum cicutæ multum vexabatur.

Nullam in hac gravida fœmina turbationem observavi.

Alvus prodiit quotidie naturalis, urina fluxit longe copiosior, flocculenta, mucosa; tunc autem minus copiosa prodiit, & habuit colorem penitus naturalem, dum mammarum tumores erant dispulsi, licet adhuc per aliquot dies cicutæ sat fortis dosis fuisset data.

CASUS TRIGESIMUS TERTIUS.

V Irgo, 24. annorum, toto corpore, præsertim vero circa articulos ferofo, subflavo tumore erat inflata.

Integro quinquennio ea omnia adhibuit, quæ artis medicæ magistri consuluerunt; nil tamen inde levaminis percepit, imo vires diminutæ sunt, oriebatur sicca tussicula, & membra omnia fiebant immobilia.

Ego quoque diversa remedia incassum in hac ægra tentavi.

Demum eam usu cicutæ & fero lactis intra mensis spatium sanavi.

Statim in principio cicuta excitavit magnum appetitum, dein promovit urinam admodum copiosam, subviridem, cum sedimento crasso, tenaci, glutinoso.

Tumor

CASUS TRIGESIMUS QUARTUS. 85

Tumor per totum habitum corporis jam duodecimo die abfuit ; ille vero circa articulos fuit paulo pertinacior.

Hæc ægra purgante opus non habuit, etenim a cicuta bis quotidie solvebatur alvus.

CASUS TRIGESIMUS QUARTUS.

VIR, quadraginta septem annorum, a sesqui anno tumorem durum, scirrhum, pugno virili majorem in scroto gessit.

Testiculi ambo erant immunes, fani.

Tumor hicce a gonorrhœa, subito per injectionem adstringentem suppressa, originem habuit.

Remedia mercurialia fortissima, ipsa salivatio, decocta antivenerea, fomenta externa & emplastra nil prorsus juverunt.

Hæc dum vidi, cicutam dedi, & copiosum decoctum radicis bardanæ.

Quamvis autem jam vigesimo die integram drachmam quotidie cœperit æger absumere, nulla tamen in tumore mutatio adhuc observata fuit.

Trigesimo die dedi drachmam unam cum dimidia de extracto cicutæ.

Trigesimo tertio die mollior erat tumor, & æger bene se habuit.

Trigesimo sexto die dedi purgans mercurio dulci mistum.

Quadragesimo die æger jam assumfit drachmas duas de extracto cicutæ quotidie, & tumor fuit minor.

Hac dosi interponendo omni decimo quarto die lene purgans mercuriale in quintum mensem continuavi, & tunc erat tumor penitus dissolutus, & homo integre sanus.

CASUS TRIGESIMUS QUINTUS.

JUvenis, 19. annorum, lue venerea pessime erat exulceratus per totum corpus, ossa utriusque tibiæ erant profunde cariosa.

Remedia antivenerea cujuscumque generis nocuerunt, & vires debilitatæ sunt, & jam aderat summa macies.

Dum hicce æger meæ curæ traditus fuit, mihi omnes curandi methodos exposuit, dubitavi, an fors recta dosi & debitis cautelis remedia antivenerea fuissent administrata.

Varia igitur iterum tentavi, verum actum egi.

Dominus *Haffner*, optimus mei nosocomii chirurgus, & ego tunc conclusimus tentare cicutam.

Externe igitur ulcera & loca cariosa linteis carptis fomento cicutæ madidis deligata fuerunt, interne datum est extractum cicutæ & largum decoctum radicis bardanæ cum tertia parte lactis.

Intra paucos dies magna in melius mutatio contigit, & vires increverunt.

Sub finem secundi mensis jam omne cariosum erat optime separatum & ulcera plura obducebantur firmissima cicatrice.

Dolores, qui ægrum tota nocte atrocissime divexarunt, jam siluere penitus.

Finito

CASUS TRIGESIMUS SEPTIMUS. 87

Finito tertio mense, optima videbatur adesse sanitas; nulli observabantur dolores; vires erant bonæ.

Mediocris cicutæ dosis ad curandum hunc pertinacissimum venereum morbum suffecit.

Maxima dosis intra 24. horas fuit drachma una.

CASUS TRIGESIMUS SEXTUS.

JUvenis, 13. annorum, tinea capitis pessima, & contra omnia remedia rebelli jam per quinque annos laboravit.

Tandem dedi decoctum radice lapathi acuti & extractum cicutæ, & totum caput bis quotidie decocto cicutæ, quod lacte fiebat, curavi lavari.

Hac ratione intra sex septimanas integre sanatus est.

Erat hicce juvenis antea pallidus, totus cachecticus, macilentus, & inani tussi ac continuo in pectore ardore afficiebatur.

Hæc autem symptomata usu cicutæ omnia evanuerunt.

CASUS TRIGESIMUS SEPTIMUS.

JUvenis, 16. annorum, fator, scabie foedissima ante biennium afficiebatur.

Dato unico purgante remedio, mox unguenta adhibebantur, quibus scabies retropulsa fuit.

Nata est propterea anxiosa respiratio & tussis convulsiva.

Tentata quaecumque parum profuerunt, & juvenis, fere consumptus febre lenta, tandem fertur ad meum nosocomium.

Observavi sæpissime cicutam in scabie cutanea maxime pertinaci mira præstitisse, experiri igitur quoque volui, quid in scabie retropulsa possit.

Exhibui itaque saturatum decoctum radicis althææ & extractum cicutæ, totumque corpus bis quotidie feci lavari lacte tepido, in cujus libris quatuor uncia dimidia saponis Veneti soluta fuit.

Post octo circiter dies per universum corpus oriebatur pruritus admodum ingratus, & proruperunt pustulæ rubicantes, acri humore repletæ.

Respiratio tunc facilior fuit, & tussis minus frequens, & æger noctu jam tranquille dormivit, & cœpit sputum glutinosum prodire.

Quamvis totum corpus similibus pustulis fuerit obsitum, jussi tamen bis quotidie lavari.

Circa decimum diem multæ tales pustulæ iterum evanuerunt, aliæ autem ruptæ sunt, & fuderunt serum acre, & nascebatur crusta fusca, scabra, rediitque scabies talis, quali ante biennium æger laboravit.

Capitis pars capiliata quoque exulcerata est.

Tunc æger liberrime respiravit, sputa copiosa rejecit; febris lenta penitus desiit, & auctæ sunt vires.

Drachmam dimidiam extracti cicutæ tunc per diem exhibui, & quoniam vidi hanc dosin sufficere, nolui amplius eam augere.

Corpus

Corpus totum bis quotidie lacte & sapone Veneto lotum est.

Vigesimo die æger sat bene se habuit, verum sputa prodibant minus copiosa, licet in pectore audiretur strepitus materiæ mobilis.

Hinc loco decocti radicis bardanæ tunc dedi infusum stipitum dulco-amaræ.

Hoc infuso, & extracto cicutæ & lotionē externa, sedulo continuata, non tantum pectus ab omni acri & glutinoso liberatum fuit, sed & scabies fœdissima, quæ sub usu cicutæ renascebatur, intra binos fere menses integre curata est, & juvenis optimam sanitatem obtinuit.

Hi sunt præcipui casus, quos ex mea propria experientia adducere volui.

Nimis longus & forsan tædiosus forem lectoribus, si plures adhuc enarrarem.

Serophulosos strumosque fere innumeros sola cicuta curavi.

Vidi fœminas toto corpore optime formatas, habentes faciem pulcherrima imagine pulchriorem; verum glandula thyroidea iis dura fuit, & solito longe major; hinc habebant vitium, quod in hominum oculis maximam venustatis lucem obscuravit.

Talibus plerumque cicuta profuit, dum tumor ab obstructione vel infarctione ortus erat.

Leviores in mammis, sub axillis, in inguinibus, in vagina uteri, & ipso utero scirrhus sola cicuta solutos hic non memoro.

Obstructiones indurationesque hypochondriorum atque variis in diversa abdominis regione

regione tumores hoc unico remedio vix non semper dissipavi.

Fœmina, sexaginta aliquot annorum, a sedecim annis ultra viginti tumores durissimos, quorum quilibet magnitudine ovum anserinum æquavit, per totum abdomen dispersos, habuit.

Diversa remedia nil juverunt, & malum sensim adeo increvit, ut urina fuerit suppressa, & ut catheter debuerit applicari sæpius.

Sumpta cicuta liberrime prodiit urina; auctus est appetitus, & redierunt vires.

Imo quidam tumores emolliti sunt, & exstillavit multa materies purulenta ex utero.

Si ægra abstinet per aliquot dies a cicuta, mox tenditur venter, retineturque urina, & mala oriuntur symptomata.

Quo autem major materiei per uterum copia fluit, eo molliores & minores fiunt quidam tumores, quidam vero immutati perstant.

Ingens levamen hæc fœmina a cicuta habet, & si continuet, fors integre curabitur.

Nec timeo suppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret: quoniam materies soluta invenit exitum per uterum, neque ulla adsunt resorptionis signa, quæ febrem depascentem minitarentur.

In cardialgiis chronicis optimo cum successu perfrequenter dedi cicutam, & sistebatur brevi omnis ardor, dolor, omnis vomendi conatus; & homines languidi ac emaciati sub usu cicutæ optimas recuperarunt vires, & pinguescebant.

Cessarunt

Cessarunt quoque inveteratæ cephalalgia, aut hemicrania annosa.

Dum observavi circa systema renale vel uterinum esse obstructions aut feri acris & tenacis stagnationes, dedi cicutam, & vidi fere semper menses inde copiosiores fuisse, & prodiisse sanguinem magis sanum, cessasse diros illos dolores colicos, anxios vomendi conatus, vel & vomitus æruginosos, dissipatas esse tensiones dolentes in inguinibus & ad os sacrum, nec rediisse amplius capitis dolores, caligines aut vertigines.

Habui binas fœminas, quæ dirissimis symptomatibus afficiebantur semper circa tempus menstruum, & utebantur jam per plures annos marito, nunquam tamen potuerunt concipere.

Sumpta cicuta non tantum ab his malis integre liberabantur, sed & fiebant longe alacriores, & ambæ impregnatae sunt.

Quid jam amabilis fœmineus Sexus ultra a cicuta petit?

Phthisin scrophularem, sola cicuta & lacte, sæpius curavi; eundem successum a cicuta habui in chronicis & pertinacissimis anginis ulcerosis, pustulosis, scorbuticis, serosis, aut ab acri quadam fluxione ortis.

In plurimis morbis desperatis, in quibus vidi remedia optima, continuo usu & longo tempore adhibita nil profuisse, tentavi cicutam, & hac sæpenumero salutem adtuli.

Hydrops, ab induratione viscerum abdominalium ortus, sæpe soli cicutæ cessit; sæpe
&

& alia remedia simul requirebantur, sæpe tamen nequaquam poterat curari.

Annosam arthritidem, inveteratos rheumatismos, spinam ventosam, luem veneream, sordiditatem, melancholiam tristissimam (a materie) scabiem, tineam capitis, serpiginem pessimam, ulcera foedissima, sinus & fistulas maxime pertinaces sola cicuta plerumque feliciter debellavi, sanavi.

Obtulerunt tamen & mihi casus in quibus cicuta non profuit, usu quamvis longo & larga dosi adhibita.

Virgo, 20. annorum, ob tumorem, pugno virili majorem, ex bucca sinistra ortum, & cum maxilla inferiore firmissime concretum, ultra dimidium annum cicutæ extractum magna dosi quotidie assumsit, & inde nullum habuit levamen, unde pertæsa abstinuit.

Alia virgo, 25. annorum, tumorem ingentem & nigricantem in latere colli dextro a multis annis habuit.

Tentavi cicutam, verum mox oriebatur febris, & ægra fiebat debilis.

Alia tamen remedia contra hunc tumorem exhibita & externe applicata nil quoque juverunt.

Hinc Dominus *Collin* & ego diversa sub forma & minima dosi & additis aliis medicamentis cicutam denuo in hoc subiecto volumus experiri; verum priora mox iterum symptomata orta sunt, & ægra ex usu cicutæ, quamvis maxime limitato, languit, & angebatur.

Unde

Unde tumor sibi erat relinquendus.

Fœmina, 42. annorum, in mamma dextra scirrhum admodum dolentem a sex mensibus advertit, ab eo nimirum tempore, quo cœpit menstruo fluxu carere.

Chirurgus pro fomento externo suadet fæces vini in vino coctas.

Intra biduum scirrhus fuit longe major, durior ; cutis livuit.

Dein rupta est epidermis, & acre fœtidumque serum transfudavit.

Per plures dein septimanas varii chirurgi & medici varia tentarunt.

Verum morbus semper fiebat pejor, ægra conquerebatur ficcā tussiculā, & ardorem in pectore; incipiebat noctu sudare, emaciari.

Tandem ego, in consilium vocatus, suasi cicutam, decoctum hordei crudi, & copiosum lac.

Vires inde auctæ sunt ; cessavit sudor nocturnus ; rediitque appetitus, & mammæ color fiebat rutilus, & durities minor.

Per binos fere menses spes erat optima curandi hanc fœminam.

Dein, nescio quo casu, subito orta est tussis, quæ adeo violenta fuit, ut sanguis spuito prodierit.

Hinc debebam a cicuta abstinere, & ægra tandem phthisi consumpta est.

Alia fœmina, cancro aperto laborans in mamma dextra, ex usu cicutæ melius habuit, & durities exulcerata erat ad minimum $\frac{2}{3}$ minor.

Verum

Verum supervenit febris tertiana, quæ vires omnes prostravit.

Cicutam tunc illico removi, & larga manu dedi corticem Peruvianum.

Febris fugata est; redierunt vires, & ex usu corticis Peruviani omnia videbantur meliora.

Hinc corticem per binas septimanas adhuc continuavi.

Accessit autem tunc asthma glutinosum, quo hæc ægra jam ante tres annos laboravit; sputa nulla prodierunt; hinc suffocata obiit.

Vir, septuagenario major, prehenditur apoplexia, unde brachium sinistrum & pes ejusdem lateris paralyfi afficiebantur.

Magna simul tussi hicce æger laboravit, & habuit in latere colli dextro tumorem, binis pugnibus majorem, sarcomatosum.

Dum medici & chirurgi plurima medicamenta, sine effectu, per multos menses adhibuerunt, relinquebant tandem fati hunc miserum.

Et tunc ægrotantis uxor me rogavit, ut accederem.

Vidi ægrum senectute & morbo fere consumptum, difficulter respirantem, reddentemque sputa pauca, difficilia, glutinosa; tumor colli erat durus, lividus, purpureus, & in eo rosit continuus dolor.

Malam statim prognosin uxori dedi, & nil promisi; blando tamen sermone tristem senem erexi, præscripsique remedia, quæ levamen essent allatura.

Prodiit

Prodiit sputum copiosum, & pectus fiebat magis liberum; vires paulisper augebantur.

In tumore autem mansit dolor continuus, & augebatur ejus moles.

Hinc ipse æger institit multis precibus, ut cicutam contra hunc tumorem tentarem.

Novi cicutam etiam debilissimis senibus nequaquam nocere, dedi igitur mane & vesperi grana duo; præterea autem continuavi remedia, quæ pectus a sputo liberarent.

Mirus advertēbatur cicutæ effectus; sputa prodibant copiosa, & magis cocta, & spatio paucorum dierum in partibus paralyticis major motus, & sensibilitas advertēbatur; in tumore dolor est multo imminutus, nec amplius fuit continuus, sed tantum per vices rediit; vires autem auctæ non sunt, & appetitus mansit deletus.

Dosin cicutæ non auxi.

Mense circiter elapso tumor videbatur mollior, reliqua autem erant in priori statu, & æger nil fere nutrimenti assumsit.

Nihilominus eum in quartum mensem conservavi; dein vero omnes vires ex defectu nutrimenti conciderunt, & intra octo dies miser exstinguebatur.

Aliquoties dedi cicutam in catarracta, & longo usu & forti dosi tandem profui; pluries autem nullum inde in hoc morbo effectum observavi.

Circa uteri ulcera cancrofa quatuor habui scēminas, quas cicuta optime sanavi; plures alias habui, quibus cicuta per aliquot tempus
adtulit

adtulit levamen, verum eas nequaquam restituit.

Aliis hoc morbo laborantibus cicuta plane non profuit, & fuerant quædam, quæ hoc remedium non poterant ferre, conquerentes inde majores dolores, virium dejectionem, & fluxum ichoris magis fœtidum, acriorem, copiosiore.

An propterea cicuta proscribenda? similibus in casibus non debet dari usu continuato?

Hæc oportuit candide & sincere hicce loci adnotare, ne quis posset oggerere, me velle meritis cicutæ laudibus mundo literato imponere.

CAPUT III.

Nunc quædam aliorum medicorum observata referam, convenit.

ERuditissimus *Petrus ab Armis*, medicus Tridentinus, in humanissima sua epistola, quam mense Augusto 1760. ad me dedit, sequentia habet:

„ Interim per me tibi gratias agit ingeniosissima puella, quam tuo ductu cicuta tua a scirrho in mamma sinistra felicissime curavi.”

Celeberrimus *Josephus Baader*, Medicinæ Professor Friburgensis circa cicutam hæc scribit:

„ Ope cicutæ, quam jam officinalem hic feci,
„ intra septem hebdomadas perfectum & apertum carcinoma mammæ in fœmina sanavi.

„ Scirrhi illi sublinguales admodum dolentes in alia fœmina, de qua jam alia occasione

„ men-

„ mentionem feci, ita modo se habent, ut ex
 „ latere sinistro vix vestigium amplius adfit,
 „ ex dextro vero latere scirrhus multo minor
 „ fit, parumque jam doleat, licet per quatuor-
 „ decim annos eundem jam mulier senserit.

„ Scirrhum alium in collo, quem juvenis
 „ jam per decem & ultra annos ad omnia re-
 „ media rebellem gessit, intra quinque men-
 „ ses usu extracti & fomenti de cicuta resolvi.

Celeberrimus *Martinus van der Belen*, Me-
 dicinæ Professor Primarius in Alma Universitate
 Lovaniensi, &c. — „ Quamvis autem eæ,

„ quæ in tuo libro exponuntur, observationes
 „ certam fidem satis evincant, tibi non dis-
 „ pliciturum autumo, si & successum curæ,
 „ quam cum cicuta institui, breviter commu-
 „ nicavero.

„ Quadraginta annorum virgo ante tres cir-
 „ citer annos, citra causam externam sensibi-
 „ lem, scirrhus in mamma sinistra corripitur,
 „ cui initio nihil opposuit: postea vero varia,
 „ quæ ab aniculis commendabantur, remedia
 „ applicuit, donec magis aucto tumore, & in-
 „ crescente indies doloris vehementia, mense
 „ Majo 1760. chirurgum advocaverit, qui
 „ mali imperitus ad maturandum tumorem
 „ ter de die cataplasma imponere iussit, eo
 „ quidem effectum, ut jam omnia celerius in
 „ pejus ruerent.

„ Interim nullo capto consilio ad aperturam
 „ tumoris nefando ausu processit, ex quo ma-
 „ lignitas aucta est, & sanguinis profluvium
 „ aliquoties accessit.

„ Tandem mense Julio accersitus vidi hor-
„ rendo spectaculo carcinoma ingentis adeo
„ voluminis latus sinistrum occupare, ut a
„ clavicula ad ultimam costam veram, & a
„ sterni margine usque ultra costarum maxi-
„ mam curvaturam extenderetur, subjectis to-
„ tum accretum.

„ Varicosæ venæ in superficie digitorum fere
„ latæ spectabantur, vasaque arteriosa eum in
„ modum dilatata erant, ut singulis pulsibus
„ sibi commissa ponderosissima tumoris moles
„ tota elevaretur.

„ Debilis cæterum & emaciata ægra febre
„ continua hæctica laborabat, catemeniis ta-
„ men suo tempore, ut semper ante factum
„ fuerat, rite fluentibus.

„ In hoc rerum statu spem unicam in ci-
„ cuta posui, quam ad tui præscripti normam,
„ sensim aucta dosi, ita præbui, ut ægra indies
„ xxiv. pilulas granorum duorum assumeret,
„ imposito simul cataplasmate ex antisepticiis
„ & cicuta ad pondus omnium.

„ Quo factum est, ut post aliquot septima-
„ nas tumoris tota massa gangrænosa evaserit,
„ adeo ut eam iterata sectione auferre oport-
„ tuerit, cute, quousque affecta non fuerat,
„ servata.

„ Subjecta sana apparuerunt, jamque pure
„ discreta fuerant, in quo tamen odor, qualis
„ a gangrænoso tabo spirare solet.

„ Itaque digestiva cum antisepticiis superpo-
„ nenda, pilulas ex cicuta, minuta tamen
„ dosi, continuandas, simulque tres corticis

„ Peru-

„ Peruviani drachmas singulo die præbendas
„ iussi.

„ Brevi omnia spem feliciter absolvendæ
„ curationes fecerunt, tumque solis externis
„ præfidiis ulcus eousque coaluit, ut minima
„ saltem apertura, dum hæc scribo, supersit,
„ nullaque sub toto curationis tempore fun-
„ gosa propullulaverit caro, adeo ut de inte-
„ gerrima sanatione secura videatur, jamque
„ pristina officia resumserit, &c.

Summas celeberrimo ac eruditissimo huic
Professori gratias hic publice ago, quod casum
adeo pulchrum mihi communicare voluerit.

Etenim ex tota hujus morbi historia nos
omnes optime docemur, qua methodo artem
nostram exerceri oporteat.

Nam patet inde, non uni semper remedio
esse fidendum, sed debere quandoque alia simul
tum externa, tum interna, vocari in usum, de-
bere quandoque quædam demi, & alia addi,
ut optatus eveniat effectus.

Atque ideo ars jubet medicum esse ratio-
nalem.

Quandoque instrumenta chirurgica in usum
vocanda sunt.

Doctissimus castrensis medicus Dominus *Jo-
annes Kollman* mihi hæc retulit :

„ Cæterum non possum satis laudare virtu-
„ tes extracti cicutæ.

„ Habui inter meos ægros militem, qui in
„ hypochondrio sinistro ingentem tumorem,
„ admodum durum, gruvantem, dolentemque
„ a longo tempore gessit.

„ Demum incepit ingesta omnia vomitu
„ reddere, sensitque continuum & acutum do-
„ lorem, & emaciabatur.

„ Pulsum habuit febrilem, elevatum, &
„ propterea illico venam secari jussi, externe
„ applicui cataplasmata emollientissima, injeci
„ enemata oleosa, & præscripsi decocta resol-
„ ventia, nitrosa, mellita, cum interpolatis
„ paregoricis,

„ Per hæc saltem ulteriorem inflammatio-
„ nis progressum impedivi, febrem mitigavi,
„ dolorem minui; tumor autem non minor,
„ sed potius major duriorque factus est.

„ Dedi igitur serum lectis cum multo sale
„ polychresto & melle, atque pilulas ex sa-
„ pone Veneto, & gummi ferulaceis.

„ Sed diuturno usu his quoque nil effectum
„ fuit.

„ Tandem deveni ad extractum cicutæ, quo
„ ad drachmas duas forma misturæ quotidie
„ assumpto, sensim minuebatur tumor, & post
„ mensis spatium nec tantillum supererat, &
„ æger bellissime habuit, recuperavit vires, &
„ firmam sanitatem.

„ Omnes, qui mecum viderunt hunc ægrum,
„ felicissimum curæ eventum, atque celerem
„ & fere inexpectatam cicutæ efficaciam satis
„ mirari non potuerunt.

„ Scirrhus inveteratos, & ad omnia reliqua
„ remedia rebelles, in diversis corporis parti-
„ bus sola cicuta, usu interno data, sæpissime
„ resolvi, &c.

Clarif-

Clarissimus *Crampagna*, Confiliarius & Archiater Serenissimi Lotharingæ Ducis CAROLI, Bruxellis multa experimenta usu cicutæ instituit, & fere semper felicem vidit effectum.

Iter tamen, quod Viennam erat faciendum, virum hunc doctissimum impedivit, quo minus potuerit ipse omnium curationum exitum expectare.

Unde, pro innata sua humanitate, sequentes casus hic Viennæ mihi communicare est dignatus:

„ Fœmina, quadraginta quinque annorum,
„ a longo tempore scirrho, qui ovum galli-
„ naceum magnitudine æquabat, in mamma
„ dextra laboravit.

„ Remedia externa internaque, ex consiliis
„ medicorum ac chirurgorum applicata, nec
„ minimum præstiterunt effectum; tandem
„ præscripsi pilulas de cicuta, & sensim dedi
„ drachmam dimidiam quotidie; externe ap-
„ plicabatur cataplasma ex cicuta, & lacte pa-
„ ratum.

„ Spatio trium septimanarum evanuerunt
„ dolores, & scirrhus in plures moleculas di-
„ visus est.

„ Hoc in statu reliqui ægram, quoniam
„ Viennam debui proficisci.

„ Propter idem iter non poteram integre
„ finire casum sequentem:

„ Fœmina, 50. annorum, venit ad me pe-
„ titura consilium contra cancrum apertum,
„ quem in mamma dextra gerebat, & sub
„ axilla ejusdem lateris hæsit scirrhus, nuçi
„ juglandi par.

„ Præscripsi statim pilulas & fomentum de
„ cicuta, scirrho sub axilla imposui empla-
„ strum de cicuta, & ulcus cancrosum deliga-
„ batur linteis carptis, decocto cicutæ ma-
„ didis.

„ Post quindecim dies, dum ægram vidi,
„ mirabar summopere celerem & ingentem
„ mutationem, quam inveniebam.

„ Etenim ægra jam bene appetiit, tranquille
„ dormivit, nec ullum amplius dolorem pre-
„ cepit, & ipsa fatebatur sponte, quod ex usu
„ hujus remedii non tantum actiones omnes
„ insurgant, & corpus suum vigorem recupe-
„ ret, sed etiam quod mens inde recreetur.

„ Scirrhus sub axilla erat, jam perfecte so-
„ lutus, dissipatus.

„ In ulcere cancroso optimum pus reperi-
„ ebatur.

„ Usu pilularum de extracto cicutæ, em-
„ plastro de cicuta, frictione, & iterata ap-
„ plicatione vaporum aceti ad locum affec-
„ tum integre dissipavi scirrhum admodum
„ magnum & rebellem, quem virgo, 13.
„ ann. circa aurem sinistram habuit.

„ Fœminæ, 30. ann. propter scirrhum in
„ mamma consului, ut bis de die aceti vapores
„ applicaret, & dein imponderet emplastrum
„ de cicuta; pro usu interno præscripsi un-
„ ciam unam extracti cicutæ in pilulas, grano-
„ rum duorum, ut ægra inde quotidie fumeret
„ quindecim.

„ Absumptis his pilulis, putavi alia adhuc
„ dosi forsan opus esse; verum fœmina egit

„ gratias,

„ gratias, mihi que ostendit se usu horum re-
„ mediorum brevi temporis spatio esse integre
„ sanatum.

„ Fœmina 46. ann. cancrum apertum in
„ mamma habuit, cujus progeffum applica-
„ tione pulveris corticis Peruviani jam aliquo
„ tempore impediui.

„ Mamma præterea tota scirrhofa fuit, &
„ pectori firmissime adhæsit.

„ Clarissimus *Manderlier*, Confiliarius &
„ Archiater, collega meus, hanc ægram quo-
„ que vidit.

„ Dedimus ei statim pilulas de cicuta, quas
„ Dominus *Manderlier* Vienna accepit; super
„ tota mamma posuimus cataplasma ex cicuta,
„ & ulcus fecimus deligari linteis carptis, forti
„ cicutæ infuso madidis.

„ Post paucos dies videbamus optimam
„ suppurationem, mammæ scirrhus fuit multo
„ minor, & ægra vix amplius sensit dolores.

„ Dum Bruxellis iter Viennam suscepi, vidi
„ hanc fœminam in statu admodum bono, &
„ omnia tendebant in sanationem.

„ Et doctissimus Archiater *Manderlier* nunc
„ paucis abhinc diebus me literis certiore
„ reddidit, ulcus cancrosum optima cicatrice
„ esse perfecte consolidatum, & mammæ tu-
„ morem scirrhosum & cancrosum integre
„ dissipatum.

„ Fœmina 45. ann. me consuluit supra
„ tumore ad costas spurias, qui pugnum viri-
„ lem magnitudine superavit.

„ Magna cum attentione hunc tumorem
„ examinavi, & manifeste observavi mate-
„ riam in eo esse collectam.

„ Præterea una ex his costis spuris erat
„ valde crassa, tumida, elevata.

„ Boni effectus, quos ex cicuta sæpius vidi,
„ me quoque determinaverunt, ut hoc reme-
„ dium in hoc quoque casu tentaverim, &c.

„ Præscripsi præterea lenes frictiones, & bis
„ quotidie aceti vapores applicui, dein tumo-
„ rem emplastro de cicuta texi.

„ His vidi magna cum lætitia id effectum
„ esse, ut tumor disparuerit, & costa redierit
„ ad statum naturalem, &c.

„ Homo, quem alias remediis antiscorbu-
„ ticis a pessimo scorbutico aliquoties curavi,
„ nunc iterum in eundem morbum incidit.

„ Remedia autem antiscorbutica nequa-
„ quam profuerunt, imo morbus semper alti-
„ ores egit radices, & erat de hujus hominis
„ vita timendum.

„ Hoc in statu adhibebatur cicutæ ex-
„ tractum, & æger ex pessimo morbo optime
„ convaluit.

Dexterrimus, Dominus *Cambon*, Consili-
arius & Primus Chirurgus Serenissimæ Ducis
Lotharingiæ, binos casus mihi communicavit :

„ Homo, quinquagenarius, a sex annis ha-
„ buit ulcus in interna & media cruris dextri
„ parte.

„ Ad hoc ulcus curandum multi medici &
„ chirurgi plurima artis auxilia tentarunt ; ast
„ æger nil omnino levaminis sensit.

„ Tandem

„ Tandem mense Martio 1760. me accessit
„ petiturus consilium.

„ Agnovi statim ulcus cancrosum esse.

„ Per tres menses varia interna & externa
„ remedia huic ægro præscripsi, & ego ip-
„ semet ulcus mundavi, deligavi.

„ Verum omnis mea opera, quamvis ex-
„ actissima & magna cum attentione sedulo
„ applicata, incassum fuit.

„ Ulceris labia manebant livida, callosa,
„ fungosa, & venæ in toto ambitu varicosæ,
„ & nulla omnino in melius mutatio obser-
„ vata est.

„ Arte igitur ulceris labia & totum fun-
„ dum satis profunde abstuli, ut hac ratione
„ fieret vulnus recens & purum, quod sola
„ consolidatione opus haberet.

„ Verum hæc operatio æque parum pro-
„ fuit, ac omnia remedia huc usque tentata;
„ nam prius malum, adhibita licet omni
„ cautela, repullulavit.

„ Hoc ulcus jam pro incurabili habui, &
„ miserum dimissem sine ope, nisi tunc
„ temporis mihi innotuisset esse experimenta
„ quædam Viennæ edita, quæ demonstra-
„ bant cicutam in similibus casibus mira
„ præstare.

„ Extractum igitur cicutæ statim exhibui,
„ idque felicissimo cum successu.

„ Etenim post paucos dies lætus vidi
„ magnas & velocissimas in melius muta-
„ tiones.

„ Nec

„ Nec ullum malum symptoma superve-
„ nit, & ulcus cancrosum, antea adeo re-
„ belle, spatio trium septimanarum perfec-
„ tissime sanatum est.

„ Antequam hic homo cicuta esset usus,
„ conquerebatur semper salivam salivam, acrem,
„ erodentem; mox autem sub usu cicutæ
„ hicce sapor evanuit, & saliva erat insipida,
„ naturalis.

„ Homo, triginta aliquot annorum, mon-
„ strosus tumorem in collo habuit.

„ Remedia tam vegetabilia, quam mine-
„ ralia penetrantissima, nil prorsus juverunt,
„ quamvis longo tempore & usu largissimo
„ fuerint adhibita,

„ Solum extractum cicutæ magna dosi in-
„ terne datum tandem hunc pertinacissimum
„ tumorem emollivit, dissipavit.

„ Externe præter emplastrum de cicuta
„ nil appositum est.

Clarissimus *Kaifin*, qui Leodii praxim me-
dicam summa cum laude exercet, in doctis-
sima sua epistola, ita ad me scribit :

„ Ego tuam methodum exacte fui secu-
„ tus; a parva dosi semper incepti; crederem
„ affirmative respondendum esse ad tuam
„ quintam quæstionem, quæ de remediis
„ purgantibus (an sub usu cicutæ convenient)
„ agit.

„ Etenim fere omni septimana dabam meis
„ ægris purgans, & eis conducebat.

„ Eadem phænomena sub usu cicutæ ob-
„ servavi, quæ descripsisti; vidi cutis colo-

„ rem

„ rem lividum abire in rubrum, rubrum in
„ naturalem, dolores sub initium minuebantur,
„ & tandem solo cicutæ usu cessabant
„ penitus.

„ Sanies pessima convertebatur in pus bonum,
„ durities scirrhusæ dividebantur in
„ moleculas, & dein insensibiliter fundebantur,
„ subinde vero benigna suppuratione consumptæ sunt.

„ Vir, septuaginta septem annorum, a triginta annis habuit duritiem indolentem in scroto; hæc sensim augebatur, & supervenit hydrocele.

„ Ego advocabar, & inveniebam symptomata, quæ, considerata hujus viri ætate, mortem minitabantur.

„ Jussi tunc, ut advocaretur Dominus *Falise*, chirurgus expertissimus, & conclusimus statim dare cicutam, & externe apponebamus emplastrum de galbano.

„ Spatio quindecim dierum omnia in melius mutabantur: ægri facies, alias plumbea, nunc habuit colorem naturalem, auctæ sunt vires, & rediit appetitus, & tumor scirrhusus incipiebat suppuratione solvi.

„ Nos nullam fecimus aperturam, donec sponte integumenta fuerunt rupta.

„ Pus multum profluxit, aquæ autem reclusæ manebant.

„ Unde has punctiōne eduximus.

„ Demum benigna suppuratione insensibiliter totus tumor consumebatur, integumenta rupta concreverunt cum testiculo recto.

„ Hicce

„ Hicce vir, habita ratione suæ ætatis, perfecta nunc fruitur sanitate.

„ Erat autem a sua juventute nephriticis doloribus multum divexatus; ego ei jam per tredecim annos remedia, his in casibus usitata, præscripsi, & inde sat commode vixit; verum semper prodiit urinæ loco merum pus, & mucus.

„ Nunc autem post usum cicutæ urina prodit facile, & est penitus naturalis, subinde tantum paucum purulentum sedimen advertitur.

„ Videns, quod remedium nunquam sanitatem turbaret, & cogitans apud me dari quandam analogiam inter fistulas in aliis corporis partibus, & inter eas, quæ circa anum sunt, statui cicutam in fistula ani tentare.

„ Vir, 50. annorum, qui jam a quadrienio hoc malo laborat, & cui jam dudum suasi operationem, quam vero neglexit, nunc a tribus mensibus utitur cicuta, & evanescunt dolores, & materie fluxus multum minuitur.

Clarissimus medicus Bruxellensis *Joannes van der Belen*, &c. hæc habet:

----- „ Nunc audi, si placeat, quod pluris est, quam omnia: in podagra plurimorum pulcherrimos vidi effectus.

„ Externe applicui herbam cicutæ lacti incoctam, interne dedi cicutæ extractum in quadam mistura dilutum, dosi satis larga.

“ Ope

„ Ope cicutæ plurimos curavi scabiosos,
„ sed cura semper admodum tarda fuit; idem
„ quoque in rheumaticis mihi contigit.
„ Quoad cataractam incipientem in am-
„ bobus oculis, unicam fœminam rusticam
„ habui, quam feliciter curavi.
„ Verum hoc opus, hic labor fuit; ascendi
„ usque ad drachmas sex extracti cicutæ sin-
„ gulis viginti quatuor horis, ea scilicet con-
„ ditione, ut larga manu superbiberet infu-
„ sum summitatum euphragiæ cum semini-
„ bus fœniculi dulcis & liquiritia.
„ Hæc fœmina a vigesima secunda Aprilis
„ usque ad tertiam Novembris 1760. sumsit
„ extracti cicutæ uncias sexaginta octo.
„ In phthisi stupendam cicutæ efficaciam
„ frequenter observavi, quosdam jam penitus
„ desperatos extracto cicutæ restitui.
„ Pessimis cachecticis, in quorum ventricu-
„ lis nimia mucis & glutinis copia secerne-
„ batur, extractum cicutæ, junctum cum
„ elixiriis stomachicis, sæpissime profuit, ubi
„ alia remedia, longo tempore adhibita, nil
„ prorsus effecerunt.

Hermannus Gleisner, Græcensis Physicus
celeberrimus :

--- „ En historiam canceri, a me cicuta
„ percurati :

„ Vir, quadraginta aliquot annorum, tem-
„ peramenti cholericis, ab aliquo tempore
„ glandulas inguinales tumidas, & dein do-
„ lentes gessit; has barbæ tonsor audacter dis-
„ cidit; ex vulnere fluxit merus sanguis sine
„ pure,

„ pure, oriebatur ingens dolor, & applicatis
„ variis corrosivis, multoque lapide infernali,
„ foedum evasit ulcus.

„ Post integrum fere annum, & applicatis
„ omnis generis medicaminibus, æger miserrimus
„ lecto jam continuo affixus meam tandem
„ opem invocavit.

„ Vidi ulcus occupare inguen dextrum, &
„ deorsum versus orificium ani, sursum versus
„ umbilicum exporrigi, aggredique jam scrotum
„ & penem.

„ Labia retorta, ichor cadaverosus, dolor
„ ingens, frequens hæmorrhagia, & malum
„ semper ulterius serpens, & ad omnia quæ-
„ que remedia hæcenus rebelle, mihi can-
„ crum accusabant.

„ Consului desuper Dominum *Buck*, dexterrimum
„ chirurgum, obstetricumque hic
„ loci magistrum, qui etiam ulcus primo intuitu
„ carcinomaticum agnovit.

„ Dedi igitur cicutam interne, externe, &
„ viro adeo exhausto exhibui hydrogalactam
„ pro potu ordinario.

„ Primum erat, quod post aliquot dies pessimam
„ nephytin abire, & tandem omnem
„ locum ichoris vice pulcherrimo madere
„ pure observaverim.

„ Demum ad marginem labiorum ulceris
„ nova exorta sunt ulcuscula, ipsa labia (quod
„ aspectu mirum erat) sensim & sensim solvebantur,
„ tota plaga ulceris magis & magis emolliebatur, &
„ quasi fundebatur, usque-
„ dum conditionem sani vulneris induxit.

„ Spatio

„ Spatio quatuor mensium hoc ulcus perfecte sanatum est.

Diligentissimus ac expertissimus Dominus *Koller*, chirurgus, sequentem mihi epistolam ex Bohemia scripsit: ---

„ Fœmina 36. ann. anno circiter abhinc oriebatur in labio oris inferiore tuberculum, lentis magnitudine.

„ Hoc tuberculum sensim augebatur, & tandem, dum nucem avellanam adæquavit, supprimebantur menses, & cutis circa tumorem fissa est, atque transudavit continuo humor acer.

„ Varia externe applicata sunt; verum res semper in pejorem statum mutabatur.

„ Mense Novembri 1760. ægra ad me adducebatur: re bene considerata, vidi ulcus pessimum, cancrosum, inveni musculum orbicularem labii inferioris usque ad medietatem musculi mentalis seu quadrati exulceratione cancrosa consumptum.

„ Uterque angulus oris, præsertim vero dexter, jam erat ad pollicis latitudinem sat profunde exesus, corrosus.

„ Fœdum erat & nauseosum videre hoc turpissimum ulcus; ulceris autem labia undequaque fuerunt callosa, retorta.

„ De amputatione serio apud me cogitavi; verum, collatis omnibus, vidi vulnus inde oriturum ingens, quod ob necessarium musculorum adjacentium motum nequaquam posset obduci cicatrice; aut, si id cicatrice firmaretur, maneret cavum fœdissimum, nunquam reparandum.

„ Omisi

„ Omisi igitur operationem, & extractum
„ cicutæ sequenti ratione adhibui.

„ Dedi statim in principio quotidie triginta
„ duo grana extracti cicutæ, diluti in mistura.

„ Et quamvis observaverim jam primis
„ octo diebus dolores multum diminutos fu-
„ isse, per integrum tamen mensem eadem
„ extracti dosi continuavi.

„ Externe applicui ad totum ulcus lintea
„ carpta, sequenti remedio madida :

℞ Extracti cicutæ dr. ij.

solve in aquæ calcis primæ infusionis

Lib. i.

„ Ulcus hac ratione toties deligavi, quoties
„ adverti serum acre ex cancroso ulcere pro-
„ fluens jam penetrare lintea carpta.

„ Sub initium necesse erat, ut & noctu ali-
„ quoties deligatio renovaretur.

„ Hoc idem remedium externum a princi-
„ pio ad finem usque curationis adhibui, ea
„ tantum differentia, quod ultimo mense,
„ dum vidi carnes recrevisse, ulcusque esse
„ consolidationi proximum, applicuerim id
„ paulo levius sequenti modo :

℞. Extracti cicutæ dr. i.

aquæ calcis secundæ infusionis Lib. i.

„ Finito primo mense, jam omnia erant in
„ statu longe meliori; salivæ profluvium, quod
„ antea continuum & copiosum erat, jam vere
„ desiit; saniei loco aderat optimum pus, omne
„ callosum sensim emollitum & dissipatum
„ est, & sanissimæ carnes undequaque recre-
„ verunt; ægra optime dormivit, bene appe-

„ tit

„ tiit, & quod maximum, rediit fluxus men-
„ struus.

„ Extracti cicutæ dosim tunc diminui, &
„ loco granorum triginta duorum, dedi tunc
„ quotidie grana viginti quatuor, & hac
„ quantitate iterum per integrum mensem
„ continuavi.

„ Tertio & ultimo curationis mense,
„ quum omnia optime procederent, dedi
„ tantum quotidie grana duodecim extracti
„ cicutæ, & hæc dosis ad perfectam curatio-
„ nem suffecit.

„ Tempore curationis ægram quinquies
„ purgavi, remedio sequenti :

℞. Pulv. rad. jalap. dr. fs.

cremor. tart. gr. x.

m. f. pulv. pro dosi.

„ Ab hoc remedio alvus semper quinquies
„ aut sexies mota fuit.

„ Fœmina pauperrima erat, hinc facile
„ patet qualem diætam potuerit observare ;
„ ea nimirum assumsit, quæ ab aliis sponte
„ ex misericordia offerebantur.

„ Quemadmodum autem ante usum ci-
„ cutæ ob enormes continuosque dolores, &
„ ob ingentem salivæ deperditionem, tota
„ cachectica, emaciata, & fere consumpta
„ fuit, ita e contrario post curationem fuit pin-
„ guis, quadrata, firma, robusta.

„ Et, quod plurimum debemus admirari,
„ omnes partes ulcere cancroso erosæ & con-
„ sumptæ integerrime recreverunt.

H

„ Cica-

„ Cicatrices circa utrumque oris angulum
 „ adeo pulchræ & naturales sunt, ut fere
 „ nihil observetur.

„ Labium oris inferius debitam altitudinem
 „ recuperavit, & ad superius potest bene ad-
 „ moveri; paulo tantum angustius est, quam
 „ in statu naturali esset deberet.——

Curatio hæc certe pulcherrima est, & chirurgus magnam meretur laudem, etenim optimi chirurgi & medici vices prudentissime implevit.

Experientia, judicium, & industria in arte medica & chirurgica plurimum valent.

Dominus *Sebastianus Kaim*, chirurgus, mihi communicavit casum puellæ quatuordecim annorum, quæ ulcus cancrosum in latere sinistro habuit.

„ Hoc ulcus ab aure usque ad medietatem
 „ menti sese extendit, & duos pollices serpsit
 „ infra mentum, versus superiora ultra os jugale ascendit.

„ Horrendum erat videre hoc ulcus, etenim
 „ omnia erant putridissima, fanie corrosa,
 „ & ad ossa usque exesa.

„ Decocta diversissima, fomenta, & emplastra,
 „ ipsa remedia mercurialia & antimoniata,
 „ nil profuerunt, & malum semper in
 „ latum & profundum repfit.

„ Data autem cicuta, & applicato ex eadem herba fomento externo, perfecta curatio sequebatur.

Eruditissimus *Georgius Hasenöbrl*, physicus solertissimus in nosocomio Hispanico militari:

——, Fre-

— „ Frequentem nactus occasionem
„ experimenta faciendi in ægris, quorum cu-
„ ram gerebam in nosocomio, id observavi,
„ duros annosque colli tumores ope cicutæ
„ fusos liquatosque fuisse.

„ Inter alios erat miles, qui collum totum
„ ob ingentes & ad omnia remedia rebelles
„ scirrhus rigidum habuit, sola tamen cicuta
„ integre curatus ex nosocomio discessit.

„ Cancrum occultum in mamma sinistra, a
„ causa externa ortum, duritie & mole insigni-
„ nem, diuturno cicutæ usu penitus curavi.

„ Cancro aperto circa angulum oris fini-
„ strum undique jamjam proserpenti intra sex
„ septimanas usu cicutæ frænum injeci, & tri-
„ mestri spatio malum eodem remedio fundi-
„ tus extirpavi.

„ In spina ventosa semel iterumque cicutam
„ profuisse vidi.

„ In ulceribus cacoëthicis, in scabie fœdissi-
„ sima, inveterata, & maxime rebelli, idem
„ medicamentum integro cum successu pluries
„ adhibui.

Josephus Quarin, perspicacissimus apud fra-
tres misericordiæ Physicus & Cæs. Reg. sanita-
tis Consiliarius, &c.

— „ Multos sola cicuta curavi inte-
„ gerrime, qui annosa arthritide, aut rheu-
„ matismo, laborarunt, quique plurima reme-
„ dia hucusque incassum tentarunt.

„ In tumoribus arthriticis pulcherrime pro-
„ dest decoctum cicutæ, si pars affecta ei im-
„ mergatur.

„ Pertinacissimos parotidum, glandularum
„ colli, subaxillariumque, &c. scirrhos solo
„ extracto cicutæ facile & cito sæpius diffi-
„ pavi.

„ Dedi autem plerumque his ægris statim
„ in principio largam dosin, alvus quandoque
„ inde cum euphoria movebatur; externe in
„ aliquibus apposui emplastrum de cicuta.

„ Inter alios vir, 32. annorum, furdus, in-
„ gentes scirrhosas & fere lapideas parotides
„ habuit, & glandulæ colli erant quoque scir-
„ rhosæ, & adeo magnæ & penetrantes ver-
„ sus interiora, ut respirationem fecerint labo-
„ riosam.

„ Hunc solo extracto cicutæ, & fomento
„ ex eadem herba parato, optime restitui.

„ Etenim omnes tumores disparuerunt, &
„ rediit auditus, & respiratio erat sanorum si-
„ milis, & homo antea emaciatus, sub usu ci-
„ cutæ, recuperaverit carnes & vires.

„ In tussi pertinaci cum levi pulmonum
„ ulcere pulchrum effectum mihi edidit ci-
„ cuta.

„ In binis progressum cataractæ impedivi ope
„ cicutæ, sed cataractam inde diminui non vidi.

Leopoldus Auenbrugger, medicus vigilantis-
simus in nosocomio nationum:

----- „ Scrophulosos valde multos ex-
„ tracto cicutæ percuravi, neque horum hi-
„ storias longius explicandas putavi, quia re-
„ medii præstantia in hoc genere mali aliunde
„ ab tuis aliorumque experimentis iterum ite-
„ rumque confirmata fuit.

„ Unius

„ Unius tamen scrophulosi historia mihi notatu dignissima videtur.

„ Militi, cui submaxillares glandulæ omnes duro tumore vehementer turgebant, obtuli extractum de cicuta eadem, qua proposuisti, methodo.

„ Levamen notabile inde consecutus est æger; atque ideo idem remedium repetii.

„ Sanitatis suæ citius recuperandæ causa secum reputavit æger, quod, si pilulas in majori numero frequentius caperet, citius ad sanitatem rediturus esset.

„ Inscius ego suæ intentionis feci ex uncia dimidia prædicti extracti formari pilulas granorum duorum, ut per plures dies sufficerent.

„ Sed en! has pilulas spatio unius diei bona fortuna devoravit, eo effectu, ut sine ullo incommodo vel dolore ultra quinquagesies per triduum dejiceret, totusque tumor intra hoc tempus disparuerit sic, ut præter admodum parva vestigia induratarum glandularum nil fuerit relictum.

„ Torosus & juvenis iste æger vigesimum quintum annum nondum superavit.

„ In cancrofis, cacoëthicis, gangrænosis ulceribus sæpius extractum cicutæ optimo cum effectu exhibui.

„ Et vidi hujus remedii usu partes gangrænosas longe citius separari a sanis, quam usu corticis Peruviani.

„ Fœminam gravidam, quæ aperto in mamma cancro laboravit, ope cicutæ optime sanavi, & peperit infantem sanum.

„ Mamma tamen ob exiguam suam mo-
 „ lem, & ob scedam cicatricem, ad lactandum
 „ infantem inepta est.

„ Verum ex sana mamma infans sanus &
 „ robustus egregie fugit.

Doctissimus *Josephus Henricus Collin*, meus
 in nosocomio Pazmariano Collega, præter alia
 experimenta, quæ circa varia vegetabilia, huc-
 usque minus usitata, optimo & miro cum ef-
 fectu in casibus difficillimis instituit, quæque
 in proximo anno medico literatis sincere &
 candide communicabit, circa cicutam hæc ha-
 bet:

——— „ Scirrhus ingentes, annosos, do-
 „ lentes, circa parotides, sub axilla, in collo,
 „ in mammis, &c. solo cicutæ usu interno
 „ externoque solvi, dissipavi.

„ Ulcera saniosa, serpentia, cancrofa, & ad
 „ omnia remedia rebellia, inde optime sanata,
 „ & fistulas, profunde penetrantes, clausas sæ-
 „ pius vidi.

„ Magnos ad genua tumores, quos alii me-
 „ dici & chirurgi pro incurabilibus declara-
 „ runt, ego & Dominus *Haffner*, expertissi-
 „ mus in nostro nosocomio chirurgus, sola ci-
 „ cuta pluries integre dispulimus.

„ Et rediit hujus articuli optima mobilitas,
 „ & usus pedis, imo pedes antea emaciati dis-
 „ pulso hoc tumore iterum torosi fiebant.

„ Materiem fluctuantem dum in his tumo-
 „ ribus latere observavimus, cultello exitus
 „ parabatur.

„ Sinus,

„ Sinus, & fistulas, & cavitates, quandoque
„ in his tumoribus latitantes, saturato cicutæ
„ infuso sæpius per diem eluimus, & externe
„ cataplasma ex cicuta paratum, continuo ca-
„ lidum, applicuimus.

„ Datum præterea subinde est purgans.

„ Hac ratione desperatissimos ægros inte-
„ gerrime sanavimus.

„ Ossa tamen si circa has articulationes cor-
„ rupta & integre corrosa fuerunt, in statum
„ naturalem redigere non potuimus; hinc qui-
„ busdam dispulso tumore articuli mobilitas
„ non rediit, licet circa reliqua symptomata
„ optimum senserint levamen, & vires recu-
„ peraverint.

„ Plurimi horum ægrorum erant cachectici,
„ & cœperunt contabescere; his autem malis
„ sola cicuta brevi quoque medebatur.

„ Famosi quidam ex nostris chirurgis tu-
„ mores lymphaticos nolunt aperire, dicentes
„ ægros citius tumore aperto mori.

„ Hinc tales tumores pelle leporina tegunt,
„ & ægros sine solatio relinquunt satis.

„ Verum quidem est, apertis his tumoribus,
„ magnam lymphæ copiam effluere, & per-
„ petuo hujus lymphæ stillicidio posse tales
„ ægros consumi.

„ Nullo hucusque remedio hi chirurgi no-
„ verunt tale stillicidium compescere, & fac-
„ tum vulnus curare.

„ Ego autem & Dominus *Haffner* ad vul-
„ nus arte factum linthea carpta infuso cicutæ
„ madida applicuimus, & interne dedi cicu-

„ tam & lac recens, atque hac methodo om-
„ nes restituiamus.

„ Inter alios casus maxime dignus est unus
„ de puella octo circiter annorum, quæ a tri-
„ bus annis ingentem tumorem lymphaticum
„ ad femur dextrum gessit.

„ Hicce tumor semper increvit, puella in-
„ cidit in febrem hecticam, & jam erat tota
„ emaciata, languida, & morti proxima.

„ Medici hanc jam deseruerunt, & chi-
„ rurgi annosi, & ex multa praxi periti, hujus
„ tumoris aperturam summopere prohibu-
„ erunt.

„ Nihilominus doctissimus Dominus *Haff-*
„ *ner* & ego, ex multis felicissimisque casibus
„ audaciores, anceps tentavimus remedium.

„ Dominus *Haffner*, me præfente, pertudit
„ tumorem, & effluerunt octo libræ feri satis
„ acris.

„ Sinus & fistulas profunde penetrantes un-
„ dequaque invenimus, unde casus adhuc erat
„ difficilior.

„ Data tamen cicuta, factisque aliquoties
„ per diem injectionibus ex infuso cicutæ, &
„ applicatis linteis carptis eodem infuso ma-
„ didis, intra paucas septimanas hanc puellam
„ perfecte curavimus.

„ Ex hoc casu patet ignorantia chirurgor-
„ um aut medicorum posse quandoque vitæ
„ dies abbreviari, vera autem scientia medica
„ eosdem posse prolongari.

„ Si tumorem non aperuissemus, si remedia
„ convenientia non fuissent applicata, hæc
„ puella

„ puella certo certius intra paucos dies obi-
„ iſſet.

„ Multos ſcabioſos, arthriticos, & rheuma-
„ ticos, ubi jam alia quæcunque remedia nil
„ juverunt, ſola cicuta interne externeque
„ adhibita feliciffime ſanavi, & membris ri-
„ gidis, ac immobilibus, hac ratione rediit
„ mobilitas.

„ Fœmina, penitus emaciata, habuit mam-
„ mam finiftram mole ingentem & ſcirrho-
„ ſam, & plura cancroſa, fungoſa ulcera hanc
„ mammam ſat profunde exederunt; profluxit
„ ſanies copioſa acerrima, cadaveroſa; & do-
„ lores rodentes ac lancinantes dies nocteſque
„ inquietas & anxias reddiderunt.

„ Symptomata omnia adeo mala, viresque
„ adeo parvæ erant, ut vix ulla curationis ſpes
„ ſuperfuerit.

„ Nihilominus dato extracto cicutæ, & ex-
„ terne applicato cataplaſmate, ægra non tan-
„ tum a ſcirrhoſa mole, ſed & a cancro aperto
„ integerrime liberata eſt.

„ Ipſæ glandulæ ſubaxillares ejuſdem lateris
„ erant quoque ſcirrhoſæ dolentes.

„ Hæc ægra curationis tempore multum
„ lac, aqua pura, vel decocto quodam emol-
„ lienti, dilutum, bibit.

„ Celeberimus Anatomix Profeſſor, *Lau-
„ rentius Gaſſer*, Clariffimus Sereniſſimi Ducis
„ Lotharingiæ Archiater *Crampagna*, exactiſ-
„ ſimus ac dexterrimus Chirurgus *Cambon*,
„ Dominus *Leber*, &c. hanc ægram, periculoſe
„ decumbentem, dein curatam viderunt.

„ Læta-

„ Lætabar vehementer, dum hi viri in arte
„ maxime insignes me meumque nosocomium
„ sua præsentia alioquoties honorarunt, & te-
„ stabantur semper se admodum contentos,
„ dum casus numerosos mirosque, & curas
„ feliciter procedentes, conspexerunt.

Diligens, perspicax, & ad omnem operationem aptissimus chirurgus, Dominus *Ferdinandus Leber*, multam impendit operam ad experimenta usu cicutæ facienda, & sequentia ad me retulit:

„ Fœmina 35. ann. ex contusione habuit
„ mammam dextram admodum tumidam,
„ duram.

„ Usa est variis remediis sine effectū, &
„ accessit demum ingens dolor, & papilla,
„ corrupta, decidit.

„ Præterea hæc fœmina gravida fuit.

„ Me dum accessit, dedi pilulas de cicuta,
„ & externe applicui emplastrum diapomphol.
„ & dolores inde brevi sedabantur.

„ Post quatuor septimanas mamma fuit
„ melior; verum ægra conquerebatur verti-
„ gines, pectoris oppressiones, & insomnia;
„ hæc autem symptomata ex plethora prove-
„ niebant, hinc unica venæ sectione sopie-
„ bantur.

„ Nona septimana, qua pilulas assumsit,
„ peperit infantem sanum.

„ Toto puerperio assumsit pilulas, & ex-
„ terne applicatum est emplastrum diapomph.
„ infans semper sanus erat, & ex mamma
„ sana lac sugebat, & mamma affecta, finito
„ tertio

„ tertio mense, fuit multo minor, & exul-
„ ceratio circa papillam tendebat in sanatio-
„ nem.

„ Quarto mense copiosus sanguis ex papilla
„ profluxit; sistebatur autem applicato fungo
„ agarico quercino.

„ Omnia fiebant semper meliora.

„ Quinto mense applicui externe fomentum
„ ex æquali parte cicutæ & florum sambuci.

„ Octavo mense fœmina erat integre cu-
„ rata.

„ Vir, 61. annorum, temperamenti scor-
„ butici, tumorem habuit in bucca dextra ex
„ contusione; hunc dissipavi remediis antiscor-
„ buticis, & usu pilularum de cicuta.

„ Vetula, 75. annorum, a terrore sensit in
„ mamma sinistra dolorem, & paulo post
„ mamma intumuit.

„ Applicuit supra totam mammam buty-
„ rum recens, unde & tumor & dolores
„ aucti sunt.

„ Variis dein usa remediis nullum levamen
„ percepit.

„ Dum me accessit, dedi illico octo pilulas
„ de cicuta per diem, & apposui externe em-
„ plastrum de cicuta.

„ Spatio unius mensis dolores cessarunt, &
„ tumor fuit minor.

„ Continuato dein pilularum usu, & aucta
„ sensim dosi, sexto mense mamma tota in
„ statu naturali fuit.

„ Puellæ, 11. annorum, per totum collum
„ scrophulosæ, ultra medium annum dedi quo-
„ tidie

„ tidie quindecim pilulas de cicuta sine ullo
„ effectu; emanfit tunc, & adiit alios chirur-
„ gos & medicos.

„ Dum vero neque ab his quidquam in
„ melius mutatum fuit, rediit denuo ad me.

„ Jussi iterum, ut pilulas de cicuta affume-
„ ret, & biberet desuper infusum florum sam-
„ buci & verbasci.

„ Et dein spatio quatuor mensium curata
„ est.

„ Puella, quæ per plures annos cancrum ad
„ nasi apicem habuit, pilulis de cicuta integre
„ curata fuit.

„ Id autem in hoc casu notandum, quod
„ hæc puella sub initium, dum pilulæ ex ci-
„ cuta dabantur, frequenter vomuerit, atque
„ diarrhœa fuerit correpta.

„ Postea vero sat largam harum pilularum
„ dosin sine ullo incommodo tulit.

„ Fœmina, 60. annorum, cataraçta labo-
„ rans in utroque oculo, data cicuta intra
„ quinque menses perfecte vidit.

„ Vir, 40. annorum, amaurosi post mor-
„ bum acutum afficiebatur, plurima adhibita
„ remedia nihil juverunt.

„ Dedi dein cicutæ pilulas, & post tres
„ menses cœpit lucem distinguere, & paulif-
„ per videre.

„ Decimo mense jam iter trium horarum
„ solus sine duce confecit, interim omnia di-
„ stincte videre nondum potuit.

„ Decimo sexto mense ex solo usu cicutæ
„ integrum visum habuit.

“ Fœmina,

„ Fœmina, 40. annorum, per binos annos
„ habuit cancrum apertum ad palpebram
„ dextram inferiorem.

„ Dedi pilulas de cicuta, per diem appli-
„ cui externe fomentum de cicuta.

„ Quarto mense erat integre curata.

„ Vir, 44. annorum, a quatuor annis jam
„ pessima gonorrhœa laboravit, & vires om-
„ nes amisit, noctes habuit inquietas, in-
„ somnes ob febrem depascentem, quæ omni
„ vespera vehemens fuit.

„ Omnia jam remedia, maxime alias effi-
„ cacia, in hoc ægro sine levamine tentata
„ sunt, imo quæ pro specificis in hoc morbo
„ alias habentur, lentam tabem adtulissent
„ usu diuturno.

„ Dedi igitur extractum cicutæ, & infu-
„ sum florum sambuci cum lacte.

„ Intra paucos dies malum emendatum
„ fuit, auctæ sunt vires, increvit appetitus,
„ noctes fiebant tranquillæ.

„ Sexto mense ex his solis miserrimus
„ æger integre convaluit, fuit robustus, pin-
„ guis.

„ Fœmina, 30. annorum, post subitum in
„ puerperio terrorem sensit illico in mamma
„ dextra dolorem vehementem, dein mamma
„ rubuit, & valde dura facta est.

„ Pluribus usâ remediis semper pejus ha-
„ buit.

„ Dum me accessit, vidi mammam totam
„ scirrhosam, & paulo infra papillam inveni
„ locum

„ locum mollem, in quo materiem purulen-
„ tam ex fluctuatione judicavi latere.

„ Applicui tunc fomentum ex anatica
„ parte herbæ cicutæ, florum sambuci, &
„ verbasci.

„ Post paucos dies rumpebatur pars mollis,
„ & effluxit copiosum pus.

„ Reliqua tamen mamma mansit valde
„ dura & dolens.

„ Nihilominus eodem fomento, sedulo ap-
„ plicato, & datis pilulis de cicuta, mamma
„ perfecte emollita & sanata fuit.

„ Hæc fœmina jam a tribus annis habuit
„ quoque tumorem in hypochondrio sinistro,
„ quem singulo mense, dum catamenia in-
„ stabant, tantus dolor occupavit, ut ægra
„ debilissima debuerit per aliquot dies lecto
„ inhærere.

„ Verum ex pilularum usu, per sex men-
„ ses continuato, ab hoc tumore & dolore
„ liberabatur; nunc menstrua fluunt sine
„ omni molestia, & sanitas videtur optima.

„ Virum 32. annorum, penitus emacia-
„ tum, debilem, cachecticum, &c. a testicu-
„ lis tumidis & scirrhis, atque a gonor-
„ rhœa inveterata, datis pilulis de cicuta,
„ spatio quinque mensium curavi, perfecte
„ restitui.

„ Fœmina 34. annorum. post terrorem
„ habuit mammam induratum, dolentem;
„ moles duritiei semper increvit, & aucti
„ sunt dolores.

„ Data

„ Data cicuta mox melius se habuit, &
„ intra binos & dimidium menses fuit peni-
„ tus sanata.

„ Virgo, 17. annorum, cancrum apertum,
„ non admodum magnum, in mamma fini-
„ stra habuit, & pedes ambo foedissimis ulce-
„ ribus erant exesi.

„ Mammam sola cicuta spatio trium men-
„ sium curavi, verum ad ulcera pedum con-
„ solidanda quinque mensibus erat opus.

„ Dedi fere omni tertia septimana pur-
„ gans.

„ Fœmina, 24. annorum, cancrum ulce-
„ ratum in mamma sinistra a binis annis ges-
„ sit, & usa est plurimis remediis sine ef-
„ fectu.

„ Datis autem pilulis de cicuta, & appli-
„ cato fomento, ex eadem herba, spatio sep-
„ tem mensium curabatur integre.

„ Fœmina, quadragenaria, a pluribus an-
„ nis habuit mammam sinistram duram, tu-
„ midam; circa papillam erant plures scirrhi
„ rotundi, valde dolentes.

„ Emplastra, fomenta, unguenta externe
„ diu applicuit, & a variis medicis varia re-
„ media assumpsit sine levamine.

„ Dedi dein ei cicutam, & spatio novem
„ septimanarum restituebatur.

„ Viro, qui in ambobus oculis cataractam
„ habuit jam per integrum annum, dedi sen-
„ sim spiritus frumenti cum mercurio subli-
„ mato libras duas & dimidiam; exiguus
„ inde

„ inde sequebatur effectus, & æger jam re-
„ nuit hoc remedium.

„ Unde transivi ad usum cicutæ, & quarto
„ mense dum ea utitur, solus ambulat, & co-
„ lores distinguit.

„ Vir, 44. annorum, ex arthritide præ-
„ gressa habuit mammam finistram tumi-
„ dam, duram, & valde dolentem.

„ Varia sine effectu applicuit.

„ Assumfit dein cicutam, & spatio sesqui
„ mensis integre convaluit.

„ Virgo, 17. annorum, ex retro pressa sca-
„ bie cœpit dolorem circa articulum femoris
„ dextri conqueri, dein claudicavit.

„ Variis remediis, & balneo Badensi usa,
„ nullum habuit levamen, & fiebat tota ca-
„ chectica, macilenta.

„ Adhibui cicutam, & mox mutatus est
„ totus corporis habitus, jam minus dolet,
„ nec multum amplius claudicat.

„ Hinc spero non absque ratione eam brevi
„ integre sanam futuram.

„ Vir, 48. annorum, cancrum serpentem
„ in palpebra inferiori oculi sinistri a longo
„ tempore habuit.

„ Applicui externe infusum cicutæ, & in-
„ terne dedi pilulas de cicuta, & cancer per-
„ fecte curatus fuit.

„ Vetula, 70. annorum, jam ultra annum
„ sensit continuum dolorem & tumorem in
„ hypochondrio sinistro.

„ Dedi ei cicutam, & spatio medii anni
„ evanuit tumor, & dolor,

„ Puero

„ Puero, 11. annorum, pessime cachectico, dedi quotidie grana octo extracti cicutaë, & eum brevi curavi.

„ Multos adhuc in cura habeo, qui cancro, scirrhis, cataractis, amaurosi, ulceribus pessimis, cachexia, &c. laborant, & spem habeo optimam eos restituendi; quoniam jam omnia mutantur in melius.

„ Alios tamen habui, quos cicuta, longo licet usu adhibita, nequaquam juvit.

„ Tres scæminæ, cancro mammæ laborantes, nec ex usu cicutaë, nec ex aliis remediis, multum levamen perceperunt, & sensim mortuæ sunt.

„ Una ex his ex nimis frequenti hæmorrhagia occubuit, aliæ autem duæ contabuerunt.

Dominus *Alexander Engelberg*, qui olim per plures annos in Abbatia Claustro-Neoburgensi prope Viennam summa cum laude praxin medicam felicissime exercuit, & nunc Constantiæ Physicus ac Medicus practicus est celeberrimus, sequentia de cicuta observata mihi retulit :

„ Vir, 60. annorum, a sua juventute hucusque variis morbis venereis afficiebatur, tandem totus exhaustus fere contabuit, urina penitus purulenta, foetida jam per plures annos inter diros tenesmos ac dolores, prodiit.

„ Remedia similibus in casibus alias utilia jam potius nocuerunt.

„ Igitur cicutam præbui a parva dosi sen-
„ sim ascendendo.

„ Bini nunc sunt menses, & jam vires au-
„ gentur, redit appetitus, somnus est tran-
„ quillus, & urina penitus naturalis, absunt
„ dolores & tenesmi.

„ Fœmina, 40. aliquot annorum, hæmor-
„ rhagiis uterinis alias erat valde subiecta.

„ Tandem cœpit ex utero prodire mate-
„ ries fœtida, ichorosa, cum ingenti & con-
„ tinuo dolore urente, erodente.

„ Materies hæc utero prodiens haud raro
„ erat permixta striis sanguineis.

„ Tentavi plurima remedia, quædam ef-
„ fectum videbantur præstare, & materies
„ fiebat minus maligna; verum dolores man-
„ serunt æque violenti, neque vires auctæ
„ sunt, nec increvit appetitus, & tandem
„ cœpit iterum materies pessime fœtere.

„ Hinc tentavi extractum cicutæ.

„ Sub initium materies longe fœtidior &
„ copiosior reddebatur, dolores autem intra
„ paucos dies imminuti sunt.

„ Continuato per aliquot septimanas ci-
„ cutæ usu dolores cessarunt penitus, ægra
„ quiete dormivit, appetiit, & demum opti-
„ mas recuperavit vires, & materies ex utero
„ effluens tenuis fiebat, inodora, limpida.

„ Nunc jam paucæ tantum guttæ sine ulla
„ molestia prodeunt, & fœmina videtur sana;
„ nil enim conqueritur, habet bonas vires,
„ appetit, digerit, dormit, urina libere fluit,
„ alvus

„ alvus deponitur bene cocta sine dolore &
„ tenesmo.

„ Juvenem habui, qui sæpius per septima-
„ nam atrocissima epilepsia afficiebatur; medi-
„ camenta, in hocce morbo, alias decantata,
„ fere nihil effecerunt.

„ Unde dedi per integrum mensem extrac-
„ tum cicutæ dosi satis forti, & brevi paroxyf-
„ morum violentia minuebatur, tandem nul-
„ lus amplius epilepsiæ impetus observatus
„ est.

„ Nunc per plures menses jam sanus fuit,
„ longe fortior est, agilior, & mens ipsa, quæ
„ antea erat suppressa & hebes, jam maxime
„ serena & ad omnia habilis videtur.

„ Juvenem, 24. annorum, qui a pluribus
„ annis scirrhos admodum magnos per totum
„ collum habuit, & partes vicinas adeo tensas,
„ ut caput nequaquam potuerit circumvertere,
„ emplastro & extracto cicutæ integerrime cu-
„ ravi.

„ Chirurgi & multi medici varia tum ex-
„ terna, quam interna remedia, in hoc juvene
„ incassum tentarunt.

„ Virginem, 20. annorum, quæ ingentes
„ scirrhos circa aures, infra maxillam, & in
„ toto collo gessit, eadem ratione brevi resti-
„ tui.

„ Dominus *Silvester ô Hebir*, celeberrimus
„ Pragensis Medicus, me de casu sequenti con-
„ sultuit:

„ Matrona, vigesimum primum ann. agens,
„ schirrum ab aliquot annis in mamma dextra

„ advertit ; & quum nec dolorem, nec ullum
 „ incommodum hicce tumor produxit, nullum
 „ applicuit remedium.

„ Novem abhinc mensibus inivit matrimo-
 „ nium, varia confecit itinera, concepit.

„ Mamma tunc cœpit intumescere, fiebat
 „ durior, accessit dolor, naturalis mutabatur
 „ color, intumuerunt venæ, noctes factæ sunt
 „ infomnes.

„ Remedia externe applicata mammam
 „ semper pejorem fecerunt.

„ Multi medici & chirurgi, qui hanc ægram
 „ viderunt, de ejus vita actum esse prædixe-
 „ bant, vetueruntque omnem remedii applica-
 „ tionem ; probe gnari his cancrum adhuc
 „ occultum aperiri, & tandem adferri mor-
 „ tem.

Hoc in statu ægra offerebatur celeberrimo *ô*
Hebir.

Quoniam autem gravida fuit, noluit quoque
 sine consilio cicutam tentare.

Hinc hac super re mihi scripsit.

Vidi ego in pluribus gravidis cicutam op-
 timo cum effectu, & sine omni noxa, exhiberi,
 unde suasi, ut celeberrimus vir in hoc quoque
 casu eam tentaret.

Dignabatur meum sequi consilium, & postea
 sequentem epistolam ad me dedit :

„ Dignitas rei postularet quidem, ut accu-
 „ ratius absolveretur historia morbi illius, de
 „ quo tecum egi in literis die 27. Julii ultimo
 „ elapsi ad te datis.

„ At

„ At mihi omnis occasio minutioris insti-
„ tuendæ indaginis abrepta est per numerum
„ aliorum periclitantium, qui sese curæ meæ
„ subjecerunt, & ob distantiam loci, qua ab
„ urbe separabatur Illust. illa Persona.

„ Hinc non ægre feres, si, votis tuis iusto
„ minus correspondere valens, rem integram
„ rarioribus observationibus expedivero.

„ Percepta mente tua, mihi ante tres men-
„ ses transmissa, consilium mutavi, & ad nor-
„ mam positam curam accessi, exhibendo pi-
„ lulas duas, granorum binorum, de cicuta
„ mane & vesperi.

„ Dumque sine sensibili effectu hanc admi-
„ nistrandi methodum protrahi viderim, du-
„ plicari dosin jussi, continuarique.

„ Quod per plures hebdomadas factum est,
„ at casso hucusque molimine; imo in deterius
„ jam & præcipiti passu ruebant cuncta: tu-
„ mor, durities, increverunt; accessere dolores
„ enormes, color lividus, vel plus in nigredi-
„ nem tendens; verbo, quidquid cancrum oc-
„ cultum manifeste designaret, illud omne hic
„ aderat.

„ In ancipiti hoc stadio nil consultius fieri
„ posse putabam, quam ut augerentur doses.

„ Quare effeci, ut qualibet die absumeren-
„ tur extracti cicutæ grana viginti quatuor: ut
„ sedulo admoverentur parti affectæ fomenta
„ cum eadem cicuta parata.

„ Hæc omnia quotidie repetebantur per
„ mensem & ultra.

„ Redeunti denuo mihi, quinta jam fere
„ expleta septimana, en hæc fuit, quæ sese
„ obtulit, pulchra rerum fecies.

„ Mammæ ingens moles quadruplo minor
„ conspicitur, quam dum digitis contrecto in
„ plurima divisam tubercula invenio.

„ Color ater in album & naturalem conver-
„ sus est; de dolore vix conqueritur; quod-
„ que in hac praxi dignum forte notatu est:

„ Hæmorrhoidalem fluxum copiosum com-
„ mode sustinuit sine ullo virium lapsu.

„ Palam ergo de incomparabili cicutæ ef-
„ fectu convictus nil prorsus vel addidi, vel
„ detraxi; at eodem tramite insistendo curam
„ ultra feliciter perficiendam pronuncio, &c.
„ &c.

„ Illust. hæc matrona jam sese accingit ad
„ iter Viennam faciendum, ubi viva voce hæc
„ cuncta confirmata senties.

Ex itinere & curruum succussu mamma
iterum paulo pejor fuit.

Unde ægra quam primum Viennam venit
me fecit advocari.

Inveni mammam duobus pugnibus fere æqua-
lem, duram, hinc inde purpuream, non tamen
valde dolentem.

Venæ autem fuerunt varicosæ, interim ægra
habuit vires bonas.

Suasi, ut fomentum ex cicuta continuo ap-
plicaretur, ut ægra in lecto quiesceret, & assu-
meret quotidie grana viginti quatuor extracti
cicutæ.

Hæc

Hæc omnia lubentissimo animo ad amussim fiebant, & mamma inter paucos dies habuit colorem naturalem, fuit mollior, mobilior, minor.

Graviditatis signa erant optima, & in toto naturæ opere nil mutatum inveniebatur.

Mamma fere quotidie in meliori statu deprehenfa est.

Tertia septimana, qua hac æger Viennæ fuit, finiebatur graviditatis terminus, instabat partus, & prodiit filia sana, pinguis, pulchra.

Omnium animi erant curiosi, & cupidi videndi, an non tenellæ infanti diuturnus cicutæ usus nocuisset.

Verum bona prædixi, bona omnia inveniebantur.

Sub partu tamen mamma paulo rudius tractata cœpit iterum dolere, & postero die rubuit, intumuitque in molem ingentem; tandem purpurea fuit, dein livuit, & elevabatur in tubera; transfudavit serum acre, erodens, & merito timebatur cutim tenerrimam esse rumpendam, oriturumque cancrum pessimum, apertum.

Dolor magnus sese ex mamma per humerum & totum brachium dextrum extendit.

Primis duobus puerperii diebus ægra nec externe, nec interne, cicutam applicuit.

Lochia optime fluxerunt.

Tertio die urgentibus nimium malis in mamma symptomatibus cataplasma ex cicuta appositum fuit.

Dolores inde brevi mitigabantur, & lividus color eo statim die dissipatus est; durities ta-

men & mammæ moles ingens manserunt, neque mutata sunt tubera, quæ rupturam minitabantur.

Noctu denique cataplasma ex cicuta sedulo continuatum fuit.

Quarto die mansit in eodem statu, dolores fuerunt vehementiores.

Quinto die mane & vesperi ægra jam iterum pilulas quinque, granorum duorum, assumsit.

Dolores multum minuebantur, & quædam tubera subsederunt, & illud acre, quod per cutim transfudavit, & rosit, vix amplius advertebatur.

Sexto die omnia iterum paulo meliora fuerunt.

Septimo die jam grana viginti quatuor de extracto assumsit, & cataplasma de cicuta, quamvis odorem ingratum sparserit, ægra tamen (vise bono effectū) summa cum patienta, applicuit, tulit.

Omnia puerperii negotia optime processerunt, infans quoque sanissima fuit.

Omni quarto quintove die dosin pilularum auximus.

Spatio trium septimanarum usu cataplasmatibus & extracti cicutæ mamma ad magnitudinem pugni virilis redigebatur.

Color fuit naturalis, cessavit omnis dolor, ægra habuit vires, & potuit brachium sat libere movere.

Incipiente quarta septimana jam dabatur quotidie drachma integra extracti cicutæ, & ægra, quamvis tenella & valde sensibilis, nullam

lam inde molestiam advertit, & bene se habuit.

Hac ratione optime finiebatur puerperium, & finito puerperio in mamma superfuit durities, adhuc scirrhusa, magnitudine nucis juglandis; hæc autem erat mobilis, & in omnem partem volubilis.

Reliquum quod circa hanc moleculam adhuc præternaturale remansit nequaquam durum, sed pastaceum fuit.

Hæc matrona optime se habuit, vires bonas recuperavit, appetiit, bene dormivit.

Sensim assumsit quatuor scrupulos extracti cicutæ quotidie, & cataplasma ex cicuta tota nocte, & tempore matutino, sedulo applicatum fuit; post meridiem autem negligebatur, quoniam hæc matrona in liberum aërem motionis gratia se contulit, & in consortio hominum fuit, qui odorem ingratum ferre non poterant.

Et amavi id, ut sensim viderem, quomodo mamma se haberet sine cataplasmate.

Vidi autem inde nil mali oriri.

Decima septimana mammæ moles fuit admodum exigua, illud autem tuberculum scirrhosum fere immutatum perstitit.

Nihilominus tamen & hoc sensim inæquale & fibrosum fiebat, quod spem dedit fore, ut successu temporis, & usu cicutæ, integre solvatur.

Separatæ tales glandulosæ portiones scirrhusæ admodum lente quandoque dissipantur; pertinaci tamen usu funduntur & evanescunt, & quum mobilia sint, si præter omnem spem remediis

mediis non obedirent, arte possent enucleari, dum necessitas exigeret.

Hæc matrona menstruum fluxum jam post puerperium debita copia & citra omnem molestiam iterum habuit, sana fuit, & brachio lateris affecti, quod alias debile & ad longiorem motum ineptum erat, uti optime potuit; exiit in liberum aërem, varios exercuit motus, & nil mali inde in mamma sensit.

Maritus vi sui officii tunc cogebatur iter sat longinquum suscipere tempore adhuc frigido, aspero.

Optavit, ut uxor (quæ omni amore & veneratione est dignissima) secum esset.

Amici omnes, & omnes noti, præsertim autem mulierculæ (quot enim tales, tot medicastæ) hoc iter optimæ huic matronæ dissuaserunt.

Ego autem, consideratis omnibus, putavi iter non posse nocere; hinc neglectis objectionibus (talibus enim, si medicus obaudit, martyr & mancipium est) suasi, ut maritum comitaretur.

Perficiebatur iter felicissime, advenerunt ad locum constitutum ambo, fruentes sanitate perfecta.

Mammæ nil mali, nil boni contigit, manserunt omnia eodem in statu.

Nunc usum cicutæ tum externum, tum internum, continuat; hinc nullus dubito fore, ut id, quod superest, integre quoque solvatur.

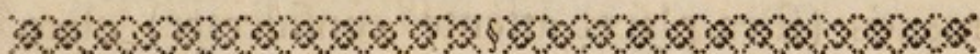
Durante puerperio curam hujus matronæ gessit clarissimus ac magnificus Archiater *Kessler*.

Primum autem periculum, primas & maximas canceri minas pertinaci cicutæ usu superavit celeberrimus medicus Pragensis *Silvester ô Hebir*; huic igitur maximæ laudes & grates debentur.

Etenim certo certius hoc malo mater & infans fuissent interemptæ, si vagorum hominum & medicastrorum consiliis, quæ innumera fere fuerunt, aures & mentem dedissent.

Infans jam septimum agens mensem adhuc sanissima est.

An igitur inde non patet cicutam esse remedium innocentissimum, neque nocere gravidis, neque tenerrimis embryonibus?

CAPUT IV.

COROLLARIA.

Corol. 1.) *C*icutæ non solvit sanguinem in putridum liquamen.

Pluribus, qui larga dosi & longo tempore usi sunt cicuta, venam secui, & inveni semper sanguinem, qui habebat bonum colorem & optimam consistentiam.

Magnificus Archiater *Kestler* Illustrissimæ cuidam comiti, quæ per plures graviditatis menses cicutam assumsit, paucis ante partum diebus sanguinem e vena misit, & vidimus tunc ambo sanguinem sanorum simillimum.

Idem

Idem observavit celeberrimus Harlemonsis practicus *Joannes van Woensel* in matrona, cui per plures menses cicutam dedit.

Dum hæc scribo, sanguinem iterum mihi alii comiti, quæ cicuta a binis mensibus utitur, & video eundem optimæ ligatum, & longe saniores, quam fuit ante usum cicutæ; tunc enim semper sanguis erat tenaci, mucosa, & variegata crusta tectus, fibrosus.

Provoco unumquemque medicum vel chirurgum ad experientiam, qui ex recto usu cicutæ alium quam bonum sanguinem observaverit.

Corol. 2.) Cicuta non adfert consumptionem.

Ex meis aliorumque medicorum experimentis (si ea placet attente considerare) clare patet ægros cicuta utentes recuperasse vires integras, & totum corporis habitum factum esse opimum, torosum.

Uso cicutæ sæpissime sistuntur nocturni sudores, augetur appetitus, adjuvatur digestio, restaurantur corporis functiones; cur igitur inde sequatur consumptio?

Clarissimus sanitatis consiliarius *Leopoldus Erndl* doluit sæpissime tot pueros puellasque in suo nosocomio phthisi scrophulari consumi, interire.

Varia remedia per plures annos summa cum industria adhibuit, rebeli tamen huic morbo limites ponere nequaquam potuit.

Unde tentavit cicutam larga dosi, & mox omnia mutabantur in melius; pueri, alias stupidi,

pidi, meticulosi, cachectici, emaciati, fiebant alacres, fortes, pingues, & glandularum scirrhi sensim fundebantur.

Doctissimus hicce vir me sæpius ad suum nosocomium humanissime invitavit, & mihi magno cum gaudio ostendit, quam egregios & miros effectus in pueris & puellabus atque etiam in tenerrimis infantibus præstet cicuta.

Pluribus, experimenti gratia, cicutam jam in secundum, tertium, & quartum annum præbui; sani sunt, vegeti, robusti, agiles, & ad omnia apti.

Cur hi non contabescunt?

Corol 3.) Cicuta non visum hebetat.

Etenim contrarium semper in meis ægris vidi effectum.

Quoniam multi inter eos fuerunt, qui oculos habebant turbidos, continuo fluentes, aut urentes ex perpetuo acrium lachrymarum affluxu, atque propterea perspicillo utebantur; verum, sumta per aliquot tempus cicuta, hæc oculorum vitia emendata sunt, & plures potuerunt perspicillo carere.

Corol. 4.) Cicuta non demit generandi potentiam.

Habui militem, quem largo usu cicutæ intra bimestre spatium a glandulis submaxillaribus tumidis & scirrhis, atque ab ingenti colli struma, liberavi.

Integerrime curatus & sanus ex nosocomio discessit, post quatuordecim dies autem iterum

iterum rediit ad me laborans pessima gonorrhœa venerea, quam se altero die, quo ex nosocomio abiit, contraxisse fatebatur.

Hunc eundem militem, dato omni octiduo purgante hydragogo, dato decocto bardanæ, & usu cicutæ, spatio quinque septimanarum ab hac gonorrhœa, sat rebeli, sanavi.

Alios viros, qui magna copia, & longo tempore, cicutæ extractum assumerunt, hoc super articulo scrupulose sæpius examinavi, rogavique, ut mihi verum dicerent.

Ast fatebantur omnes se in naturæ vigore nil mutatum sentire, imo quidam contendebant sibi naturæ opus restauratum fuisse.

Vir, sexaginta sex annorum, paralyticus, cicutam jam in sextum mensem assumsit, & quidem tanta copia, ut jam per novem septimanas quotidie drachmam unam cum dimidia deglutiat.

Inter alios bonos effectus, quos inde habet, mihi sponte narravit naturam jam per duodecim annos integre dormivisse, evanuisse; nunc autem ex usu cicutæ eam evigilare, erigi, & eodem modo agere, atque dum fuit vir triginta annorum.

Uxores dein, quorum mariti cicutâ utebantur, hac super re serio & medice rogavi; verum & hæ omni ex parte contentæ erant, & sua mihi conscientia confirmabant se nequaquam mariti naturam debiliorem experiri.

Eram hoc in articulo admodum religiosus.

Verum,

Verum, ne aliis tantum crederem, id in me ipso (qui homo sum) experiri volui, sumsi propterea cicutaë extractum per tres septimanas notabili satis dosi.

Neque quidquam in me mutatum deprehendi, nisi quod urina paulo copiosus fluxisset, & appetitus longe major exstiterit, quodque fuerim agilior, jucundior; & mansi homo integer.

An cicuta tuto datur in scirrhis abdominalibus?

Multi non abs ratione timuerunt posse excitari suppurationem, quæ lethalem tympanitidem adferret.

Dico autem, ex numerosissima experientia, me multos ope cicutaë scirrhos in ventre dissipasse, me curasse pluries hydropem, a scirrhosis abdominis visceribus ortum, nunquam autem suppurationem supervenisse, neque inde natam esse tympanitidem.

In foeminis quidem sæpius vidi, usu cicutaë, ex utero profluxisse materiem puriformem, & scirrhos hac ratione esse solutos; judicavi tunc materiem solutam ductu naturæ innocuam viam affectasse, & quæsisisse naturalem exitum.

Doctissimus Dominus *Collin* mecum frequenter idem adhibuit remedium in ventris indurationibus, neque bono inde effectu caruit, mali autem prorsus nihil observavit.

Cum tamen in aliis corporis partibus usu cicutaë quandoque suppuratio oriatur, ratio
dictat

dictat posse id & in ventre contingere ; verum hæc bonum medicum non debent deterrere.

M O N I T A.

E Narravi plurimos casus, in quibus cicuta convenit, neque tamen contendo soli cicutæ semper confidendum esse.

Alia subinde remedia debent jungi cicutæ.

Ut medicus suas indicationes judiciose sequatur, necesse est.

Chirurgus externe mutet, addat ; demat, quæ ratio, experientiis fundata, jubet.

Multi male meam ex primo de cicuta libello opinionem intellexerunt, etenim putabant me dare remedium, quod solum sufficiens in omnibus casibus & universale crederem.

Verum nequaquam id volo.

Sed adfirmo solummodo cicutam præstare talia, quæ alia remedia, maxime heroica, nequeunt.

Cancrum curat ; id, multiplici experientia convictus, vidi.

Nec tamen assero omnem inde cancrum curari.

Nec assero foli tantum cicutæ opus totum esse semper committendum.

Ex centum ægris, quas alii medici dereliquerunt, & habuerunt pro desperatis, si unam ego servo & curo, mihi sufficit ; ast numerus curatarum est longe major.

Mer-

Mercurius curat luem veneream ; verum an is semper convenit ? an is semper curat ? quot non milleni hoc morbo exstinguuntur ?

Cortex Peruvianus fugat febrem intermittentem, & tamen dantur febricitantes, quos non juvat, quot non sunt, quibus nocuit ?

An propterea talia remedia negligenda, & pro nocicis aut inutilibus habenda sunt ?

Idem de aliis remediis specificis dictis iudicabunt periti medici.

Si qui sunt, qui ex idiosyncrasia, aut propter complicata symptomata, cicutam ferre non possunt, hi abstineant.

Si symptomata, morbo juncta, aliud exposcant remedium, cur illud non simul exhibeatur cum cicuta ?

Purgans sæpius requiritur.

Subinde necesse est, venam secare.

In plethoricis hæmorrhagiæ non illico sunt sistendæ ; hæ enim similibus ægris longe melius conducunt, quam venæ sectiones.

In debilibus autem cito & optime sistuntur fungo agarico quercino.

Agaricus autem tantum eo in loco debet applicari, ubi sanguis prodit ; etenim extensus supra totum ulcus aut vulnus nocet, & sæpe lethalis est.

Quandoque antiphlogistica & refrigerantia præter cicutam indicantur.

Hoc sæpius in arthritide & rheumatismo contingit.

Externe quandoque emollientia, quandoque digestiva, quandoque adstringentia requiruntur.

Quandoque ferro materiei debet exitus pandi, quod in spina ventosa toties observavi, ut nimirum cariosum & corruptum a sano posset separari; quandoque cancer fungosus debet cultro tolli.

Ne autem in similibus casibus recidiva contingat, usus internus externusque cicutæ prohibet, & sufficit.

Quandoque autem callosa canceri labia, aut ipsi canceri fungosi, solo remedio sequenti consumuntur.

R. Pulv. herb. cicut. dr. ijs.
mell. rosar. unc. iij.

Hoc remedium supra lintea carpta extenditur, & loco affecto toties recenter applicatur, quoties medicus aut chirurgus necessarium judicat.

Affiduus & judiciosus medicus, bonus & expertus chirurgus, si mutuam in desperatis morbis curam impendunt, sæpenumero præstant miracula.

Si autem hi dissentiant, aut morbum tractare non noverint, æger patiatur, aut moriatur, oportet.

Si scæminæ statim in principio mala sua detegant, & si medici debito tempore cicutam applicent, certus sum nos intra aliquos annos raro visuros mammarum cancerum.

Cicuta

Cicuta nequaquam strictum exigit vitæ regimen.

Admittit ea omnia, quæ ægri ventriculus facile digerit, & quæ in bonum nutrimentum transeunt.

Neque interdicitur vinum, neque vetantur acida, prudenti & moderata copia assumpta.

Et quivis medicus ipse novit, quid ægro suo conveniat, quid noceat.

Lex universalis non datur,

